

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
UWAGI OGÓLNE					
1.	Urząd Miasta Sieradza	–	Ukryty potencjał turystyczny regionu – w strategii brak wyeksponowania walorów turystycznych regionu w oparciu o jego endogeniczny potencjał turystyczny i dostępne zasoby naturalne i infrastrukturalne.	Kierunek z dużym potencjałem przyrodniczo-krajobrazowym, ale marginalnie ujętym w dokumencie.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
2.	Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Łódzkiego	–	Istnieje potrzeba zabezpieczenia i uwzględnienia działalności Ochotniczych Straży Pożarnych w planach rozwoju województwa, zarówno pod kątem działalności operacyjnej jak i działalności kulturalno- wychowawczo- sportowej, oraz kultywowania tradycji i zachowania dziedzictwa narodowego.	W województwie łódzkim działa 1451 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z czego blisko 25 % włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Województwo Łódzkie ze względu na specyfikę regionu charakteryzuje się występowaniem szerokiego spektrum zagrożeń. Zagrożenia związane są z całokształtem przechodzącej przez województwo infrastruktury transportowej, z prowadzoną produkcją, z lokalizacją zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw magazynujących lub przerabiających substancje niebezpieczne, uprawą terenów rolniczych i zagospodarowaniem terenów oraz obszarów leśnych. Ponadto liczną grupę zagrożeń stanowią zdarzenia będące następstwem anomalii pogodowych takich jak silne wiatry i intensywne opady deszczu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
3.	Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Łódź oraz Regionalna Izba Budownictwa w Łodzi	–	Obecny Zapis Brak wyodrębnianej części strukturalnej dokumentu strategicznego integrującej działania w obrębie kluczowego procesu rewitalizacji miast regionu Województwa Łódzkiego Treść uwagi/Propozycja zmiany Wyodrębnienie części strukturalnej w dokumencie strategicznym integrującej działania w obrębie kluczowego procesu rewitalizacji miast regionu Województwa Łódzkiego.	Proces rewitalizacji jest kluczowym procesem przemian miast regionu Województwa Łódzkiego. Ma głównie znaczenie ekonomiczne, społeczne, przestrzenne i kulturowe, ale również wiele innych. Sam proces rewitalizacji zawiera w sobie wiele strategicznych problemów, które są wskazane w kolejnych rozdziałach SRWŁ. Do najważniejszych z nich należą: dziedzictwo kulturowe, urbanizacja, zdrowie, powietrze, transport, ale także inne często pomijane przy inwestycjach rewitalizacyjnych zagadnienia jak demografia, przedsiębiorczość, kształcenie zawodowe, rynek pracy, powietrze, transport zbiorowy, sieć gazowa i ciepłownictwo, a także wiele innych wyzwań w rozdziale: „Strategiczne Wyzwania Rozwojowe Regionu do 2030 roku”. Celem naszej propozycji jest dodanie aneksu (rozdziału) do SRWŁ, który w sposób zbiorczy wyodrębnia te elementy z wszystkich powyżej przywołanych wyzwań, które są związane w istotny sposób z rewitalizacją. Ma to na celu podkreślenie interdyscyplinarności procesu rewitalizacji i znaczenie jakie ma dla niemal wszystkich zdefiniowanych w SRWŁ wyzwań z jakimi boryka się Województwo Łódzkie. Sam dokument strategiczny będzie miał wtedy znacznie większe znaczenie jako dokument zintegrowany, na który można spojrzeć wielopłaszczyznowo i interdyscyplinarnie pod kątem aplikowania o środki unijne jakimi dysponuje Województwo Łódzkie. Aneks ten pozwoli również na nowo zdefiniować strukturę celów Strategii i ująć je w bardziej zhierarchizowany, interdyscyplinarny i innowacyjny sposób pod kątem priorytetów. Nasza propozycja poprawi w konsekwencji, naszym zdaniem, zarówno jakość przygotowywanych projektów, a także co za tym idzie, efekt końcowy finansowanych dzięki nim przedsięwzięć.	Uwaga nieuwzględniona. Nie przewiduje się wyodrębnienia części strukturalnej dokumentu w zakresie rewitalizacji. Zapisy dotyczące rewitalizacji znalazły swoje odzwierciedlenie w kierunkach działań 2.3.1. oraz 3.2.1.
4.	Marszałek Województwa Świętokrzyskiego	–	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Biorąc pod uwagę fakt, że istotną kwestią w procesie wzmacniania spójności terytorialnej oraz rozwoju gospodarczego regionu jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej, celowe byłoby wzmocnienie w kierunku polityki rozwoju zapisów dotyczących potrzeby przyspieszenia prac nad drogą ekspresową S74 i linią kolejową nr 25.	Chciałbym zwrócić uwagę na znaczenie inicjatyw o charakterze międzyregionalnym. Kierując się zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, która podkreśla znaczenie partnerstwa ponad granicami administracyjnymi, wydaje się, że projekt przedmiotowego dokumentu powinien w większym stopniu wskazywać na potencjałe płaszczyzny współpracy o oddziaływaniu ponadregionalnym.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
5.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	–	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się wprowadzenie zmian, zwiększających czytelność i przejrzystość dokumentu. Dotyczy to m.in.: 1. Odniesienia się w tekście do rysunków i tabel; 2. Dodania słownika skrótów; 3. Opisanie jednostek, w których wyrażone są prezentowane dane np. na rys. 14,15 (produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca); 4. Aktualizacji danych statystycznych np. liczba grup producentów rolnych z 2019 r. (dostępna jest na stronie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa); 5. Przetłumaczenia na język polski tytułu rys. 21, który jako jedyny w dokumencie jest napisany w języku angielskim; 6. Prowadzenie analiz statystycznych co najmniej na poziomie NUTS3 (ze względu na duże zróżnicowanie w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa).		Uwaga uwzględniona częściowo. ad.1. Rysunki i tabele odnoszą się do opisywanej tematyki, jednak ze względów edytorskich nie zawsze mogą bezpośrednio sąsiadować z odpowiednim tekstem ad.2. Skróty objaśniono w przypisach ad.3. Jednostki zostaną uzupełnione ad.4. Dane zostaną zaktualizowane ad.5. Tytuł tabeli zostanie przetłumaczony ad.6. Zjawiska o dużym zróżnicowaniu regionalnym są analizowane na poziomie powiatów, w zależności od dostępności danych.
6.	Wójt Gminy Inowłódz	–	W strategii zbyt mało uwagi poświęcono walorom przyrodniczym i kulturowym oraz turystyce. Są to zapisy bardzo istotne z punktu widzenia gminy Inowłódz i całego regionu. Jesteśmy jedną z najstarszych gmin regionu łódzkiego. Lokomotywą rozwoju Gminy Inowłódz jest turystyka. Fakt ten nie jest tylko i wyłącznie naszym życzeniem i dążeniem, lecz opiera się to o trwałe podstawy wynikające z naszego położenia, a także, a może nawet przede wszystkim z naszych walorów przyrodniczych i kulturowych. Z ubolewaniem należy stwierdzić, że będąc przedmiotem konsultacji społecznych Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego traktuje w/w obszary po macoszemu, odnosząc się jedynie w sposób zdawkowy do walorów przyrodniczych regionu i całkowicie pomijając rozwój turystyki. Podobnie Strategia nie dostrzega walorów kultury materialnej i historycznej na terenie Gminy Inowłódz. Zamieszczona pod tym względem mapa województwa Łódzkiego nie uwzględnia w ogóle zabytków historycznych sięgających początków 1000 – letniej historii państwa Polskiego. Wnioskujemy również o uwzględnienie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego zagadnień związanych z rewitalizacją przestrzeni turystycznej, jak również uwzględnienie tych zagadnień w przyszłej perspektywie Regionalnego Programu Operacyjnego.	Walory przyrodnicze wynikają z faktu położenia gm. Inowłódz po obu stronach Pilicy, na terenie dawnej Puszczy Pilickiej. Tereny te charakteryzują się szczególną malowniczością krajobrazu oraz rzadko spotykaną w tej części kraju różnorodnością form ukształtowania powierzchni. Lasy Spalskie jako pozostałość Puszczy Pilickiej są jednym z największych kompleksów leśnych w środkowej Polsce. Na szczególną uwagę zasługują najcenniejsze z przyrodniczego punktu widzenia rezerwy: Gać Spalska, Konewka, Spała, Żądłowice. Drugim dobrostanem Gminy a więc i całego regionu jest dziedzictwo kulturowe. Bogata, sięgająca początków państwa polskiego historia tego regionu pozostawiła nam w spadku wiele cennych zabytków kultury materialnej. Na terenie naszej niewielkiej bo liczącej około 3800 mieszkańców Gminy mamy 3 także odległe epoki historyczne. Poczynając od jednego z najstarszych murowanych kościołów i najciekawszych zabytków architektury romańskiej w Polsce. Wybudowany on został na przełomie XI i XII wieku z inicjatywy Władysława Hermana jako wotum dziękczynne za narodziny syna Bolesława, późniejszego króla Polski. Kolejną perełką turystyczną innej epoki historycznej jest zrekonstruowany średniowieczny Zamek Kazimierza Wielkiego oraz kościół parafialny z tego okresu. Inowłódz na przestrzeni kilku wieków posiadał prawa miejskie. To w Inowłodzu 8 czerwca 1404 roku Król Władysław Jagiełło nadał miastu Piotrków Prawa Magdeburskie i potwierdził wszystkie posiadane miejskie przywileje, spalone w pożarze. Innym także ważnym z punktu widzenia historii Polski okresem historycznym jest Spała, rezydencja carów rosyjskich a później prezydentów II Rzeczypospolitej tj. Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego. Zauważyć należy, że to tylko wybrane fragmenty kultury materialnej i historycznej naszej Gminy i regionu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Postulaty znajdują odzwierciedlenie w wyzaniach oraz kierunkach działań 3.2.1. i 3.2.2. na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności i zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności. Strategia nie ma charakteru dokumentu operacyjnego i nie przesądza o kształcie przyszłego Regionalnego Programu Operacyjnego.
7.	Gmina Opoczno	–	Koncentracja diagnozy na wskaźnikach statystycznych w ujęciu statycznym przy braku ujęcia charakterystyki danej cechy czy regionu w ujęciu dynamicznym.	Brak uwzględnienia wskaźników dynamicznych nie pozwala na ocenę potencjału danej cechy lub regionu co z kolei stawia pod znakiem zapytania realność założonych wskaźników i prawidłowość identyfikacji potencjałów rozwojowych województwa. Tylko w przypadku nielicznych cech (demografia, PKB i niektóre gospodarcze) w sposób szcztątkowy przedstawione jest ujęcie dynamiczne z reguły w skali kraju, a nie województwa.	Uwaga nieuwzględniona. Wyzwania zostały sformułowane na podstawie Diagnozy strategicznej, operującej na znacznie większym katalogu wskaźników statystycznych niż zaprezentowany w Strategii, analizowanych także w ujęciu dynamicznym. Ponadto w samym dokumencie analizy dynamiczne nie ograniczają się jedynie do demografii i gospodarki.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
8.	Gmina Opoczno	–	Zamieszczone w części diagnostycznej mapy i rysunki powinny mieć swoje przywołanie w tekście i stanowić jego ilustrację. Warto rozważyć usunięcie map niezintegrowanych z tekstem lub uzupełnić opis do ilustracji graficznej.	Przykładowo rys. 4 na str. 11 jest umieszczony przed rys. 5 przy czym zagadnienia ilustrowane przez te rysunki są w tekście sygnalizowane w odwrotnej kolejności. Czyni to całość opracowania mało czytelną i wymuszającą „poszukiwanie” wśród grafik tych, które są adekwatne do bardzo ogólnikowych opisów w tekście.	Uwaga nieuwzględniona. Ilustracje w dokumencie nie stanowią graficznej prezentacji tekstu a są jego rozwinięciem. Pozwala to na zaprezentowanie dużej ilości danych przy zachowaniu syntetycznego charakteru dokumentu, wymaga jednak od odbiorcy należytej uwagi. Kolejność map, także w zaprezentowanym przykładzie, jest prawidłowa.
9.	Gmina Opoczno	–	Brak usystematyzowania struktury dokumentu w postaci nadania numerów konkretnych części, rozdziałów itp.	W perspektywie dokument będzie służył uzasadnieniu potrzeby realizacji konkretnych przedsięwzięć poprzez wskazanie konkretnej części dokumentu. Nadanie numerów rozdziałom ułatwi pracę zarówno osobom przygotowującym jak i oceniającym zgodność projektów ze Strategią.	Uwaga uwzględniona. Struktura dokumentu zostanie usystematyzowana.
10.	Gmina Opoczno	–	Niespójność czasowa danych statystycznych.	O ile można zrozumieć posługiwanie się zamienne i komplementarne danymi z roku 2018 i 2017 (sporadycznie 2016), gdyż wynika ono zapewne z niedostępności niektórych danych za ostatnie lata, o tyle sięganie do danych z okresów wcześniejszych, bez ich aktualizacji, podważa rzetelność diagnozy będącej podstawą wyznaczenia celów na następne 10 lat. Przykład: Wskazanie zawodów deficytowych w celu poprawy jakości kształcenia zawodowego opiera się na Strategii LORIS czyli danych z 2013 roku. Wyznaczenie obszarów OSI na podstawie Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 oznacza, że oparto się na danych użytych do delimitacji listy małych i średnich miast z lat 2004-2014. Sześć-siedmioletni okres, w którym miały miejsce zasadnicze zmiany wskaźników rozwoju gospodarczego regionów, wynikające choćby z inwestycji i przedsięwzięć zrealizowanych w perspektywie 2013-2020, sprawia, że podstawy przyjęte do poszczególnych założeń są niewiarygodne.	Uwaga nieuwzględniona. Podane przykłady nie stanowią uzasadnienia bowiem dane dotyczące zawodów deficytowych nie zostały oparte na strategii LORIS a na „Barometrze Zawodów 2018” (przypis 30), zaś wskazane OSI poziomu krajowego zostały zdelimitowane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – obowiązującego dokumentu pełniącego rolę średniookresowej strategii rozwoju kraju. Do czasu aktualizacji tego dokumentu i zmian w wyznaczonych OSI krajowych brak jest jakichkolwiek podstaw do zmian w tym zakresie.
11.	Gmina Opoczno	–	Brak wskazania potencjałów rozwojowych i zasobów województwa łódzkiego.	Oparcie rozwoju województwa tylko na działaniach kompensujących stwierdzone braki i deficyty oraz słabe strony poszczególnych obszarów funkcjonowania województwa, bez wskazania sposobów wykorzystania posiadanych zasobów daje nikłe perspektywy na rozwój województwa.	Uwaga nieuwzględniona. W Strategii zdiagnozowano potencjały stanowiące punkt wyjścia do formułowania wyzwań, a oprócz działań kompensujących braki i deficyty oraz słabe strony poszczególnych obszarów funkcjonowania województwa wskazano również działania zmierzające do wykorzystania potencjału województwa.
12.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Między ogólnie złym stanem województwa, poszczególnych elementów systemu stanu na tle Polski, a „cukierkową” wizją województwa i strategią działań dla rozwoju województwa łódzkiego nie widać związku. Propozycje kluczowych inwestycji wymienione w Strategii są całkowicie niespójne z wizją województwa łódzkiego. (...) Wymienione kluczowe przedsięwzięcia w Strategii (5G, CPK, Złoczew, rozbudowa PL Łódź), gwarantują obniżenie standardu gospodarki, życia mieszkańców i negatywny wpływ na środowisko w województwie łódzkim.		Uwaga nieuwzględniona. Sformułowana w Strategii wizja stanowi bezpośrednią odpowiedź na zdiagnozowane wyzwania i wyznacza kierunek rozwoju województwa w perspektywie do 2030. Uwzględnia kluczowe inwestycje (m.in. uruchomienie wydobywania ze złoża Złoczew, CPK, 5G), które są zgodne z polityką państwa i stanowią o dalszym dynamicznym rozwoju regionu.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
13.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Mimo znakomicie przygotowanych materiałów oceny elementów stanu województwa, wskazania w nich obszarów problemowych, Strategia nie definiuje, nawet nie zarysowuje kierunków, w tym efektywnych narzędzi, środków, metod, sposobów rozwiązania problemów.		Uwaga nieuwzględniona. Sformułowane w Strategii wyzwania znajdują swe odzwierciedlenie w kierunkach działań. Narzędzia realizacji zawarto w Systemie realizacji Strategii.
14.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	W Strategii zauważalna jest marginalizacja problemów środowiskowych. Zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju (często cytowanymi w Strategii), środowisko obok gospodarki i społeczeństwa, jest równoważnym ładem (sferą, wg Strategii) rozwoju zrównoważonego. Zastąpienie „środowiska” – „ładem przestrzennym” skłania do przypuszczenia, że troska o środowisko człowieka, organizmy żywe, powietrze, wodę, gleby, lasy itd., jest zadaniem podrzędnym, podległym ładowi przestrzennemu, który powstaje lub zmienia się na skutek ingerencji w środowisko różnych „interesów” gospodarczych, często szkodliwych i niebezpiecznych dla środowiska. Przykłady typu „Złoczew” czy „5G” skłaniają do wniosku, że dbałość o środowisko w sposób strategiczny może przeszkadzać interesom monopolistycznym i dlatego ład przestrzenny, a właściwie agresywna ingerencja „ładu przestrzennego” dla wymienionych wyżej przedsięwzięć, przesłoniła dbałość o środowisko. (...) Strategia w treści posiada cytaty z regulacji UE w sprawie klimatu i środowiska, natomiast w sposób nieadekwatny do problemów i niespójny z oczekiwaniami UE i mieszkańców woj. łódzkiego, zajmuje się energetyką w woj. łódzkim, a zwłaszcza problemem planowanego zwiększania jej negatywnego wpływu na ludzi i środowisko (Złoczew, 5G). (...) Dla zgodności Strategii z zasadami zrównoważonego rozwoju, ład środowiskowy powinien mieć w założeniach rozwoju równą wagę do sfer pozostałych. Zmieni to optykę postrzegania różnych przedsięwzięć planowanych dla rozwoju woj. łódzkiego.		Uwaga nieuwzględniona. Strategia w kierunkach działań 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. oraz 3.1.4. wprowadza zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiskowych, które będą niwelować negatywne skutki działalności gospodarczej. Uruchomienie wydobywania ze złoża Złoczew oraz wprowadzenie technologii 5G są uwzględnione zgodnie z polityką państwa. Zagadnieniu ładu środowiskowego poświęcony jest 3 cel strategiczny: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, która ze względu na liczbę celów operacyjnych jest obszerniejsza od celu gospodarczego i społecznego.
15.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Strategia marginalizuje również problem odpadów, które posegregowane (przy wzroście ceny za ich odbiór o 300% w ciągu 2 lat) mają wędrować nie wiadomo gdzie i po co, zamiast tworzyć dochodowy interes dla mieszkańców województwa na energetycznym ich wykorzystaniu np. w technologiach plazmowych, molekularnych, mikrofalowych, bezpiecznych i przyjaznych środowiskowo bo praktycznie bezemisyjnych.		Uwaga nieuwzględniona. W strategii wskazano zarówno działania związane z rozwojem infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (kierunek działań 3.5.1.) jak i wsparcie proekologicznych rozwiązań wśród MŚP z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym i społecznej odpowiedzialności biznesu (kierunek działań 1.3.1.).
16.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Wniosek końcowy: W obecnym kształcie „Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030” stanowi poważne zagrożenie dla rozwoju województwa łódzkiego i nie powinna być uchwalona.		Uwaga o charakterze opinii.
17.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Wprowadzenie do zapisów Strategii obowiązku sporządzania wielokryterialnych analiz kosztów i korzyści społecznych, ekonomicznych i środowiskowych dla każdej planowanej inwestycji o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym, jako podstawowego warunku dla realizacji inwestycji w wariantcie optymalnym, co jest zgodne z zapisami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Analizy takie powinny być wykonywane przez zespół niezależnych ekspertów różnych dziedzin.		Uwaga nieuwzględniona. Strategia Rozwoju Województwa nie jest dokumentem operacyjnym, nie przesądza o sposobie przygotowania i realizacji konkretnych inwestycji. Zasady sporządzania projektów inwestycyjnych regulują odpowiednie ustawy.
18.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Z uwagi na brak cech regionalnych (dotyczących głównie rozwoju województwa łódzkiego) wnosimy o wykreślenie ze Strategii przedsięwzięć obejmujących wpływem całą Polskę, czyli CPK „Solidarność” oraz 5G.		Uwaga nieuwzględniona. Pomimo realizacji inwestycji w Centralny Port Komunikacji na obszarze województwa mazowieckiego, będzie ona miała ogromny wpływ na system transportowy województwa łódzkiego, co jest mocno podkreślane w dokumentach szczebla krajowego, a miasto Łódź objęte jest pilotażem do wprowadzenia sieci 5G.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
19.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Uwzględnienie w Strategii kluczowych problemów stanowiących istotne bariery dla rozwoju województwa i poprawy jego wizerunku, którym naszym zdaniem są: • prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi i osadami ściekowymi (głównie Łódź, ale i innych miast województwa); • wsparcie i monitoring rekultywacji terenów zdegradowanych (Bełchatów, Kleszczów, Szczerców); • zmniejszenie presji środowiskowej komunikacji (głównie w Łodzi); • zmniejszenie presji środowiskowej energetyki scentralizowanej (Bełchatów, Łódź – Veolia) i rozproszonej (obrzeża miast, całe województwo), poprawa jakości powietrza, m.in. przez wymianę źródeł ciepła na nisko emisyjne i bezemisyjne; • zmniejszenie zanieczyszczeń wód; • ubóstwo i wykluczenie społeczne.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunków działań 3.5.1., celu horyzontalnego, kierunek działań b., 3.1.1., 3.1.2., 2.3.1.
20.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	W założeniach rozwojowych wnosimy o włączenie rzeczywistych, realnych i możliwych do wykorzystania potencjałów o znaczeniu co najmniej regionalnym, jak: • zasoby geotermalne (największy potencjał energetyczny woj. łódzkiego, dla wykorzystania go można uruchomić stare głębokie odwierty z ub. wieku, których na terenie województwa wykonano 82), oraz zasoby biomasy i innych OZE, łącznie zabezpieczających bezpieczeństwo energetyczne woj. łódzkiego; • potencjał lokalizacji dla inwestycji centralnego w UE wschodniej centrum logistycznego z portem lotniczym cargo – mix w Leżnicy Wielkiej; • wykorzystanie unikalnych w skali Europy zasobów wód termalnych, mineralnych, w tym leczniczych, solanek, klimatu leczniczego, w oparciu o realizację obiektów uzdrowiskowych i elektrociepłowni geotermalnej według założeń projektu „Rogóżno” w gminie Zgierz. • wykorzystanie potencjału sił fizycznych i twórczych z obszarów innowacji zorganizowanej (uczelni) i rozproszonej (MŚP), czego Strategia w ogóle nie uwzględnia.		Uwaga uwzględniona częściowo: • ad. 1. opis potencjału w zakresie pozyskania energii z OZE zostanie uzupełniony • ad.2. w zakresie centrum logistycznego opartego na cargo-mix w Leżnicy Wielkiej zapisy nie zostaną uzupełnione. Lotnisko w Leżnicy jest terenem zamkniętym resortu obrony narodowej co wyklucza funkcje cywilne na tym terenie. • Ad.3. w zakresie potencjału dla rozwoju turystyki uzdrowiskowej zapisy zostaną uzupełnione. • Ad.4. potencjał uczelni i MŚP został dostrzeżony w zapisach strategii w wyzaniach.
21.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Tworzenie warunków dla zwiększenia zatrudnienia w całym województwie i podwyższania standardu życia mieszkańców województwa, ze szczególnym uwzględnieniem Łodzi oraz reorientacji zawodowej górników. Tworzenie obok „miękkich” sposobów wsparcia (wymienionych w Strategii) warunków dla inwestycji produkcyjnych, opartych na polskim kapitale i realizujących zadania (materiały, produkty rolne, przemysłowe), potrzebne dla polskiej gospodarki lub na eksport, także z celowym, strategicznym wsparciem państwa i samorządów. Inwestycje powinny dotyczyć obszarów problemowych i wykorzystywać potencjały rozwojowe.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w Strategii. Wskazane w Strategii kierunki działań zmierzają do wykorzystania potencjałów rozwojowych i niwelowania barier, czego konsekwencją będzie zrównoważony rozwój całego województwa.
22.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Opracowanie kierunków działań dla rozwiązywania wysoce skumulowanych problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych (w tym ładu przestrzennego) w stolicy województwa - Łodzi, mających wpływ na całe województwo. Istnieje poważna obawa, że Samorząd Województwa nadal będzie wspierał nieefektywne, drogie i nieuzasadnione ekonomicznie społecznie i środowiskowo inwestycje, takie jak nieregionalny „tramwaj regionalny”, dworzec Łódź Fabryczna przewymiarowany 30-to krotnie, niepotrzebny tunel łączący 7 km odległość dworców Fabryczny i Kaliski, kolejny terminal, zwężanie ulic, itp.		Uwaga nieuwzględniona Strategia uwzględnia trendy transportowe zawarte w strategicznych dokumentach szczebla europejskiego i krajowego, gdzie podkreśla się szczególną rolę zrównoważonego transportu zbiorowego, w tym węzłów multimodalnych.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
23.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju	–	Załącznikiem do Strategii powinno być opracowanie BPPWŁ – Energia Geotermalna w Województwie Łódzkim – 2007r.		Uwaga nieuwzględniona Informacje dotyczące problematyki związanej z OZE zostały uwzględnione w części diagnostycznej w formie syntetycznej.
24.	Veolia Energia Łódź S.A.	–	Strategia zawiera bardzo ważne dla naszej firmy obszary związane z ochroną środowiska, dotyczące w szczególności działań na rzecz czystego powietrza i zintegrowanej gospodarki odpadami. Te tematy są również kluczowymi w Strategii rozwoju Veolii Energii Łódź.	Systematycznie ograniczanie wpływu na środowisko poprzez realizację dekarbonizacji łódzkiego systemu poprzez realizację dekarbonizacji łódzkiego systemu ciepłowniczego przekłada się na rzeczywiste projekty jakie zakłada nasza Strategia. Ograniczenie spalania węgla w procesie produkcji ciepła systemowego i energii elektrycznej oraz stałe organicznie emisji związanych z tym procesem wynika m.in. z szeregu inwestycji środowiskowych jakie zrealizowaliśmy w łódzkich elektrociepłowniach i w ramach sieci ciepłowniczej. Ponadto obok działającej już instalacji biomasowej nasza Strategia zakłada budowę bloku parowo-gazowego w elektrociepłowni EC4, zastosowanie jako paliwa biomasy torfikowanej oraz jest nierozdzielnie związane ze spełnieniem przez naszą firmę wymagań środowiskowych określonych zarówno przez ustawodawstwo unijne jak i krajowe.	Uwaga o charakterze opinii.
25.	Centralny Port Komunikacyjny	6	Brak przywołania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (Monitor Polski 2019, poz. 1054).	Ważny dokument strategiczny, wskazujący planowane inwestycje w zakresie transportu.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
26.	Centralny Port Komunikacyjny	7	Obecny Zapis Koncepcja wskazuje CPK jako centrum nowego systemu transportu w kraju, integrującego transport kolejowy, lotniczy i drogowy. Oprócz podstawowych inwestycji infrastrukturalnych (m.in. budowy portu lotniczego, rozbudowy sieci kolejowej i autostrady A2) koncepcja przewiduje podjęcie działań mających bezpośredni wpływ na integrację Łodzi i Warszawy, w tym powstanie High Tech City (parków biznesu), centrum targowo-wystawienniczego oraz kampusu polskich uczelni wyższych Propozycja zmiany Koncepcja CPK wskazuje CPK jako nowe lotnisko typu hub, stanowiące jednocześnie centrum nowego systemu transportu w kraju, integrujące transport kolejowy, lotniczy i drogowy. Oprócz głównej inwestycji w zakresie budowy lotniska i węzła transportowego, koncepcja przewiduje realizację inwestycji towarzyszących, to jest: budowy nowych linii kolejowych, m.in. kolej dużych prędkości w relacji Warszawa - Łódź - Poznań / Wrocław, rozbudowę autostrady A2 na odc. Warszawa - Łódź oraz budowę Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej. Działaniami gospodarczym ściśle związanym z projektem Centralnego Portu Komunikacyjnego, w tym mającymi wpływ na integrację Łodzi i Warszawy jest powstanie High Tech City (parków biznesu), centrum targowo-wystawienniczego oraz kampusu polskich uczelni wyższych.	Mając na uwadze zapisy projektu Strategii oraz określone w tym dokumencie cele strategiczne, wskazane jest podkreślenie, iż Koncepcja CPK obejmuje istotne z punktu widzenia województwa łódzkiego inwestycje infrastrukturalne, takie jak budowy linii kolei dużych prędkości oraz rozbudowa autostrady A2.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną skorygowane.
27.	Centralny Port Komunikacyjny	7	Obecny zapis Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK), przyjęta przez Radę Ministrów dnia 7 listopada 2017 r. nie stanowi programu rozwoju, jest jednak rozwinięciem zapisów SOR w zakresie inwestycji stanowiącej istotny impuls rozwojowy. Koncepcja wskazuje CPK jako centrum nowego systemu transportu w kraju, integrującego transport kolejowy, lotniczy i drogowy. Oprócz podstawowych inwestycji infrastrukturalnych (m.in. budowy portu lotniczego, rozbudowy sieci kolejowej i autostrady A2) koncepcja przewiduje podjęcie działań mających bezpośredni wpływ na integrację Łodzi i Warszawy, w tym powstanie High Tech City (parków biznesu), centrum targowo- wystawienniczego oraz kampusu polskich uczelni wyższych. Zakłada się również wdrożenie programów rozwojowych związanych z dziedzictwem narodowym i rewitalizacją obszarów	Należy podkreślić, że w dokumencie nie uwzględniono wpływu realizacji inwestycji CPK oraz Inwestycji Towarzyszących na rozwój regionu i wpływ na wyzwania rozwojowe. Przed wszystkim należy zauważyć, że istotnym obszarem działań inwestycyjnych będzie otoczenie przestrzenne Centralnego Portu Komunikacyjnego, który po wybudowaniu stanie się głównym węzłem transportowym Polski, leżącym w sercu nowego układu sieci kolejowej, integrującym transport kolejowy, lotniczy oraz drogowy. Realizacja CPK wraz z inwestycjami w otoczeniu Portu (airport city, parki technologiczne, centra wystawiennicze) spowoduje gwałtowne przekształcenia przestrzenne, zmierzające do skokowego zwiększenia poziomu urbanizacji obszaru funkcjonalnego Portu. W aspekcie regionalnym realizacja CPK doprowadzi z kolei do przyspieszenia procesów wzmacniania więzi społeczno-	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			zurbanizowanych, w tym Łodzi. Jako projekty komplementarne wskazuje się rozbudowę systemu Łódzkiego Węzła Kolejowego, rewitalizację, modernizację i rozbudowę systemu łódzkich tramwajów podmiejskich, przebudowę dworca Łódź Kaliska oraz budowę systemu Park&Ride. Treść uwagi/propozycja zmiany Brak.	gospodarczych obszaru metropolii centralnej (Łódź-Warszawa), zmierzających do utworzenia jednolitego pasa metropolitalnego, co nie tylko powoduje to konieczność zaprogramowania kompleksowej interwencji publicznej obejmującej wsparcie i koordynację procesów rozwojowych, ale także znacząco wpłynie na szanse i ryzyka rozwojowe regionu i województwa łódzkiego. Wydaje się zasadne, by w strategii rozwoju województwa łódzkiego szanse rozwojowe związane z powstaniem CPK, tak dotyczące przemysłu, przedsiębiorczości i nowoczesnej technologii, rolnictwa, szkolnictwa, rynku pracy i demografii, jak również rozwoju zostały uwzględnione. Podobnie, by zostały ujęte ryzyka dotyczące powstania CPK, w szczególności obejmujące sytuacje nieprzygotowania się regionu do zmienionej sytuacji rozwojowej i wyzwań z nią związanych (np. dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb nowych pracodawców, zaniedbania związane z szansami i ryzykami poprawy transportu).	
28.	Urząd Miasta Łodzi	8	Obecny Zapis Park&Ride (P&R) – system parkingów zlokalizowanych na obrzeżach dużych miast, przeznaczony dla osób posiadających się z samochodów do publicznego transportu zbiorowego. (...) Propozycja zmiany Park&Ride (P&R) – system parkingów zlokalizowanych w sąsiedztwie tras komunikacji szynowej, przeznaczony dla osób posiadających się z samochodów do publicznego transportu zbiorowego. (...)	W definicji systemu Park&Ride wspomniano, że jest to system parkingów zlokalizowanych „na obrzeżach dużych miast”. Często parkingi P&R, nawet obecnie, znajdują się przy stacjach kolejowych znacząco oddalonych od dużych miast służąc lokalnym społecznościom. W kontekście województwa proponujemy wskazywać lokalizację „w sąsiedztwie tras komunikacji szynowej”. Dzięki temu system będzie w stanie obsłużyć mieszkańców całego województwa i ograniczyć do niezbędnego minimum odcinek pokonywany samochodem, a jednocześnie presję na system transportu drogowego.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
INFORMACJE OGÓLNE O WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM					
29.	Urząd Gminy Brzeziny	10	Obecny Zapis Treść całego rozdziału: Miasta regionu charakteryzuje znaczne zróżnicowanie potencjału społeczno-gospodarczego (...) Treść uwagi Należy uzupełnić informacje ogólne o charakterystykę Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. To organizacja zrzeszająca wiele jest z terenu województwa tj. miasto Łódź wraz z 4 powiatami ziemskimi: brzezińskim, łódzkim wschodnim, pabianickim i zgierskim tworzą Łódzki Obszar Metropolitalny. W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi 28 gmin, są to Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, gmina miasta Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Obszar ten zajmuje teren województwa łódzkiego położony zasadniczo w jego centralnej części i obejmuje łącznie 2,5 tys. km2 jego powierzchni. Poza Łodzią, w skład ŁOM wchodzi 11 miast, i gminy wiejskie. Są to obszary mocno zróżnicowane, niektóre to typowe gminy rolne inne to gminy silnie zurbanizowane o niewielkim udziale rolnictwa w gospodarce lokalnej. Obszaru ŁOMu charakteryzuje się złożoną strukturą społeczno-gospodarczą i przestrzenną.	Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurencji z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
30.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	10	Obecny Zapis Treść całego rozdziału: Miasta regionu charakteryzuje znaczne zróżnicowanie potencjału społeczno-gospodarczego (...) Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić informacje ogólne o województwie łódzkim o charakterystykę Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Łódź wraz z 4 powiatami ziemskimi: brzezińskim, łódzkim wschodnim, pabianickim i zgierskim tworzą Łódzki Obszar Metropolitalny. W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi 28 gmin, są to Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, gmina miasta Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Obszar ten zajmuje teren województwa łódzkiego położony zasadniczo w jego centralnej części i obejmuje łącznie 2,5 tys. km² jego powierzchni. Poza Łodzią, w skład ŁOM wchodzi 11 miast, a największe z nich to Pabianice i Zgierz. Uzupełnienie sieci osadniczej stanowią gminy wiejskie. Są to obszary mocno zróżnicowane, niektóre to typowe gminy rolnicze (głównie północna i wschodnia część ŁOM), inne, w szczególności te sąsiadujące bezpośrednio z Łodzią, to gminy silnie zurbanizowane o niewielkim udziale rolnictwa w gospodarce lokalnej (np. Andrespol czy Ksawerów). ŁOM charakteryzuje się złożoną strukturą społeczno-gospodarczą i przestrzenną. ŁOM to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych. Wyzwania jakie stoją przed ŁOM w szczególności dotyczą adaptacji do zmian klimatu, wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności, rozwiązywania problemu wykluczenia transportowego, niskoemisyjności, dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji oraz wspierania zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich, a także ich rewitalizacji.	Należy uzupełnić zapisy również o specyficzny i strategiczny dla województwa łódzkiego obszar, jakim jest Łódzki Obszar Metropolitalny. Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego. Należy zauważyć, iż poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. Jednocześnie Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar, gdzie w znacznej mierze jest i będzie wypracowywany dochód, który w części, wraz z know-how i potencjałem instytucjonalnym oraz akademickim dużego ośrodka, może zostać wykorzystany dla rozwoju obszarów zmarginalizowanych, stanowiąc warunek konieczny zintegrowanego, równomiernego rozwoju całego województwa. Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurowania z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Ponadto jako Działania po 2020 r., SOR przewiduje, iż szczególna uwaga poświęcona zostanie łącznie trzem obszarom oddziaływania tj. największym aglomeracjom, miastom średnim tracącym funkcje społeczne i gospodarcze oraz obszarom zagrożonym trwałą marginalizacją, jako instrumenty wskazując m.in.: • wprowadzenie w życie, w oparciu o doświadczenia związane z funkcjonowaniem ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim, rozwiązań prawnych dla funkcjonowania związków metropolitalnych; • wykorzystywanie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem Projektu ZIT PLUS do integracji i współpracy sąsiadujących samorządów w miejskich obszarach funkcjonalnych; • wspieranie miast w wymianie taboru transportu miejskiego na ekologiczny i niskoemisyjny (np. autobusy elektryczne we wszystkich miastach wojewódzkich), a jako projekty strategiczne wskazując wprost Zintegrowane Inwestycje Terytorialne PLUS – przewidywane jako optymalizacja realizacji ZIT w Polsce. Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego cały odrębny tom poświęcono Łódzkiemu Obszarowi Metropolitalnemu. Biorąc powyższe pod uwagę należy uzupełnić zapisy SRWŁ we wskazanym zakresie w celu zachowania spójności dokumentu ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
31.	Gmina Parzęczew	10	Obecny Zapis Treść całego rozdziału: Miasta regionu charakteryzuje znaczne zróżnicowanie potencjału społeczno-gospodarczego (...) Odpowiedzią na te problemy jest prowadzony proces kompleksowej rewitalizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić informacje ogólne o województwie łódzkim o charakterystykę Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Miasta regionu charakteryzuje znaczne zróżnicowanie potencjału społeczno-gospodarczego. (...) Odpowiedzią na te problemy jest prowadzony proces kompleksowej rewitalizacji. Łódź wraz z 4 powiatami ziemskimi: brzezińskim, łódzkim wschodnim, pabianickim i zgierskim tworzą Łódzki Obszar Metropolitalny. W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi 28 gmin, są to Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, gmina miasta Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Obszar ten zajmuje teren województwa łódzkiego położony zasadniczo w jego centralnej części i obejmuje łącznie 2,5 tys. km² jego powierzchni. Poza Łodzią, w skład ŁOM wchodzi 11 miast, a największe z nich to Pabianice i Zgierz. Uzupełnienie sieci osadniczej stanowią gminy wiejskie. Są to obszary mocno zróżnicowane, niektóre to typowe gminy rolnicze (głównie północna i wschodnia część ŁOM), inne, w szczególności te sąsiadujące bezpośrednio z Łodzią, to gminy silnie zurbanizowane o niewielkim udziale rolnictwa w gospodarce lokalnej (np. Andrespol czy Ksawerów). ŁOM charakteryzuje się złożoną strukturą społeczno-gospodarczą i przestrzenną. ŁOM to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych. Wyzwania jakie stoją przed ŁOM w szczególności dotyczą adaptacji do zmian klimatu, wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności, rozwiązywania problemu wykluczenia transportowego, niskoemisyjności, dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji oraz wspierania zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich, a także ich rewitalizacji.	Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Konieczne jest dalsze wspieranie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurencyjności z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
STRATEGICZNE WYZWANIA ROZWOJOWE REGIONU DO 2030 ROKU					
32.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	15	Obecny Zapis (brak zapisu – w obecnej wersji dokumentu wśród 32 strategicznych wyzwań brak jest „Infrastruktury sportowej i rekreacyjnej”) Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponujemy uwzględnienie wśród zidentyfikowanych strategicznych wyzwań rozwojowych regionu do roku 2030 także „Infrastrukturę sportową i rekreacyjną”.	Uprawianie sportu ma kluczowy wpływ na stan zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców regionu, a wraz z następującą zmianą społeczną aktywność fizyczna jest jednym z istotnych determinantów jakości życia ludności. Tymczasem polityki publiczne nie dostrzegają tego obszaru, co naszym zdaniem jest ich istotną wadą, jako że sektor sportu, witalności i rekreacji sukcesywnie rozwija się, zarówno w wymiarze przestrzenno-infrastrukturalnym, biznesowym, jak i społecznym. Ponadto sport ma rosnące oddziaływanie gospodarcze. W roku 2015 branża sportowa i około sportowa (plus efekt mnożnikowy) stanowiły 3% gospodarki UE, czyli prawie 300 miliardów euro. Całkowita liczba osób zatrudnionych w przemyśle i usługach powiązanych ze sportem to w skali UE 7,3 mln pracowników, czyli 3,5% ogółu, co stanowi wartość większą niż w przypadku rolnictwa.	Uwaga uwzględniona częściowo. Postulat nie zostanie wydzielony jako oddzielne wyzwanie, jednak zostanie wzmocniony zapisami w wyzwań.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
33.	Gmina Opoczno		Uzupełnienie danych statystycznych w celu bardziej precyzyjnego przedstawienia sytuacji społeczno- gospodarczej regionu.	1. W projekcie SRWŁ 2030 w części „Strategiczne wyzwania rozwojowe regionu do roku 2030” część uwzględnionych danych jest nieadekwatna lub mało adekwatna do diagnozowanego problemu (np. „Sektor nowoczesnych usług” str. 20 stawia wyzwanie rozwoju sektora nowoczesnych usług, natomiast w opisie jest statystyczna diagnoza osób pracujących w usługach ogółem. Brak definicji „sektorów nowoczesnych usług” bądź wskazania dokumentu gdzie taka definicja się znajduje i jakichkolwiek danych dotyczących potencjału do rozwoju takich usług w regionie, wskazania części województwa, w której jest zapotrzebowanie na takie usługi itp.). 2. Drugi przykład Dział: Kształcenie zawodowe i ustawiczne stawia wyzwanie niskiego zainteresowania nie przedstawiając ŻADNYCH danych popierających to założenia i bardzo lakoniczna analiza zapotrzebowania na konkretne zawody oparta na Strategii LORIS czyli danych sprzed około 7 lat. 3. Trzeci przykład: dział: Zdrowie – brak danych regionalnych w aspekcie województwa co do obszarów występowania konkretnych schorzeń będących największym problemem w poszczególnych częściach województwa. Autorzy posługują się wyłącznie danymi na poziomie ogólnokrajowym w podziale na województwa.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione, na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności i w miarę dostępności danych.
34.	Gmina Opoczno	15-16	Obecny Zapis Rys. 7 oraz fragment opisu na str. 16 dotyczący zmian struktury wiekowej Treść uwagi/Propozycja zmiany Nieprecyzyjne użycie wskaźnika obciążenia demograficznego.	Zgodnie z definicją GUS podstawowym wskaźnikiem obciążenia demograficznego jest: Współczynnik obciążenia (demograficznego): Stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata. W SRWŁ został użyty wskaźnik w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym, który jest dodatkowym wskaźnikiem obciążenia. Należy doprecyzować definicję wskaźnika w SRWŁ lub zmienić zgodnie z definicją GUS.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany.
35.	Gmina Opoczno	17-18	Obecny Zapis Rys. 14 i 15. Treść uwagi/Propozycja zmiany Opis Analizy wielkości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem jest nieadekwatny do danych z rys. 14 i 15.	Należy usystematyzować opis.	Uwaga nieuwzględniona. Ilustracje w dokumencie nie stanowią graficznej prezentacji tekstu, a są jego rozwinięciem. Pozwala to na zaprezentowanie dużej ilości danych przy zachowaniu syntetycznego charakteru dokumentu.
36.	Centrum Kształcenia Ustawicznego Samorządu Województwa Łódzkiego w Łodzi	22-23	Obecny Zapis Zapis nie budzi wątpliwości jednak proponowałabym jego uzupełnienie. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczna jest ogólnospołeczna kampania dotycząca szkolnictwa zawodowego zarówno na poziomie szkół branżowych I i II stopnia jak i szkół policealnych. Kampania powinna wskazywać nie tylko potrzeby poszczególnych branż ale i korzyści dla potencjalnych absolwentów kierunków zawodowych. Duży nacisk należałoby położyć na możliwość nauki przez całe życie i związane z tym faktem przekwalifikowywanie się zarówno ludzi młodych ale niezadowolonych z dotychczasowych wyborów jak i tych, którzy na rynku pracy funkcjonują powyżej dekady. Mała jest też społeczna wiedza dotycząca faktu, że szkoły prowadzone przez urzędy marszałkowskie na poziomie policealnym są szkołami bezpłatnymi. Jednocześnie są to szkoły bardzo dobrze wyposażone i wzorowo współpracujące z pracodawcami, często podejmujące współpracę z partnerami zagranicznymi i podejmujące wyzwania związane z pozyskaniem środków unijnych w tym w zakresie nie tylko pozyskania sprzętu i poprawy infrastruktury, ale także organizacji płatnych staży zawodowych dla uczniów, słuchaczy a nawet absolwentów tychże szkół. Większość tych placówek kształci w systemie dualnym a także wspiera się wiedzą praktyków i wręcz pracodawców w zakresie aktualizacji programów kształcenia i dostosowywania wymogów do aktualnych potrzeb rynku pracy.	Mimo licznych działań podejmowanych przez szkoły zarówno w ramach statutowych celów ale też szerzej sięgających społeczności lokalnej czy wręcz mających charakter wojewódzki stosunkowo niewielka liczba mieszkańców regionu kojarzy szkoły policealne jako szkoły w pełni bezpłatne. Szkoły policealne nie są w stanie konkurować ze szkolnictwem wyższym ani pod względem logistycznym ani finansowym. Zasięg działań pojedynczej placówki zawsze będzie ograniczony w przeciwieństwie do działań o charakterze wojewódzkim koordynowanych przez Urząd Marszałkowski lub wskazaną przez niego instytucję. Działania, o których wspominam w przeszłości miały już miejsce (rok 2011) i były prowadzone w zespół z telewizją publiczną, która ma niewspółmiernie większą siłę oddziaływania niż pojedyncza jednostka organizacyjna.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
37.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	34	Obecny Zapis Kluczową rolę we wspieraniu integracji społecznej osób ubogich i narażonych na wykluczenie społeczne powinny odgrywać podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe. Wzmocnienie sektora ekonomii społecznej powinno w szczególności prowadzić do koncentracji tego sektora na realizacji usług społecznych użyteczności publicznej na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy zauważyć, iż podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe zajmują się szerokim spektrum spraw związanych z życiem społecznym – od edukacji, poprzez kulturę, ochronę zdrowia czy włączenie społeczne. W naszej opinii nie jest zasadne kładzenie nacisku na koncentrację tego sektora na realizacji usług społecznych. Owszem, są podmioty ekonomii społecznej, które się w tym specjalizują, a starzenie się społeczeństwa zwiększa zapotrzebowanie na tego typu usługi, niemniej jednak jest to tylko wycinek tego, czym zajmują się PES. W zdecydowanej większości PES, czy PS cel główny działalności jest inny, a sposobem jego realizacji jest reintegracja społeczna i zawodowa. W związku z tym w Strategii Województwa Łódzkiego powinno się kłaść nacisk raczej na harmonijny rozwój sektora i wzmocnianie istniejących podmiotów niż na koncentrację na jednym typie usług. Należy mieć na względzie to, że PES w Polsce wciąż są zależne w dużej mierze od zewnętrznych źródeł finansowania. Realizacja usług społecznych będzie wymagała dofinansowania z zewnątrz (w postaci zlecenia zadań przez samorządy, pozyskiwania dotacji z innych źródeł czy usług w ramach zamówień publicznych), co może skutkować uzależnieniem dużej liczby PES od samorządów. Planując strategicznie rozwój województwa należy dążyć do sytuacji, w której na jego terenie będą działały PES zapewniające szeroką gamę produktów i usług, docierające do różnych grup klientów i posiadające względną niezależność finansową.		Uwaga nieuwzględniona. W Strategii, ze względu na ogólny charakter dokumentu i zdiagnozowane kluczowe potrzeby, jakimi są usługi społeczne na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wskazano je jako jeden z obszarów działalności podmiotów ekonomii społecznej. Również SOR podkreśla rolę podmiotów ekonomii społecznej w reintegracji społeczno – zawodowej i świadczeniu usług społecznych. Zapisy Strategii w żadnej mierze nie ograniczają możliwości działania tego sektora w innych obszarach. Szczegółowy zakres działalności podmiotów ekonomii społecznej może zostać doprecyzowany w wojewódzkiej strategii polityki społecznej i regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej. Ponadto Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej.
38.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	34	Obecny Zapis Sektor ekonomii społecznej w regionie nie jest jednak wystarczająco rozwinięty, a województwo łódzkie należy do województw o najniższym w kraju (14. miejsce) nasyceniu podmiotami reintegracji społecznej (WTZ, ZAZ, CIS, KIS) w stosunku do liczby ludności. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy zauważyć, że podmioty reintegracyjne (tj. CIS, KIS, WTZ, ZAZ) są elementem sektora ekonomii społecznej, jednak trudno jest przełożyć ich kondycję na kondycję całego sektora. Są one istotnym elementem w krajobrazie ekonomii społecznej, lecz nie do końca stanowią o jego wartości. Obok nich na sektor ekonomii społecznej składają się fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne oraz spółki z o.o. not for profit. Rzeczywiście, podmioty reintegracji społecznej są tymi miejscami, gdzie odbywa się reintegracja społeczna i zawodowa, jednak należy sobie raczej zadać pytanie o ich efektywność (np. liczba absolwentów CIS pozostających w zatrudnieniu przez 12 czy 24 m-ce od opuszczenia programu) niż o liczbę. W Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej znajdujemy rekomendację odnośnie podnoszenia skuteczności podmiotów reintegracyjnych (s. 18). Tworzenie nowych podmiotów reintegracyjnych w woj. łódzkim napotyka na szereg barier, w tym na tę najpoważniejszą – finansową. Stąd frustrację budzi takie ujęcie tematu, które nie wskazuje, w jaki sposób ten zapis będzie zoperacjonalizowany, a dodatkowo ignoruje pozostałe PES, które wykonują skutecznie działania w społecznościach lokalnych i mogą być wsparciem dla podnoszenia efektywności CIS/KIS/ZAZ/WTZ (patrz: KPRES, s. 18).		Uwaga nieuwzględniona. Podmioty reintegracyjne (WTZ, ZAZ, CIS, KIS) są kluczowe jeśli chodzi o rozwój ekonomii społecznej, stąd zasadne jest odwołanie się w Strategii do tego właśnie wskaźnika. Poza tym informacje dotyczące liczby podmiotów reintegracyjnych są w programie badań statystyki publicznej, co ułatwia pozyskanie wiarygodnych danych. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania działalności podmiotów sektora ekonomii społecznej.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
39.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	34	Brak jakichkolwiek informacji o stanie wód podziemnych i głównych źródłach ich zanieczyszczenia, oraz spadku ilości wód w zbiornikach wód podziemnych.		Uwaga nieuwzględniona. Wody podziemne, z uwagi na ich dobrą jakość, nie stanowią w skali regionu strategicznego wyzwania. Stan i zasób wód podziemnych został zaprezentowany w Prognozie oddziaływania na środowisko do SRWŁ 2030.
40.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	34	Obecny Zapis Wody powierzchniowe - brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy wyjaśnić, np. w przypisie, jakie kryteria zastosowane zostały przy wyborze 113 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), uznanych za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie.	Wg publikacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi (WIOŚ) sieć rzeczna województwa łódzkiego obejmuje 278 JCWP. Wydaje się, że większość z nich może być narażona na zanieczyszczenie związkami azotu. Istotna jest właściwa ich delimitacja, ponieważ zgodnie z art. 104. 1. ustawy Prawo wodne: „w celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu opracowuje się i wdraża program działań na obszarze całego państwa”.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
41.	Urząd Miasta Łodzi	35	Obecny Zapis Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze), generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych. Północno i północno-zachodnia część województwa charakteryzuje się wysokim niedoborem wody w sezonie wegetacyjnym, a zjawiska towarzyszące procesowi stepowania (m.in. utrata materii organicznej w glebie) to najważniejsze z problemów, jakie będą występowały w obszarze intensywnego rolnictwa. Treść uwagi/Propozycja zmiany Szansą dla rozwiązania problemu jest budowa i rozwój systemów odwodnienia ze szczególnym uwzględnieniem retencji powtórnego wykorzystania wód.	Wniosek o dodanie zapisu celem uszczegółowienia możliwych rozwiązań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione w części kierunkowej, zgodnie z przyjętą formułą opracowania Strategii.
42.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	35	Obecny Zapis Ponadto problem niedoboru wód jest odczuwalny w rejonie leja depresji spowodowanego działalnością Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów. Do powstania kolejnego leja depresji przyczyni się planowana eksploatacja złoża Złoczew. Treść uwagi/Propozycja zmiany Rolą strategii rozwoju województwa jest eliminacja projektów niekorzystnych dla regionu lub ograniczanie ich negatywnych oddziaływań. Tymczasem w projekcie Strategii przyjęto fatalistycznie, że odkrywka Złoczew powstanie, i nie zaplanowano żadnej alternatywy, ani wystarczających środków minimalizujących jej negatywne oddziaływanie.	Zignorowano błędne koło: odkrywka węgla brunatnego Złoczew, poprzez dostarczanie paliwa dla elektrowni Bełchatów, która jest największym emitentem CO ₂ w Europie, będzie nasilać zmiany klimatu. Będące ich konsekwencją susze będą szczególnie odczuwalne na obszarze leja depresji odkrywki Złoczew.	Uwaga uwzględniona częściowo. Strategia w kierunkach działań 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. oraz 3.1.4. wprowadza zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiskowych, które będą niwelować negatywne skutki produkcji energii. Decyzje dotyczące uruchomienia odkrywki Złoczew podejmowane są na szczeblu krajowym zgodnie z zapisami zawartymi w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programem dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050.
43.	Urząd Miejski w Łasku	35	Obecny Zapis Ośrodki miejskie, zwłaszcza te największe, w związku z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi takimi jak upały i nawałne opady [...] Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców[...] Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków [...]. Propozycja zmiany Ośrodki miejskie, zwłaszcza te największe, w związku z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi takimi jak upały i nawałne opady [...] Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta zwłaszcza te powyżej 100 tys. mieszkańców [...] Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich oraz wiejsko-miejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków [...].	Uwzględnienie w analizie problemów miast poniżej 100 tys. oraz mieszkańców i obszarów wiejsko-miejskich. W obecnym kształcie zapisów pominięte zostały kwestie związane z problemami dot. zmiany klimatu dla mniejszych miast (poniżej 100 tys. mieszkańców) oraz obszarów wiejsko-miejskich.	Uwaga nieuwzględniona. Gminy wiejsko-wiejskie składają się z miast oraz obszarów wiejskich i taki podział został zastosowany w Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
44.	Urząd Miejski w Łasku	36	Obecny Zapis Rys. 46 Deficyt wód w 2019 r. Na rysunku Gmina Łask nie jest objęta obszarem o wysokim niedoborze wody. Treść uwagi/Propozycja zmiany Rys. 46 Deficyt wód w 2019 r. Objęcie całej Gminy Łask obszarem o wysokim niedoborze wody.	W przeprowadzonych analizach nie wzięto pod uwagę zagrożeń związanych z suszą mającą miejsce w 2019 r. Zgodnie z danymi przedłożonymi przez System Monitoringu Suszy Rolniczej na terenie Gminy Łask z 2019 r. występowało duże zagrożenie suszą przez cały okres wegetacji roślinności. Raporty przedstawiające sytuację w Gminie Łask w 2019 przedstawione są m.in na stronie www. http://www.susza.iung.pulawy.pl/tabele/1003023/	Uwaga uwzględniona częściowo. Obszar, do którego odnosi się uwaga zostanie usunięty ze Strategii. Jednocześnie gm. Łask znalazła się w obszarze ekstremalnie i bardzo zagrożonym suszą rolniczą wg projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy.
45.	Urząd Miasta Łodzi	36	Obecny Zapis Jednym z istotnych elementów sprzyjających adaptacyjności miast do zmian klimatu są tereny zieleni, budujące system błękitno-zielonej infrastruktury. Propozycja zmiany Jednym z istotnych elementów sprzyjających adaptacyjności miast do zmian klimatu są tereny zieleni, budujące system błękitno-zielonej infrastruktury oraz podejmowanie działań mających na celu zwiększenie ich potencjału przyrodniczego.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich działań.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
46.	Gmina Opoczno	36	Obecny Zapis Rys. 48 (Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni miast). Treść uwagi/Propozycja zmiany Dane w rysunku są niezgodne z danymi GUS. Np. dla Opoczna wskaźnik wg GUS wynosi 0,8, a nie 1,1 -3,0.	Należy zaktualizować dane.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
47.	Urząd Miasta Łodzi	37-38	Obecny Zapis W zakresie infrastruktury komunikacyjnej w wielu miejscowościach ruch samochodowy nadal przebiega przez obszary zwartej zabudowy, a transport wymaga doinwestowania w kierunku zmniejszania jego emisyjności. Istniejące trasy rowerowe nie tworzą spójnej i bezkolizyjnej sieci. Ponadto, problemem w zakresie przewietrzania terenów zurbanizowanych jest zabudowywanie korytarzy napowietrzających. Propozycja zmiany W zakresie infrastruktury komunikacyjnej w wielu miejscowościach ruch samochodowy nadal przebiega przez obszary zwartej zabudowy, a transport wymaga doinwestowania w kierunku zmniejszania jego emisyjności. Istniejące trasy rowerowe nie tworzą spójnej i bezkolizyjnej sieci. Ponadto, problemem w zakresie przewietrzania terenów zurbanizowanych jest zabudowywanie korytarzy napowietrzających. Zwłaszcza w miastach niezbędny jest sprawny i efektywny system transportowy, który pozwoli na spełnienie wymogów ograniczania uciążliwości transportu dla środowiska i przyczyni się do zredukowania wielkości emisji zawartych w spalinach samochodowych zanieczyszczeń do atmosfery dzięki przejęciu części ruchu samochodowego na rzecz tramwajowego lub innego publicznego elektromobilnego.	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich działań.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
48.	Gmina Opoczno	37	Obecny Zapis Przypis dolny 61. Treść uwagi/Propozycja zmiany Brakuje wskazania, że wymienieni emitenci gazów i pyłów są największymi w województwie łódzkim.		Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
49.	Urząd Miasta Łodzi	41	Obecny Zapis Pozytywnym zjawiskiem w zakresie poprawy stanu zachowania struktur przestrzennych są działania rewitalizacyjne, realizowane w wielu ośrodkach, a w odniesieniu do dziedzictwa postindustrialnego prowadzone na dużą skalę głównie w Łodzi, a także m.in. w Pabianicach i Zgierzu. Mimo to nadal skala zdegradowanych obiektów i obszarów wymagających rewitalizacji jest znacząca Propozycja zmiany Pozytywnym zjawiskiem w zakresie poprawy stanu zachowania struktur przestrzennych są działania rewitalizacyjne, realizowane w wielu ośrodkach, a w odniesieniu do dziedzictwa postindustrialnego prowadzone na dużą skalę głównie w Łodzi, a także m.in. w Pabianicach i Zgierzu. Mimo to nadal skala zdegradowanych obiektów i obszarów wymagających rewitalizacji jest znacząca. Ze względu na wagę problemu konieczne jest zastosowanie narzędzi systemowego wsparcia tj. instrumentu umożliwiającego realizację polityki rozwoju województwa łódzkiego w postaci wyznaczenia Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM) jako Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI) z dedykowanymi im działaniami, zastosowaniem odpowiednich preferencji i współfinansowaniem ze środków Unii Europejskiej oraz instrumentów rządowych, między innymi poprzez przyjęcie odrębnych przepisów (przyjęcie Ustawy o Szczególnych Zasadach Przygotowania i Realizacji Inwestycji z Zakresu Budownictwa Mieszkaniowego oraz Rewitalizacji Łodzi) i stworzenie funduszu celowego, w ramach interwencji państwa.	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich działań	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane uzupełnienie nie wpisuje się w przyjęty sposób formułowania wyzwań. Nie doprecyzowuje się instrumentów oraz podmiotów, do których ma być kierowane wsparcie, a jedynie skalę zjawiska.
50.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	41	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany W ramach Europejskich Szlaków Kulturowych należy uwzględnić: Szlak Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Drogę Św. Jakuba.	Uzasadnienie Są to szlaki międzynarodowe, które przebiegają przez teren województwa łódzkiego.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
51.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	41-42	Obecny Zapis "Zagrożeniem dla zachowania różnorodności biologicznej regionu jest m.in. najniższa w kraju lesistość, dominacja monokultur sosnowych, presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo". Treść uwagi/Propozycja zmiany Najniższa w kraju lesistość nie jest kluczowym zagrożeniem dla różnorodności. Za kluczowe zagrożenia zgodnie z prowadzonymi przez UŁ badaniami należy uznać: 1) Inwazje obcych gatunków roślin i zwierząt. 2) Spadek poziomu wód gruntowych na siedliskach hydrogenicznych. 3) Sukcesja wtórna w ekosystemach nieleśnych. 4) Obniżanie się kondycji zdrowotnej drzew w wyniku zmian klimatycznych.		Uwaga uwzględniona. Nastąpi rozszerzenie zapisów Strategii na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
52.	Urząd Miasta Łodzi	43	Obecny Zapis Pomimo dynamicznego w ostatnich latach przyrostu dróg szybkiego ruchu w regionie, sieć drogowa nadal wymaga uzupełnień na kierunku południowo-wschodnim (S12, S74, łącznik A1-S8) oraz dobudowy trzeciego pasa ruchu na A2 na odcinku Łódź – Warszawa dla zwiększenia przepustowości w kontekście budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Pomimo dynamicznego w ostatnich latach przyrostu dróg szybkiego ruchu w regionie, sieć drogowa nadal wymaga uzupełnień na kierunku południowo-wschodnim (S12, S74, łącznik A1-S8), budowy drogi S-14 wraz z węzłami oraz dobudowy trzeciego pasa ruchu na A2 na odcinku Łódź – Warszawa dla zwiększenia przepustowości w kontekście budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego."	Wniosek o uzupełnienie zapisu o oczekującą na realizację, drogę ekspresową S-14, kluczową dla rozprowadzenia ruchu w obszarze Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
53.	Gmina Bolimów	43	Obecny Zapis Dodatkowo do pełnego zdyskontowania przebiegu autostrad i dróg ekspresowych niezbędne są wysokiej jakości dojazdy do punktów węzłowych, szczególnie w rejonie Łodzi, gdzie układ dróg dojazdowych wymaga uzupełnienia, a istniejące powiązania z węzłami rozbudowy i dostosowania do prognozowanego natężenia ruchu. Treść uwagi/Propozycja zmiany Planowana budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego między Łodzią a Warszawą stwarza wielką szansę rozwoju dla województwa łódzkiego, w szczególności wykorzystując rozwój sieci TEN-T poprzez budowę nowych węzłów drogowych autostrady A-2 na terenie województwa łódzkiego, szczególnie na obszarach położonych w pobliżu planowanego CPK.	Proponowane uwagi przyczyniają się do rozwoju województwa łódzkiego, które może w przyszłości stać się „oknem na świat” w skali kraju, np. poprzez tworzenie centów logistycznych.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
54.	Urząd Miasta Łodzi	43	Obecny Zapis Pomimo rosnących w ostatnich latach nakładów na modernizację sieci drogowej, problemem regionu nadal jest niedostateczny standard dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych (w tym obiektów mostowych). Propozycja zmiany Pomimo rosnących w ostatnich latach nakładów na modernizację sieci drogowej, problemem regionu nadal jest niedostateczny standard dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych (w tym obiektów mostowych), które wymagają kompleksowej modernizacji m.in. na terenie miast znacząco obciążonych ruchem pojazdów.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich działań.	Uwaga nieuwzględniona. Kompleksowej modernizacji dróg wymagają nie tylko drogi na terenach miejskich znacząco obciążonych ruchem. Istotne są także prace inwestycyjne na infrastrukturze pozamiejskiej.
55.	Urząd Miejski w Łasku	44	Obecny Zapis „w ciągu dróg wojewódzkich: Bełchatów (DW 484), Łęczyca (DW 703), Szadek (DW710) [...]”. Treść uwagi/Propozycja zmiany w ciągu dróg wojewódzkich: Bełchatów (DW 484), Łęczyca (DW 703), Szadek (DW710) [...] Łask (DW482)”. [...]	Uwzględnienie w analizie drogi wojewódzkiej DW 482 na trasie Pabianice-Łask-Zduńska Wola. Obecnie niniejsza droga wojewódzka jest bardzo obciążona ruchem tranzytowym, ze znaczącym udziałem samochodów ciężarowych. Obciążenie ulegnie jeszcze większe zwiększeniu w chwili wybudowania w Zduńskiej Woli (Karsznice) portu multimodalnego, do którego jedną z dróg dojazdowych jest droga wojewódzka 482 po przez nowo wybudowaną na terenie powiatu zduńskowolskiego i powiatu łaskiego drogę powiatową łączącą drogę ekspresową S8 z drogą wojewódzką DW482. Niniejsza droga znajduje się w strategicznej strefie rozwoju funkcji logistycznych określonej w rozdziale „Transport towarowy i usługi logistyczne”. Konieczność jej uwzględnienia w Strategii jest więc również uzasadniona rosnącym zapotrzebowaniem na intermodalność transportu towarowego i usług logicznych, w zaspokojeniu, którego jednym z koniecznych do podjęcia działań są inwestycje w infrastrukturę drogową zlokalizowaną w obszarach strategicznych.	Uwaga nieuwzględniona. DW nr 482 w Łasku nie spełnia kryterium największego obciążenia ruchem tranzytowym, ze znaczącym udziałem samochodów ciężarowych wg Generalnego Pomiaru Ruchu 2015.
56.	Urząd Miejski w Wieluniu	44	Obecny Zapis „w ciągu dróg wojewódzkich: Bełchatów (DW484), Łęczyca (DW703), Szadek (DW710), Biała Rawska (DW725), Tomaszów Mazowiecki(DW713), Konstantynów Łódzki (DW710), Koluszki (DW716/715), Brzeziny (DW715/708) i Zgierz (DW702). Treść uwagi/Propozycja zmiany „w ciągu dróg wojewódzkich: Bełchatów (DW484), Łęczyca (DW703), Szadek (DW710), Wieluń (DW486), Biała Rawska (DW725), Tomaszów Mazowiecki(DW713), Konstantynów Łódzki (DW710), Koluszki (DW716/715), Brzeziny (DW715/708) i Zgierz (DW702).	W Wieluniu największe obciążenie tranzytem występuje na dwóch drogach krajowych 43 i 45 oraz jednej drodze wojewódzkiej nr 486. Według wariantu wyznaczonego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń, obwodnica DW486 jest przedłużeniem obwodnicy DK 43/45.	Uwaga nieuwzględniona. DW nr 486 w Wieluniu nie spełnia kryterium największego obciążenia ruchem tranzytowym, ze znaczącym udziałem samochodów ciężarowych wg Generalnego Pomiaru Ruchu 2015.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
57.	Urząd Miasta Łodzi	44	Obecny Zapis Spośród 44 miast województwa, aż 16 nie posiada dostępu do linii kolejowych, a kolejne 3 leżą przy liniach kolejowych, po których nie jest prowadzony regularny ruch pasażerski. Treść uwagi/Propozycja zmiany Spośród 44 miast województwa, aż 16 nie posiada dostępu do linii kolejowych, a kolejne 3 leżą przy liniach kolejowych, po których nie jest prowadzony regularny ruch pasażerski. 2 miasta w południowo – zachodniej części województwa (Wieluń i Wieruszów) mają, co prawda, dostęp do połączeń kolejowych, ale łącząca je linia nie ma połączenia z resztą sieci kolejowej województwa, zaś 4 sąsiadujące powiaty: bełchatowski, pajęczański, wieluński i wieruszowski pozbawione są zupełnie kolejowych połączeń pasażerskich z Łodzią.	Wniosek o uzupełnienie zapisu. Brak połączeń tak dużego, zwartego obszaru ze stolicą województwa prowadzi do poważnego osłabienia więzi regionalnych i dostępu mieszkańców tych powiatów do usług wyższego rzędu (w tym społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych) lub do wykształcania się ciężarów w kierunku innych miast wojewódzkich, np. częstego wyboru Wrocławia, jako miejsca studiów.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
58.	Urząd Miasta Łodzi	44	Obecny Zapis Rys. 63. Układ kolejowy w województwie łódzkim. Treść uwagi/Propozycja zmiany Linia nr 25 na odcinku od linii 17 w Gałkowie do linii nr 4 w Opocznie i linia nr 17 od Gałkowska do Łodzi powinny być oznaczone, jako element sieci bazowej TEN-T.	Uzasadnienie Zgodnie z rozporządzeniem nr 1315/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
59.	Urząd Gminy Brzeziny	44	Obecny Zapis Rys. 63 Układ kolejowy w województwie łódzkim. Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponowany przebieg KDP i kolei próżniowej Łódź-Warszawa. Brak szczegółowego przebiegu proponowanej linii KDP przez teren gminy Brzeziny uniemożliwia odniesienie się do projektu.	Konieczne wydaje się przeprowadzenie konsultacji z gminami przez teren których planowany jest przebieg KDP. Rozmowy na ten temat toczyły się przed kilkoma laty i wówczas z udziałem hiszpańskiej firmy IDOM wypracowano kompromisowe rozwiązanie. Brak informacji, czy te ustalenia pozostają wiążące.	Uwaga o charakterze opinii.
60.	Centralny Port Komunikacyjny	44	Obecny Zapis Rys. 63. Układ kolejowy w województwie łódzkim Zapis w legendzie: KDP / KOLEJ PRÓŻNIOWA. Propozycja zmiany Kolej Dużych Prędkości.	Pozostawienie jedynie wskazania kierunkowego na budowę nowych połączeń, bez określania na tym etapie technologii.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
61.	Centralny Port Komunikacyjny	44	Obecny Zapis Budowano nowe i modernizowano istniejące stacje i przystanki kolejowe, w tym przede wszystkim podziemną stację Łódź Fabryczna wraz z multimodalnym węzłem komunikacyjnym. Propozycja zmiany Budowano nowe i modernizowano istniejące stacje i przystanki kolejowe, w tym przede wszystkim podziemną stację Łódź Fabryczna wraz z multimodalnym węzłem komunikacyjnym. Pokreślić należy, iż układ torowy tej stacji kolejowej dostosowany jest do włączenia od wschodu w linię KDP oraz wyprowadzenia tuneli dla tej linii w kierunku zachodnim. Ponadto, samorząd województwa uruchomił nowe połączenia kolejowe w ramach wojewódzkich przewozów pasażerskich (Łódzka Kolej Aglomeracyjna). W ostatnim czasie wzrósł także poziom bezpieczeństwa sieci kolejowej.	W ramach diagnozy nie wskazano wykonanych dotychczas działań infrastrukturalnych i organizacyjnych w ramach transportu kolejowego. Należy pokreślić, że projekt przebudowy stacji Łódź Fabryczna oraz rozpoczęte prace związane z budową układu tuneli dla ruchu regionalnego i aglomeracyjnego stanowią niewątpliwą atut przy budowie elementów sieci KDP na terenie województwa Łódzkiego.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
62.	Centralny Port Komunikacyjny	45	Obecny zapis Transport lotniczy Wyzwanie: Niska lotnicza dostępność regionu W województwie zlokalizowane jest jedno regionalne lotnisko o znaczeniu międzynarodowym – Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta – PL Łódź (sieć bazowa TEN-T). Dzięki sukcesywnemu podnoszeniu jakości infrastruktury naziemnej w PL Łódź, lotnisko ma przepustowość ok. 2 mln pasażerów rocznie i wyposażone jest w system ILS II84. 46.	Uzasadnienie zmiany Należy podkreślić, że w dokumencie nie uwzględniono wpływu realizacji inwestycji CPK oraz Inwestycji Towarzyszących na rozwój regionu i wpływ na wyzwania rozwojowe. Przed wszystkim należy zauważyć, że istotnym obszarem działań inwestycyjnych będzie otoczenie przestrzenne Centralnego Portu Komunikacyjnego, który po wybudowaniu stanie się głównym węzłem transportowym Polski, łączącym w sercu nowego układu sieci kolejowej, integrującym transport kolejowy, lotniczy oraz drogowy. Realizacja CPK wraz z inwestycjami w otoczeniu Portu (airport city, parki	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			Pomimo rozbudowy lotniska i zwiększenia jego przepustowości notowany jest spadek operacji lotniczych pax85. W 2018 r. w PL Łódź zrealizowano 1 564 operacje (12. miejsce w kraju), o ok. 52,0% mniej niż w 2010 r. – 3 268 operacji (7. miejsce w kraju). W tym samym okresie w Polsce liczba operacji lotniczych wzrosła o ok. 58,0%. Oferta regularnych połączeń pasażerskich jest niewielka, a usługi przewozowe świadczy również ograniczona liczba przewoźników. Konkurencyjna nie jest również oferta lotów czarterowych. Podjęte w ostatnich latach działania podnoszące jakość infrastruktury PL Łódź stwarzają możliwości poprawy obsługi lotniczej regionu i jego dostępności zewnętrznej, zwłaszcza w kontekście Centralnego Portu Komunikacyjnego, którego realizacja wpłynie na pobudzenie ruchu lotniczego w kraju. Problemem jest niedostateczna organizacja połączeń w zakresie pozyskiwania nowych przewoźników i otwierania nowych kierunków, stanowiąca zagrożenie dla efektywnego funkcjonowania PL Łódź. Treść uwagi/propozycja zmiany Brak.	technologiczne, centra wystawiennicze) spowoduje gwałtowne przekształcenia przestrzenne, zmierzające do skokowego zwiększenia poziomu urbanizacji obszaru funkcjonalnego Portu. W aspekcie regionalnym realizacja CPK doprowadzi z kolei do przyspieszenia procesów wzmocnienia więzi społeczno-gospodarczych obszaru metropolii centralnej (Łódź-Warszawa), zmierzających do utworzenia jednolitego pasa metropolitalnego, co nie tylko powoduje to konieczność zaprogramowania kompleksowej interwencji publicznej obejmującej wsparcie i koordynację procesów rozwojowych, ale także znacząco wpłynie na szanse i ryzyka rozwojowe regionu i województwa łódzkiego. Wydaje się zasadne, by w strategii rozwoju województwa łódzkiego szanse rozwojowe związane z powstaniem CPK, tak dotyczące przemysłu, przedsiębiorczości i nowoczesnej technologii, rolnictwa, szkolnictwa, rynku pracy i demografii, jak również rozwoju zostały uwzględnione. Podobnie, by zostały ujęte ryzyka dotyczące powstania CPK, w szczególności obejmujące sytuacje nieprzygotowania się regionu do zmienionej sytuacji rozwojowej i wyzwań z nią związanych (np. dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb nowych pracodawców, zaniedbania związane z szansami i ryzykami poprawy transportu).	
63.	Urząd Miasta Łodzi	45	Obecny Zapis Ponadto układ linii w Łódzkim Węźle Kolejowym (ŁWK) jest nieefektywny i w małym stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców. Istnienie niespójnego węzła, charakteryzującego się rozbićciem na dwa osobno funkcjonujące systemy bez jednego głównego dworca skupiającego wszystkie potoki pasażerskie, stanowi barierę dla rozwoju wysokiej jakości połączeń pasażerskich. Szansą na rozwiązanie tego problemu jest realizacja tunelu średnicowego pod centrum Łodzi. Do istotnych problemów ŁWK w kontekście zwiększających się przewozów pasażerskich (m.in. rozwój Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej) należą także: ograniczony zakres funkcjonowania stacji Łódź Kaliska, wynikający m.in. z braku przejeźdnoci wiaduktu wschodniego oraz brak łącznic kolejowych spinających kolejowy układ obwodowy. Treść uwagi/Propozycja zmiany Ponadto układ linii w Łódzkim Węźle Kolejowym (ŁWK) jest nieefektywny i w małym stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców. Przez lata problemem był brak jednego, głównego, położonego w centrum miasta dworca, który zapewniałby łatwy dostęp do funkcjonalnego centrum Łodzi. Obecnie do tej roli przygotowany jest nowy dworzec Łódź Fabryczna. Jego pełniejsze wykorzystanie w roli dworca głównego będzie możliwe po zakończeniu budowy tunelu średnicowego (projekt: „Udrożnienie Łódzkiego Węzła Kolejowego (TEN-T), etap II, odcinek Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec”), który zapewni możliwość dojazdu na dworzec Łódź Fabryczna z wszystkich linii kolejowych prowadzących do węzła. Budowa tunelu średnicowego stanowić będzie dużą zmianę, ale nie wyczerpie ona potrzeb modernizacji ŁWK w kontekście zwiększających się przewozów pasażerskich (m.in. rozwój Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej). Należy podjąć działania na rzecz skrócenia czasu podróży w tym w podróżyach multimodalnych, podniesienia komfortu użytkowania, poprawy dostępności transportu kolejowego oraz zminimalizowania ryzyka opóźnień i zatrzymań ruchu. Prace powinny objąć budowę brakujących łącznic, budowę nowych linii kolejowych, rozbudowę linii istniejących, zwłaszcza w przypadkach niewystarczającej przepustowości np. na styku linii 25 i 14 na dworcu Łódź Kaliska, budowę brakujących przystanków kolejowych i węzłów multimodalnych wokół nich, budowę bezkolizyjnych przekroczeń linii kolejowych.	Wniosek o zmianę zapisu celem uwzględnienia rozpoczęcia prac nad budową tunelu średnicowego i podkreślenia jego roli w dowiezieniu pasażerów do centrum miasta poprzez zaplanowane przystanki pośrednie Łódź Polesie i Łódź Śródmieście. Inwestycja nie wyczerpuje natomiast procesu przekształceń, jakie powinny zająć w węźle łódzkim dla jego pełnego wykorzystania. Pozostałe działania w obrębie węzła (budowa łącznic, budowa nowych linii, rozbudowa linii istniejących, budowa przystanków, budowa bezkolizyjnych przekroczeń linii kolejowych, budowa węzłów multimodalnych) także powinny być wskazane.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
64.	Urząd Miasta Łodzi	45	Niezbędna jest integracja układu kolejowego, w tym kolejowej linii średnicowej z siecią komunikacyjną miasta Łodzi poprzez tworzenie dogodnych powiązań przestrzennych i komunikacyjnych.	Wniosek o dodanie zapisu na końcu podrozdziału celem uwzględnienia wszystkich działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
65.	Urząd Miasta Łodzi	45	Obecny Zapis W województwie zlokalizowane jest jedno regionalne lotnisko o znaczeniu międzynarodowym – Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta – PL Łódź (sieć bazowa TEN-T). Propozycja zmiany W województwie zlokalizowany jest jeden port lotniczy znajdujący się, jako jeden z ośmiu w kraju, w sieci bazowej TEN-T - Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta. Obsługuje on połączenia międzynarodowe obejmując swym zasięgiem województwo łódzkie oraz wschodnią część Wielkopolski.	Wniosek o zmianę zapisu celem odniesienia do pozycji lotniska w świetle rozporządzenia definiującego główne elementy sieci transportowej UE.	Uwaga uwzględniona częściowo. W zakresie pozycji lotniska w sieci TEN-T zapisy zostaną skorygowane. W zakresie oddziaływania lotniska brak jest podstaw analitycznych dla określenia terytorialnego zasięgu jego oddziaływania.
66.	Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta Sp. z o.o.	45-46	Obecny Zapis Wyzwanie: Niska lotnicza dostępność regionu W województwie zlokalizowane jest jedno regionalne lotnisko o znaczeniu międzynarodowym – Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta – PL Łódź (sieć bazowa TEN-T). Dzięki sukcesywnemu podnoszeniu jakości infrastruktury naziemnej w PL Łódź, lotnisko ma przepustowość ok. 2 mln pasażerów rocznie i wyposażone jest w system ILS II ⁸⁴ . Pomimo rozbudowy lotniska i zwiększenia jego przepustowości notowany jest spadek operacji lotniczych pax ⁸⁵ . W 2018 r. w PL Łódź zrealizowano 1 564 operacje (12. miejsce w kraju), o ok. 52,0% mniej niż w 2010 r. – 3 268 operacji (7. Miejsce w kraju). W tym samym okresie w Polsce liczba operacji lotniczych wzrosła o ok. 58,0%. Oferta regularnych połączeń pasażerskich jest niewielka, a usługi przewozowe świadczy również ograniczona liczba przewoźników. Konkurencyjna nie jest również oferta lotów czarterowych. Podjęte w ostatnich latach działania podnoszące jakość infrastruktury PL Łódź stwarzają możliwości poprawy obsługi lotniczej regionu i jego dostępności zewnętrznej, zwłaszcza w kontekście Centralnego Portu Komunikacyjnego, którego realizacja wpłynie na pobudzenie ruchu lotniczego w kraju. Problemem jest niedostateczna organizacja połączeń w zakresie pozyskiwania nowych przewoźników i otwierania nowych kierunków, stanowiąca zagrożenie dla efektywnego funkcjonowania PL Łódź. Przypisy: ⁸⁴ Kategoria nawigacyjna pozwalająca na bezpieczne wykonywanie operacji lotniczych przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych. ⁸⁵ Operacja lotnicza w pasażerskim ruchu lotniczym. Propozycja zmiany Transport lotniczy Wyzwanie: poprawienie lotniczej dostępności regionu W województwie zlokalizowane jest jedno regionalne lotnisko o znaczeniu międzynarodowym – Port Lotniczy Łódź im. W. Reymonta – PL Łódź (sieć bazowa TEN-T). Dzięki sukcesywnemu podnoszeniu jakości infrastruktury naziemnej w PL Łódź, lotnisko ma przepustowość ok. 2 mln pasażerów rocznie i wyposażone jest w system ILS I kat. ⁸⁴ Po pięciu latach spadków w ostatnim okresie PL Łódź rozwija się zarówno w zakresie ruchu pasażerskiego i operacji lotniczych pax ⁸⁵ . W 2018 r. w PL Łódź zrealizowano 1 564 operacje, w 2019 roku 1 664. W 2019 roku ruch pasażerski wzrósł aż 11 proc. (241 707 obsłużonych pasażerów), to drugi rok z rzędu wzrostów ma łódzkie lotnisko, w 2018 roku wzrost był na poziomie 5 proc. Na poprawę statystyk wpłynął bardzo dobry sezon letnich czarterów, rozwijający się w ostatnich dwóch latach bardzo dynamicznie. W 2018 były to 2 kierunki i 4 samoloty tygodniowo, w 2019 3 kierunki i 5 samolotów, natomiast w 2020 roku planowane 7 kierunków i 11 samolotów tygodniowo. W 2020	Uzupełnienie informacji o dane statystyczne oraz zmiana pojawiających się w strategii błędnych informacji dotyczących spadku ruchu, który od dwóch lat systematycznie rośnie oraz informacji o ofercie lotów czarterowych wakacyjnych.	Uwaga uwzględniona częściowo. W zakresie zmiany wyzwania proponowana korekta nie wpisuje się w przyjęte podejście problemowe do formułowania wyzwań. W zakresie wyposażenia w system ILS zapisy zostaną skorygowane. Proponowane ograniczenie przedstawionych danych statystycznych do roku 2018 i 2019 nie służyłoby pełnej analizie sytuacji transportu lotniczego. Przedstawianie danych statystycznych dla PL Łódź za 2019 r. nie jest zasadne z uwagi na brak dostępnych danych statystycznych dla innych portów lotniczych w kraju, co uniemożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej. Diagnoza nie zostanie uzupełniona o realizowane i planowane kierunki połączeń lotniczych, ze względu na dużą zmienność w tym zakresie.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			roku w tym segmencie lotnisko spodziewa się nawet 70 tysięcy pasażerów czarterowych. Zauważalny jest też rozwój połączeń regularnych od początku kwietnia 2020 roku Ryanair będzie latał do Londynu Stansted codziennie. Oprócz lotów do Londynu Stansted Ryanair kontynuuje połączenia do Dublinu i East Midlands. Wszystkie samoloty latają wypełnione niemalże w 100%. Nieustanna praca i rozmowy z przewoźnikami lotniczymi pozwala wierzyć w rozwój ruchu lotniczego już od sezonu lato 2021 wg terminologii IATA⁸⁶. Podjęte w ostatnich latach działania podnoszące jakość infrastruktury PL Łódź stwarzają możliwości poprawy obsługi lotniczej regionu i jego dostępności zewnętrznej, w chwili obecnej jest to jedyny port lotniczy w centralnej Polsce, który bez żadnych inwestycji może zwiększyć ilość obsługiwanych pasażerów 10-krotnie. Taka sytuacja przy dynamicznie rozwijającym się rynku lotniczym w Polsce (wzrost liczby obsługiwanych pasażerów na poziomie 10% rok do roku) oraz zapychających się Portach Lotniczych obsługujących Warszawę i centralną Polskę, daje ogromną przewagę konkurencyjną i możliwości dynamicznego rozwoju. Przypisy: ⁸⁴ Kategoria nawigacyjna pozwalająca na bezpieczne wykonywanie operacji lotniczych przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych. ⁸⁵ Operacja lotnicza w pasażerskim ruchu lotniczym. ⁸⁶ International Air Transport Association (Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych).		
67.	Urząd Miasta Łodzi	46	Obecny Zapis Podjęte w ostatnich latach działania podnoszące jakość infrastruktury PL Łódź stwarzają możliwości poprawy obsługi lotniczej regionu i jego dostępności zewnętrznej, zwłaszcza w kontekście Centralnego Portu Komunikacyjnego, którego realizacja wpłynie na pobudzenie ruchu lotniczego w kraju. Problemem jest niedostateczna organizacja połączeń w zakresie pozyskiwania nowych przewoźników i otwierania nowych kierunków, stanowiąca zagrożenie dla efektywnego funkcjonowania PL Łódź. Proponycja zmiany Podjęte w ostatnich latach działania podnoszące jakość infrastruktury PL Łódź stwarzają możliwości poprawy obsługi lotniczej regionu i jego dostępności zewnętrznej, zwłaszcza w kontekście Centralnego Portu Komunikacyjnego, którego realizacja wpłynie na pobudzenie ruchu lotniczego w kraju. Problemem jest niedostateczne zaangażowanie interesariuszy, w tym udziałowców i krajowych instytucji działających na rynku lotniczym takich jak PP Porty Lotnicze czy PLL Lot co ma wpływ na problemy w pozyskiwaniu nowych przewoźników i otwieraniu nowych kierunków, stanowiąca zagrożenie dla efektywnego funkcjonowania PL Łódź. Ponadto należy zintensyfikować działania w obszarze organizacji połączeń w zakresie pozyskiwania nowych przewoźników i otwierania nowych kierunków, celem minimalizacji zagrożeń dla utrzymania PL Łódź w sieci TEN-T.	Wniosek o modyfikację zapisu, celem wskazania w diagnozie sytuacji lotniska potencjalnej roli wszystkich akcjonariuszy oraz głównych krajowych interesariuszy.	Uwaga uwzględniona częściowo. Katalog realizatorów i interesariuszy nie zostanie wskazany, gdyż zakłada się umożliwienie wszystkim zainteresowanym podmiotom prowadzenia działań. W odniesieniu do zmiany dotyczącej intensyfikacji działań, postulat może być realizowany w ramach kierunku działań 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej regionu. W zakresie utrzymania PL Łódź w sieci TEN-T zapisy zostaną skorygowane.
68.	Urząd Miasta Łodzi	46	Obecny Zapis W ostatnich latach podjęto również szereg działań w kierunku integracji taryfowej (ŁKA, Wspólny Bilet), jednak nadal stopień skoordynowania rozkładów jazdy jest niedostateczny. Proponycja zmiany W ostatnich latach podjęto również szereg działań w kierunku integracji taryfowej. Na terenie Łodzi po raz pierwszy w Polsce wprowadzono pełne, wzajemne honorowanie wszystkich biletów kolejowych przewoźników regionalnych i lokalnego transportu zbiorowego w Łodzi. Przygotowano też łączone oferty biletowe w tym „Wspólny Bilet Aglomeracyjny” i połączenia kolejowo – autobusowe. Nadal jednak stopień skoordynowania rozkładów jazdy jest niedostateczny.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia szczególnego dorobku regionu w zakresie integracji.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
69.	Urząd Miasta Łodzi	46	Obecny Zapis Istotnym problemem dla funkcjonowania komunikacji zbiorowej w regionie jest niedostateczna jakość infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym brak zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Istotnym problemem dla funkcjonowania komunikacji zbiorowej w regionie jest niedostateczna jakość infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, w tym brak zintegrowanych węzłów przesiadkowych oraz powiązań komunikacyjno-przestrzennych układu kolejowego z siecią komunikacyjną.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
70.	Urząd Miasta Łodzi	46	Obecny Zapis Mimo dużego znaczenia transportu miejskiego w ruchu lokalnym i aglomeracyjnym, stan techniczny infrastruktury tramwajowej jest niezadowalający. Treść uwagi/Propozycja zmiany Mimo dużego znaczenia transportu miejskiego w ruchu lokalnym i aglomeracyjnym, stan techniczny infrastruktury tramwajowej jest niezadowalający i wymaga przebudowy.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
71.	Urząd Miasta Łodzi	46-47	Obecny Zapis W 2010 r. w regionie do przewozu osób z niepełnosprawnościami przystosowanych było 57,6% autobusów (spośród 886 pojazdów) i 6,0% tramwajów (spośród 514 składów), natomiast w 2018 r. odpowiednio ok. 72,2% autobusów (spośród 798 pojazdów) (Polska 89,2%) i jedynie 17,9% tramwajów (spośród 503 składów) (Polska 34,7%). Treść uwagi Podana wartość 503 dotyczy pojedynczych tramwajów, a nie składów tramwajowych. W przypadku starszych serii wagonów (805N) eksploatowane są one w parach; odsetek składów dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych ruchowo jest więc większy.	Wniosek o uwzględnienie uwagi celem przedstawienia właściwych danych.	Uwaga nieuwzględniona. W dokumencie uwzględniono dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny.
72.	Centralny Port Komunikacyjny	47	Obecny Zapis Rys. 67 Multimodalny transport pasażerski, zapis w legendzie: KDP / KOLEJ PRÓŻNIOWA. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kolej Dużych Prędkości.	Pozostawienie jedynie wskazania kierunkowego na budowę nowych połączeń, bez określania na tym etapie technologii.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
73.	Urząd Miasta Łodzi	48-49	Obecny Zapis W latach 2014-2018 roczne możliwości przeładunkowe terminali w województwie łódzkim wzrosły o ponad 20,0%, z poziomu 528 452 TEU do 635 000 TEU (tj. ok. 23,0% rocznych możliwości przeładunkowych terminali lądowych w Polsce). Wielkość zrealizowanych przeładunków w latach 2014-2018 wzrosła o 72,0%, z 298 999 TEU do 515 374 TEU. Wykorzystanie dostępnej przepustowości terminali systematycznie wzrasta, w 2014 r. zrealizowano przeładunki stanowiące ok. 57,0% możliwości przeładunkowych terminali, a w 2018 r. na poziomie ok. 81,0%. Wzrastające wielkości wykonanych przeładunków prowadzą do wyczerpania przepustowości terminali intermodalnych, co może stanowić barierę infrastrukturalną dla dalszego rozwoju intermodalnego transportu towarowego w regionie. Treść uwagi/Propozycja zmiany W latach 2014-2018 roczne możliwości przeładunkowe terminali w województwie łódzkim wzrosły o ponad 20,0%, z poziomu 528 452 TEU do 635 000 TEU (tj. ok. 23,0% rocznych możliwości przeładunkowych terminali lądowych w Polsce). Wielkość zrealizowanych przeładunków w latach 2014-2018 wzrosła o 72,0%, z 298 999 TEU do 515 374 TEU. Wykorzystanie dostępnej przepustowości terminali systematycznie wzrasta, w 2014 r. zrealizowano przeładunki stanowiące ok. 57,0% możliwości przeładunkowych terminali, a w 2018 r. na poziomie ok. 81,0%. Wzrastające wielkości wykonanych przeładunków prowadzą do wyczerpania przepustowości terminali intermodalnych, co może stanowić barierę infrastrukturalną dla dalszego rozwoju intermodalnego transportu towarowego w regionie. Poważną barierą w rozwoju transportu intermodalnego jest ograniczona przepustowość linii prowadzących do terminali kontenerowych. Dotyczy to zwłaszcza jednotorowych linii obsługujących kierunek północny, dominujący w przewozach kontenerowych.		Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
74.	Urząd Miejski w Kozłowie	48-49	Proponujemy wpisanie do opracowywanej Strategii lokalizację portu multimodalnego w miejscowości Kozłowski i Słotwiny.	Gmina Kozłowski dysponuje koncepcją (2016r) portu multimodalnego na obszarze Gminy Kozłowski, która zakłada lokalizację w istniejącej bazie PERN S.A. w Słotwinach oraz wykorzystanie bocznic kolejowej na przyległej Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w podstrefie Kozłowski. Gmina Kozłowski zlokalizowana jest na terenie układu bipolarnego Warszawa – Łódź oraz w obrębie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Położenie to, a szczególnie bardzo silnie rozwinięta sieć połączeń kolejowych oraz bliskość węzła autostradowego wskazują na lokalizację w tym miejscu multimodalnego centrum przeładunkowego, np. połączonego funkcjonalnie z przebiegiem tzw. Jedwabnego Szlaku. Nie bez znaczenia są również zasoby ludzkie, tradycje kolejowe i dostępne tereny inwestycyjne Gminy Kozłowski. Wprowadzenie zapisu o lokalizacji portu multimodalnego znajduje również Uzasadnienie w następujących dokumentach strategicznych: KPZK 2030, Strategii Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030, SRWŁ, Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+.	Uwaga nieuwzględniona W ramach części diagnostycznej wskazano te planowane terminale, które są w realizacji lub mają umocowanie w dokumentach przyjętych przez Radę Ministrów.
75.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	49-50	Obecny Zapis Istotną kwestią dla regionu jest utrzymanie produkcji energii po zakończeniu prowadzonej w regionie eksploatacji złóż w polach Bełchatów i Szczerców (odpowiednio ok. 2026 i 2038 r.). Obecnie na poziomie krajowym, w kontekście wytycznych europejskich rozpatruje się stopniowe zmniejszanie udziału węgla w produkcji energii elektrycznej, jednak nadal za perspektywny zasób dla produkcji energii w województwie uznaje się złożo Złoczew (Program dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050) str.50 oraz str. 77 Cel operacyjny 3.4. Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego „Kierunki działań i działania: 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego, m.in. poprzez: utrzymanie produkcji energii w okręgu energetycznym w rejonie Bełchatowa, w tym m.in. wspieranie: uruchomienia wydobycia węgla brunatnego ze złoża Złoczew; wdrażania innych rozwiązań w zakresie produkcji energii” Treść uwagi/Propozycja zmiany a. Nie jest jasne, skąd wynika ta potrzeba. 18 lat to wystarczająco czasu, aby zastąpić szkodliwe dla zdrowia, jakości i ilości wód podziemnych i powierzchniowych oraz zmian pogodowych związanych z ocieplaniem się klimatu Ziemi źródła energii elektrycznej oparte na spalaniu węgla brunatnego nowoczesnymi niskoemisyjnymi źródłami energii, dającymi przychód mieszkańcom województwa łódzkiego. b. Zgodnie z przepisami Ramowej Dyrektywy Wodnej, transponowanej do polskiego porządku prawnego ustawą Prawo Wodne, od stycznia 2022 roku nie będzie możliwości emisji do wód powierzchniowych i podziemnych priorytetowych substancji toksycznych określonych w aneksie X do RDW, takich jak między innymi rtęć oraz arsen. W związku z tym już od 2022 roku kopalniom należącym do KWB Bełchatów trudno będzie spełnić coraz bardziej chroniące środowisko i zdrowie obywateli normy prawne. c. Jest to też istotne w kontekście cyt: „Udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w regionie, która wynosiła zaledwie 3,8% (15. miejsce w kraju), co wynikało z dużego udziału produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych w województwie”.		Uwaga o charakterze opinii. Decyzje dotyczące uruchomienia odkrywki Złoczew podejmowane są na szczeblu krajowym zgodnie z zapisami zawartymi w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programem dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050. Strategia w kierunkach działań 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. oraz 3.1.4. wprowadza zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiskowych, które będą niwelować negatywne skutki produkcji energii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
76.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	51	Obecny Zapis Stan techniczny sieci gazowej sukcesywnie się poprawia, jednak nadal istotnym problemem jest starzenie się i niewystarczający rozwój systemu gazociągów wysokiego ciśnienia. Treść uwagi/Propozycja zmiany Wniosek o dołożenie zapisu o brzmieniu: „Sytuację tą znacząco poprawi realizacja dystrybucyjnych gazociągów wysokiego ciśnienia Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie wymienionych w Rozdziale 7 Inwestycje towarzyszące inwestycjom w zakresie terminalu art. 38 pkt 4) lit. g) i h) Ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2019 r. poz. 1554, 1724, 2020), tj.: • budowa gazociągu Łyszkowice – Koluszki – Brzeziny – Łódź wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa łódzkiego, • budowa gazociągu Kalisz – Sieradz – Mszczewo wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województw łódzkiego i wielkopolskiego, oraz przebudowa sieci gazowej w ramach pierścienia łódzkiego, polegająca na modernizacji ok. 46 km sieci gazowej wysokiego ciśnienia.”		Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
77.	Związek Międzygminny BZURA	54	Wnoskujemy o uwzględnienie w Strategii budowy Samorządowego Centrum Cyrkularności oraz Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Piaskach Bankowych jako instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, której budowa w znaczny sposób wpłynie na poprawę złego stanu gospodarki odpadami na terenie województwa oraz bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia poziomów odzysku surowców z odpadów komunalnych.	Problemy gospodarki odpadami na terenie województwa spowodowane są również niewystarczającą liczbą instalacji do przetwarzania odpadów. Związek Międzygminny „BZURA” realizuje projekt polegający na stworzeniu Samorządowego Centrum Cyrkularności oraz na budowie nowoczesnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych i jej powstanie niewątpliwie przyczyni się do poprawy zarówno stanu środowiska jak i całego systemu gospodarki odpadami w regionie. Dlatego właśnie budowa tak strategicznego zakładu powinna zostać ujęta w Strategii.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów.
78.	Zgierskie Stowarzyszenie Romów, Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II w Zgierzu	55	Obecny Zapis Ponadto problem stanowią również niezrekultywowane zamknięte składowiska odpadów (w I połowie 2019 r. w regionie pozostało 19 niezrekultywowanych składowisk komunalnych) oraz miejsca nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikie wysypiska, zdegradowane tereny poprzemysłowe), będące potencjalnym zagrożeniem dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi. Procesy rekultywacji przebiegają zbyt wolno lub nie są prowadzone. Treść uwagi/Propozycja zmiany Proszę o uwzględnienie w strategii informacji dotyczących ryzyk i zagrożeń (m.in. pożary) wynikających ze składowania odpadów niewiadomego pochodzenia m.in. Bruźyczka Mała, Zgierz itp. Są to obszary wymagające natychmiastowej interwencji i usunięcia zagrożeń wynikających ze składowanych odpadów niewiadomego pochodzenia („likwidacja uciążliwości związanych ze składowaniem odpadów; odzyskiwanie przestrzeni do wtórnego zagospodarowania”).	Zgodnie z zapisami Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – Kierunki Interwencji dla ŚRODOWISKA (str. 351 – Kl 6. Gospodarka odpadami): „Rozwijanie gospodarki odpadami, będącej elementem gospodarki o obiegu zamkniętym, przyniesie zarówno pozytywny efekt gospodarczy (wzrost innowacyjności w oparciu o dostęp do surowców wtórnych, w tym z hałd antropogenicznych i odzysk energii z odpadów), jak i polepszy jakość życia (likwidacja uciążliwości związanych ze składowaniem odpadów; odzyskiwanie przestrzeni do wtórnego zagospodarowania).” Pozostaje to w ścisłym powiązaniu z obszarem Obszar: Spójność społeczna (zdrowie).	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
79.	Gmina Parzęczew	55	Obecny Zapis (...) Procesy rekultywacji przebiegają zbyt wolno lub nie są prowadzone. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dopisać: Problemy gospodarki odpadami na terenie województwa spowodowane są również niewystarczającą liczbą instalacji do przetwarzania odpadów. Ponadto należy uwzględnić w Strategii budowę Samorządowego Centrum Cyrkularności oraz Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Piaskach Bankowych jako instalacji będącej elementem całego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie. Jego budowa w znaczny sposób wpłynie na poprawę złego stanu gospodarki odpadami na terenie województwa oraz bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia poziomów odzysku surowców z odpadów komunalnych.	Związek Międzygminny „BZURA” realizuje projekt polegający na stworzeniu Samorządowego Centrum Cyrkularności oraz na budowie nowoczesnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych i jej powstanie niewątpliwie przyczyni się do poprawy zarówno stanu środowiska jak i całego systemu gospodarki odpadami w regionie. Dlatego właśnie budowa tak strategicznego zakładu powinna zostać ujęta w Strategii.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe analizy i rozstrzygnięcia w zakresie liczby instalacji potrzebnej do zagospodarowania odpadów znajdują się w aktualizowanym PGOWŁ.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
80.	Urząd Miasta Łodzi	55	Problemem jest również zapotrzebowanie placówek edukacyjnych na modernizację istniejącej infrastruktury sieciowej informatycznej w tych placówkach.	Wniosek o uwzględnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione.
81.	Gmina Parzęczew	59	Obecny Zapis W ramach perspektywy finansowej 2014-2020, z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego uruchomiono środki na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dopisać: , który swoim zasięgiem obejmuje gminy i miasta, które ściśle współpracują na rzecz rozwoju całego regionu. Jego działania pozwalają budować województwo konkurencyjne dla innych regionów w kraju i zagranicą.	Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych społecznych i przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurencyjności z miastami i metropoliami Europy. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego gospodarowania Kraju do 2030 r. powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu co wymaga systemowego i programowanego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Dlatego ważne jest dalsze jego wsparcie zarówno merytoryczne jak i finansowe.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
82.	Gmina Parzęczew	59	Obecny Zapis Na obszarach wiejskich, wykorzystywany był instrument terytorialny opierający się na zasadzie partnerstwa - Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) w ramach inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020 oraz PO Rybactwo i Morze na lata 2014 – 2020. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: • Mając na względzie dobro lokalnych społeczności konieczne jest dalsze zapewnienie odpowiednich warunków do efektywnego pozyskiwania i wykorzystania środków unijnych przez LGD, w tym wprowadzenie formuły wielofunduszowości.	Dotychczasowe doświadczenia z wdrażania podejścia LEADER/RLKS wskazują na dużą rolę LGD jako lokalnego animatora. Zgodnie ze stanowiskiem MRiRW w sprawie inicjatywy LEADER po 2020 roku: „MRiRW przychyli się do koncepcji Europejskiej Sieci LGD w zakresie finansowania instrumentu RLKS po 2020 r., zgodnie z którą w kolejnym okresie programowania należałoby stworzyć odrębny fundusz dedykowany w całości RLKS, na który składałyby się wszystkie fundusze, w ramach których obecnie możliwa jest jego realizacja. Ustalony wkład każdego z nich pozwoliłby na skuteczną implementację RLKS i realizację oddolnych projektów. Stworzenie jednego funduszu umożliwiłoby z kolei wypracowanie jednolitych zasad jego wdrażania i rozliczania i doprowadziło do rzeczywistego uproszczenia całego systemu.” Stworzenie warunków do wypracowania nowych mechanizmów wykorzystania środków finansowych, w tym wprowadzenie formuły wielofunduszowości jest niezbędna dla dalszego zrównoważonego rozwoju lokalnych społeczności jak i całego regionu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną uzupełnione, bez wskazywania przesądzeń w zakresie wykorzystywania środków UE.
83.	Gmina Parzęczew	59	Obecny Zapis Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest brak liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić: Instytucją, która zainicjowała współpracę pomiędzy jst Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego jest powstałe w 2014 r. Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny. Jednym z podstawowych celów Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Ponadto, współpraca pomiędzy jst jest możliwa dzięki działaniu Lokalnych Grup Rozwoju, których aktywność i zakres działania sprawiają, iż pełnią one rolę generatorów rozwoju w swoich regionach oraz animatorów życia kulturalnego i społecznego. Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest mała liczba liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Konieczne jest zatem zapewnienie im odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego, jak i finansowego.	Zdanie o braku liderów w odniesieniu do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego nie jest prawdziwe. Od 2014 r. istnieje Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM), które zrzesza Łódź i powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki oraz zgierski. W skład SŁOM wchodzi 26 gmin. Są to (w kolejności alfabetycznej): Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, miasto Głowno, Kuluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Jednym z podstawowych celów Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Celem jest również sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji jednostek samorządu terytorialnego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Jako liderów należy również traktować Lokalne Grupy Rozwoju, których aktywność i zakres działania sprawiają, iż pełnią one rolę generatorów rozwoju w swoich regionach oraz animatorów życia kulturalnego i społecznego. Wyjątkowa formuła partnerstwa trzech sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego jakim jest LGD sprawiła, że w jego ramach umożliwiony został sprawny dialog różnych sektorów obecnych na obszarach wiejskich. Działanie LGD pozwala na budowanie wspólnoty poprzez tworzenie powiązań pomiędzy wsią a małymi miasteczkami i miastami do 20 000 mieszkańców, będącymi centrami życia kulturalnego i gospodarczego.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane w zakresie braku liderów. W odniesieniu do pozostałej części uwagi charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów. Ponadto Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania działalności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
84.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	59	Obecny Zapis Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest brak liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Treść uwagi/Propozycja zmiany Instytucją, która zainicjowała współpracę pomiędzy jst Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego jest powstałe w 2014 r. Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny. Jednym z podstawowych celów Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest mała liczba liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Konieczne jest zatem zapewnienie im odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego, jak i finansowego.	Zdanie o braku liderów w odniesieniu do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego nie jest prawdziwe. Od 2014 r. istnieje Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM), które zrzesza Łódź i powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki oraz zgierski. W skład SŁOM wchodzi 26 gmin. Są to (w kolejności alfabetycznej): Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, miasto Głowno, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyn, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Jednym z podstawowych celów Stowarzyszenia jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Celem jest również sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji jednostek samorządu terytorialnego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane w zakresie braku liderów. W odniesieniu do pozostałej części uwagi charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów. Ponadto Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania działalności.
85.	Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	59	Obecny Zapis Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest brak liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Treść uwagi/Propozycja zmiany Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst, w tym poprzez m.in. poszerzenie współpracy z instytucjami wspierającymi tj. uczelnie, IOBy, które mają pierwszy kontakt z potencjalnymi beneficjentami, co przełoży się na wykreowanie liderów, którzy taką współpracę będą inicjować, a następnie podtrzymywać i kontynuować.	Najczęściej to instytucje wspierające mają pierwszy kontakt z potencjalnymi beneficjentami pomocy. Dlatego też ich rola na rzecz rozwoju regionalnego jest bardzo istotna. Poprzez brak wspólnych celów z samorządami, potencjał instytucji wspierających nie jest dostatecznie wykorzystywany.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
86.	Urząd Gminy Brzeziny	59	Obecny Zapis Nadal jednak konieczne są działania związane z podnoszeniem świadomości dotyczącej znaczenia wzajemnej współpracy i rozwoju kompetencji wśród pracowników jst. Ograniczeniem jest brak liderów, którzy taką współpracę by inicjowali, a następnie podtrzymywali i kontynuowali. Treść uwagi/Propozycja zmiany Uzupełnienie opisu – jego skorygowanie w zakresie istnienia lidera, jakim jest ŁOM. Nie można pisać o zupełnym braku. Konieczne jest zapewnienie tej organizacji odpowiedniego wsparcia, zarówno merytorycznego, jak i finansowego.	Od 2014 r. istnieje Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny (SŁOM), które zrzesza Łódź i powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki oraz zgierski. W skład SŁOM wchodzi 26 gmin. Celem ŁOM jest sprzyjanie rozwojowi współpracy i integracji jednostek samorządu terytorialnego tworzących Stowarzyszenie.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane w zakresie braku liderów. W odniesieniu do pozostałej części uwagi charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów. Ponadto Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania działalności.
WIZJA ROZWOJU					
87.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	61	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy usunąć nazwę makroregionu mazowiecko-łódzkiego, ponieważ taka nazwa nie jest zgodna z obowiązującą nomenklaturą.	Od 1 stycznia 2018 r. w Polsce funkcjonuje 7 jednostek NUTS 1 - makroregiony, w tym odrębnie Makroregion Województwo Mazowieckie oraz Makroregion Centralny – tworzy go województwo łódzkie i świętokrzyskie.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
88.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP		Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany W tekście dotyczącym kształtowania powiązań między obszarami funkcjonalnymi Warszawy i Łodzi (układ bipolarny) proponuje się dodać zapisy dotyczące pól współpracy, przedstawionych na rys. 98, poprzez wskazanie potencjałów, w oparciu o które rozwija się współpraca. Zapis dotyczący np. pola współpracy Innowacyjna sieć medyczno-farmaceutyczna – powinien uwzględniać potencjał wód geotermalnych (balneologia), koncentrację przemysłu farmaceutycznego i sprzętu medycznego, wyspecjalizowanych placówek leczenia szpitalnego. Ponadto należy uwzględnić w tekście i na rys. 98 powiązania w zakresie rozwoju turystyki.	W ramach układu bipolarnego, w tekście opisano jedynie powiązania komunikacyjne, dotyczące multimodalnego węzła transportowego, który został przedstawiony również na rys. 98. Nie ma natomiast zapisów dotyczących innych pól współpracy między obszarami funkcjonalnymi Warszawy i Łodzi. Wybiórcze opisanie powyższego zagadnienia, może sugerować, że inne powiązania niż komunikacyjne, mają mniejsze znaczenie. Wprowadzie zgodnie z zapisami projektu Strategii powiązania komunikacyjne są katalizatorem wzmacniającym atrakcyjność regionu, jednak nie należy pomijać innych potencjałów, w oparciu o które rozwija się współpraca w układzie bipolarnym. Ponadto w projekcie Strategii nie uwzględniono współpracy w zakresie rozwoju turystyki w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe dolin Pilicy i Bzury oraz Puszczy Bolimowskiej.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów. Opis pól współpracy znajduje się w Strategii Rozwoju Polski Centralnej z perspektywą 2030.
89.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	61	Obecny Zapis Następuje znacząca poprawa stanu zdrowia mieszkańców. Treść uwagi/Propozycja zmiany Następuje znacząca poprawa stanu zdrowia i aktywności fizycznej mieszkańców.	Sport, w szczególności amatorski / masowy, to najtańszy i najprostszy sposób poprawiania stanu zdrowia mieszkańców, angażujący ich do codziennej aktywności, która przekłada się na wyższą jakość życia mieszkańców regionu. Jednak podejmowanie wszelkiego rodzaju aktywności fizycznej daje nam o wiele więcej korzyści. Sport wpływa nie tylko na poprawę naszego zdrowia i kondycji, ale też pozytywnie oddziałuje na nasz nastrój. Ludzie, którzy choć trochę się ruszają, mają więcej energii, lepszy humor, samopoczucie oraz samoocenę.	Uwaga nieuwzględniona. W wizji wskazano stan docelowy. Aktywność fizyczna jest jednym z czynników wpływających na poprawę stanu zdrowia.
90.	Urząd Miejski w Łasku	61	Obecny Zapis Dzięki uzyskanej większej adaptacyjności do zmian klimatu, region utrzymuje swoje funkcje żywicielskie, rozwija się system małej retencji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Dzięki uzyskanej większej adaptacyjności do zmian klimatu, region utrzymuje swoje funkcje żywicielskie, rozwija się system małej retencji oraz powstają nowe wielofunkcyjne zbiorniki retencyjne.	Wprowadzenie niniejszych zapisów ma na celu uspojnienie zapisów strategii w zakresie logicznej kontynuacji przeprowadzonej w Strategii analizy, określonej wizji i postawionych celów oraz uwzględnienie w wizji rozwoju budowy zbiorników retencyjnych, które są jednym z kluczowych elementów adaptacji do zmian klimatu na obszarze województwa łódzkiego. Budowa małych zbiorników wpływa na podniesienie poziomu wód gruntowych, utrzymaniu mokradeł i zatrzymanie odpływu wód z obszarów zagrożonych suszą.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
91.	Urząd Miejski w Łasku	61	Obecny Zapis Mieszkańcy miast i obszarów wiejskich zamieszkują w czystym, przyjaznym, dostępnym i zrównoważonym środowisku. Treść uwagi/Propozycja zmiany Mieszkańcy miast i obszarów wiejskich oraz wiejsko-miejskich zamieszkują w czystym, przyjaznym, dostępnym i zrównoważonym środowisku.	Uwzględnienie w przeprowadzonych analizach obszarów o charakterze wiejsko-miejskim.	Uwaga nieuwzględniona. Gminy miejsko-wiejskie składają się z miast oraz obszarów wiejskich i taki podział został zastosowany w Strategii.
92.	Gmina Rzgów	62	Obecny Zapis Rys.95 - Rysunek wskazuje na planowaną budowę drogi S74 od dotychczasowej trasy S8 czyli od granic Rzgowa przez Tomaszów Mazowiecki w kierunku Kielc. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzgodnić mapę gdyż trasa ta nie znajduje się żadnych planach rządowych rzeczowych ani finansowych.	Usunięcie trasy lub poparcie zawartości dokumentami uzasadniającymi plan zawarty w tabeli.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazana w wizji rozwoju droga ekspresowa S74 na odcinku Łódź – Tomaszów Maz. – Kielce od lat jest uwzględniana w strategicznych dokumentach województwa łódzkiego. Ponadto, odcinek Łódź (A1) – Tomaszów Maz. (S8) jest częścią kompleksowej sieci TEN-T zgodnie z rozporządzeniem PE i R UE nr 1315/2013, a odcinek w. „Kozenin” (S12) – Kielce jest uwzględniony w rozporządzeniu w sprawie ustalenia sieci autostrad i dróg ekspresowych oraz w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2014 -2023 (z perspektywą do 2025 r.).

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
93.	Centralny Port Komunikacyjny	62	Obecny Zapis Zapisy w legendzie: SZPRYCHA 9, SZPRYCHY 7, 8, 9. Treść uwagi/Propozycja zmiany Zapisy w legendzie: CIAĞ 9, CIAĞI 7, 8, 9.	Ujednolicenie terminologii.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
94.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	62	Obecny Zapis Brak cytowania. Treść uwagi/Propozycja zmiany Na rys. 98. (Kształtowanie powiązań w ramach współpracy układu bipolarnego Łódź – Warszawa) należy zmienić: • nazwę obszaru metropolitalnego Warszawy na miejski obszar funkcjonalny Warszawy; • zasięg miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy, który jest tożsamy z zasięgiem regionu statystycznego Warszawskiego Stołecznego.	Uzasadnienie Nazwa i granica miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy została określona w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPWM), uchwalonego w 2018 r. Zgodnie z PZPWM granica miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy pokrywa się z granicą regionu Warszawskiego Stołecznego.	Uwaga uwzględniona. Rysunek zostanie skorygowany.
SFERA GOSPODARCZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA					
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego					
95.	Gmina Rzgów	64	Obecny Zapis Zapisy celu operacyjnego 1.1. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uwzględnić wyniki ewaluacji dotyczących wsparcia infrastruktury B+R, w tym problemy z podpisaniem umów na zakres wsparcia dla uczelni wyższych w zakresie Wykorzystania zakupionych środków trwałych oraz w obszarze wsparcia B+R dla przedsiębiorców, którzy nie są zainteresowani takimi inwestycjami.	Duże problemy z kontraktacją środków przeznaczonych na bardzo podobne obszary w aktualnej perspektywie finansowej; dodatkowo programowanie wsparcia w tym zakresie programowane przez osoby nie mające żadnego doświadczenia ani w pracy badawczej ani w prowadzeniu działalności gospodarczej musi prowadzić do podstawowych błędów logicznych.	Uwaga o charakterze opinii. Cel operacyjny 1.1. Strategii jest zgodny z I. celem tematycznym polityki spójności na lata 2021-2027 Bardziej inteligentna Europa. Szczegółowy zakres interwencji będzie przedstawiony w dokumentach operacyjnych przyszłej perspektywy finansowej UE.
96.	Gmina Parzęczew	64	Obecny Zapis Zapisy celu operacyjnego 1.1. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy znacznie ograniczyć działania i tym samym przeznaczenie środków na te działania.	Doświadczenie i ewaluacja dotychczasowych interwencji nie wskazuje na sukcesy w tym zakresie – duże problemy z kontraktacją środków przeznaczonych na bardzo podobne działania w aktualnej perspektywie.	Uwaga o charakterze opinii. Cel operacyjny 1.1. Strategii jest zgodny z I. celem tematycznym polityki spójności na lata 2021-2027 Bardziej inteligentna Europa. Szczegółowy zakres interwencji będzie przedstawiony w dokumentach operacyjnych przyszłej perspektywy finansowej UE.
97.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	64	Obecny Zapis 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami, m.in. poprzez: • zwiększenie zaangażowania instytucji otoczenia biznesu we współpracę między B+R a przedsiębiorcami, w tym m.in. poprzez living labs, • wspieranie działalności brokerów technologii oraz promocję idei „brokeringu technologicznego”, • promocję dobrych praktyk w zakresie współpracy sfery B+R i przedsiębiorstw, • wsparcie doktoratów wdrożeniowych. Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.1.2. Intensyfikacja współpracy między B+R a przedsiębiorcami, m.in. poprzez: • zwiększenie zaangażowania instytucji otoczenia biznesu we współpracę między B+R a przedsiębiorcami, w tym m.in. poprzez living labs, • wspieranie działalności brokerów technologii oraz promocję idei „brokeringu technologicznego”, • promocję dobrych praktyk w zakresie współpracy sfery B+R i przedsiębiorstw, • rozwój zaplecza laboratoryjnego poprzez wsparcie IOB, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z MŚP.	Podstawowe zaplecze laboratoryjne w IOBach, pozwoli na realizację prostych prac, zleczanych głównie przez MŚP. Obecnie MŚP nie realizuje B+R przy współpracy z uczelniami ze względu na duże koszty. W sytuacji, kiedy IOB posiadałyby proste laboratoria, do realizacji podstawowych prac badawczych, MŚP otworzyłoby się na badania. MŚP zainteresowane rozwinięciem badań podstawowych, rozpoczynałyby ich realizację na uczelniach. Takie rozwiązanie to katalizator wzrostu dla MŚP na terenie całego województwa. Wsparcie doktoratów wdrożeniowych- ten element dotyczy atrakcyjności łódzkich uczelni, które oferując taką formę współpracy na linii nauka-biznes zwiększają prawdopodobieństwo wystąpienia projektów naukowo-wdrożeniowych. IOBy nie są uczelniami wyższymi, które mogą nadawać stopień naukowy. Dlatego ten punkt powinien znaleźć się 1.2.1 Poprawa atrakcyjności łódzkich uczelni.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
98.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	64	W sekcji Kierunki działań i działania dodać punkt: 1.1.3 import kapitału ludzkiego – wykorzystanie istniejącego zaplecza technologicznego, know-how i kapitału ludzkiego jako oferty skierowanej do naukowców oraz przedsiębiorstw z zagranicy – zagraniczna promocja województwa jako centrum biotechnologicznego (na wzór doliny krzemowej) oraz ułatwienia lokowania inwestycji w obszarze "Centrum Biotechnologicznego".		Uwaga uwzględniona częściowo. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów. Postulat nie zostanie wydzielony jako oddzielny kierunek działań, a jedynie jako uzupełnienie określonych kierunków.
Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego					
99.	Gmina Rzgów	65	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.2.1 podnoszenie jakości kształcenia na uczelniach wyższych Treść uwagi/Propozycja zmiany W niewielkim stopniu zależy od działań regionalnych, ponadto poza ogólnymi zapisami brak konkretnych działań jakie miałyby być podjęte w tym kierunku, temat podnoszony w każdej perspektywie finansowej.	Ewaluacja nie wskazuje na sukcesy w tym zakresie.	Uwaga o charakterze opinii.
100.	Miasto Kutno	65	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 1.2.1. Poprawa atrakcyjności łódzkich uczelni, m.in. poprzez: (...) Treść uwagi/Propozycja zmiany Kierunki działań i działania: 1.2.1. Poprawa atrakcyjności uczelni w województwie łódzkim, m.in. poprzez: (...)	Oferta szkolnictwa wyższego dotyczy nie tylko dużych ośrodków takich jak Łódź, ale również mniejszych miast. Ponadto, szansą uczelni wyższych w mniejszych miastach może być oferta studiów dualnych, które na poziomie mniejszych ośrodków akademickich mogą efektywniej i dynamiczniej reagować na potrzeby lokalnego rynku pracy i lokalnych pracodawców.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany.
101.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	65	Obecny Zapis 1.2.1. Poprawa atrakcyjności łódzkich uczelni, m.in. poprzez: • podnoszenie jakości kształcenia na uczelniach wyższych, m.in. poprzez zwiększenie potencjału naukowego uczelni, kształtowanie kierunków studiów w odpowiedzi na potrzeby przedsiębiorców i regionalnego rynku pracy, wspieranie rozwoju sieci współpracy między uczelniami, w tym współpracy międzynarodowej, zwiększenie stopnia multidyscyplinarności programowej, • kreowanie atrakcyjnego wizerunku Łodzi i województwa, szczególnie wśród młodych ludzi. Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.2.1. Poprawa atrakcyjności łódzkich uczelni, m.in. poprzez: • podnoszenie jakości kształcenia na uczelniach wyższych, m.in. poprzez zwiększenie potencjału naukowego uczelni, kształtowanie kierunków studiów w odpowiedzi na potrzeby przedsiębiorców i regionalnego rynku pracy, wspieranie rozwoju sieci współpracy między uczelniami, w tym współpracy międzynarodowej, zwiększenie stopnia multidyscyplinarności programowej, • kreowanie atrakcyjnego wizerunku Łodzi i województwa, szczególnie wśród młodych ludzi. • wsparcie doktoratów wdrożeniowych.	Propozycja zmiany jest następstwem zmian w opisie kierunku 1.1.2, związanego z usunięciem wsparcia doktoratów wdrożeniowych.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
102.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	65	Obecny Zapis 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych, m.in. poprzez: • rozwój form opieki nad dziećmi do 3. roku życia, członkami rodzin osób z niepełnosprawnościami oraz chorobami przewlekłymi, a także seniorami, • zapewnienie dostępu do kształcenia/zmiany kwalifikacji dla podjęcia edukacji zawodowej, wzmocnienie doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym dla osób z grupy NEET, • rozwijanie zatrudnienia wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami, • wspieranie rozwiązań z zakresu przedsiębiorczości internetowej. Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych, m.in. poprzez: • rozwój form opieki nad dziećmi do 3. roku życia, członkami rodzin osób z niepełnosprawnościami oraz chorobami przewlekłymi, a także seniorami, • zapewnienie dostępu do kształcenia/zmiany kwalifikacji dla podjęcia edukacji zawodowej, wzmocnienie doradztwa edukacyjno-zawodowego, w tym dla osób z grupy NEET, • rozwijanie zatrudnienia wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami, • wspieranie rozwiązań z zakresu przedsiębiorczości, w tym internetowej.	Ograniczanie się tylko do wspierania rozwiązań tylko z zakresie przedsiębiorczości internetowej ogranicza wspieranie innych rodzajów działalności, co bezpośredni przekłada się na brak realizacji Inteligentnych Specjalizacji.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
103.	Gmina Rzgów	65	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.2.3. Aktywizacja osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych – zapis bezcelowy w aktualnej sytuacji gospodarczej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Zweryfikować rzeczywiste potrzeby w tym zakresie.	Zapis bezcelowy w aktualnej sytuacji gospodarczej.	Uwaga nieuwzględniona. Potrzeby w zakresie aktywizacji osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych są odpowiedzią na pogłębiającą się lukę pokoleniową na rynku pracy i wynikają z Diagnozy przygotowanej na potrzeby Strategii.
104.	Urząd Gminy Galewice	65-66	Proszę o rozszerzenie zakresu poprzez możliwość doposażenia szkół oraz modernizację bazy sportowej i doposażenie w niezbędny sprzęt do prowadzenia zajęć sportowych. Możliwością dla rozwoju regionu powinny być także działania skierowane do klubów żłobkowych i żłobków.		Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP i sektora rolnego					
105.	Urząd Miasta Łodzi	66	Obecny Zapis Rola samorządu województwa jest wzmacnianie zalet MŚP i jednocześnie niwelowanie ich barier rozwojowych. Efektem prowadzonych działań będzie zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP, m.in. poprzez otwarcie przedsiębiorstw na badania naukowe i innowacje, wspieranie modernizacji technologicznej a także wsparcie we wdrażaniu najnowszych rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym. Treść uwagi/Propozycja zmiany Rola samorządu województwa jest wzmacnianie zalet MŚP i jednocześnie niwelowanie ich barier rozwojowych, poprzez programy wsparcia przedsiębiorczości obejmujące m.in.: szkolenia, wsparcie szkoleniowo – doradcze, dofinansowanie działalności w pierwszym okresie jej prowadzenia, szkolenia dla pracowników, dofinansowanie zatrudnienia, doposażenie stanowisk pracy. Prowadzone będą również działania mające na celu zwiększenie konkurencyjności sektora MŚP, m.in. poprzez otwarcie przedsiębiorstw na badania naukowe i innowacje, wspieranie modernizacji technologicznej a także wsparcie we wdrażaniu najnowszych rozwiązań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
106.	Gmina Rzgów	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne położenie nacisku na dotacyjne wsparcie wymiany i unowocześniania parków maszynowych, z możliwą innowacją tylko na poziomie przedsiębiorstwa (lub powiatu).	Każda ewaluacja wskazuje na potrzeby w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowane w Strategii zapisy dotyczące sektora MŚP wskazują m. in. na wsparcie modernizacji parku maszynowego, jednak nie określają finansowej formy tego wsparcia. Takie zapisy mogą się pojawić na etapie dokumentów operacyjnych perspektywy finansowej UE 2021-2027.
107.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	66	Obecny Zapis 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, m.in. poprzez: • (...), • (...), • wsparcie modernizacji parku maszynowego i wdrażania zaawansowanych rozwiązań IT w przedsiębiorstwach, • (...) Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, m.in. poprzez: • (...) • (...) • wsparcie modernizacji parku maszynowego i wdrażania zaawansowanych rozwiązań zgodnych z Inteligentnymi Specjalizacjami RPO Wł w przedsiębiorstwach, • (...)	Dlaczego ograniczamy się do IT? Przecież Inteligentne Specjalizacje to nie tylko IT. IT wyklucza wiele innych możliwości modernizacji parku maszynowego i wdrażania zaawansowanych rozwiązań w przedsiębiorstwach, a takie rozwiązanie nie sprzyja rozwojowi gospodarki województwa.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
108.	Gmina Parzęczew	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 1.3.1. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, m.in. poprzez: Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: • tworzenie nowych obszarów rozwojowych (stref gospodarczych) na terenach miast i gmin oraz wsparcie samorządów w przygotowaniu infrastruktury technicznej na terenach inwestycyjnych.	Gmina i miasta posiadają obszary mogące stać się terenami inwestycyjnymi, które potrzebują wsparcia finansowego w przygotowaniu infrastruktury technicznej na obszarach rozwojowych. Wsparcie takie pozwoli przyciągnąć krajowych i zagranicznych inwestorów na dany obszar, co wpłynie na ogólny rozwój regionu. Brak wystarczających środków w budżetach jednostek samorządowych uniemożliwia takie działania.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
109.	Gmina Rzgów	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP. Treść uwagi/Propozycja zmiany Wymuszanie sztucznych powiązań w celu uzyskania dotacji nie prowadzi do efektów synergii.	Ewaluacja nie wskazuje na sukcesy w tym zakresie.	Uwaga o charakterze opinii. Zapisy nie przewidują przymusu w usieciowieniu przedsiębiorstw, proponują jedynie działania miękkie. Sieciowość to cecha współczesnych rozwiniętych gospodarek.
110.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania - 1.3.2. Wspieranie usieciowienia MŚP. Treść uwagi/Propozycja zmiany uzupełnienie o następujący zapis: • wspieranie i rozwój inicjatyw klastrowych, zarówno w obszarze tradycyjnych branż gospodarczych i przemysłów, jak i w obszarach międzysektorowych (tzw. crossovers).	W chwili obecnej SRWł nie wskazuje preferencji dla klastrów przemysłowych; sam termin klastru użyty jest w proponowanej wersji Strategii tylko 1 raz. Klastry nie były też przedmiotem wsparcia w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020. Tymczasem obecność w klastrze daje przedsiębiorstwom szereg korzyści i pozwala wzmocnić ich przewagę konkurencyjną, co przyczyni się do poprawy jakości i innowacyjności regionu łódzkiego.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
111.	Gmina Rzgów	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB. Treść uwagi/Propozycja zmiany Rezygnacja bądź znaczące ograniczenie działań i tym samym przeznaczanych środków na takie działania.	Ewaluacja dotychczasowych interwencji nie wskazuje na sukcesy w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona. W strukturze podmiotów gospodarczych województwa ponad 99% stanowią podmioty sektora MŚP, dla których IOB stanowią ważne ogniwo wsparcia. Zapisy ewaluacji mid-term RPO dotyczą sposobu rozdysponowania środków, nie są zaś oceną zasadności kierunku działania.
112.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	66	Obecny Zapis 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB, m.in. poprzez: • rozszerzenie katalogu usług oraz wzmocnienie kompetencji pracowników IOB, • zwiększenie liczby i wzmocnienie instytucji pożyczkowych, kapitału zaangażowanego i venture capital, • wsparcie działalności parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości oraz centrów transferu technologii, • wzmocnienie roli administracji publicznej w systemach rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.3.3. Poprawa efektywności i sprawności działania IOB, m.in. poprzez: • rozszerzenie katalogu usług oraz wzmocnienie kompetencji pracowników IOB, • zwiększenie liczby i wzmocnienie instytucji pożyczkowych, kapitału zaangażowanego i venture capital, • Zwiększenie sprawczości IOB jako operatorów szkoleń, usług doradczo-wdrożeniowych wspierających MŚP • wsparcie działalności parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości oraz centrów transferu technologii, • wzmocnienie współpracy IOB i administracji publicznej w systemach rozwoju przedsiębiorczości w regionie.	1. Zwiększenie sprawczości IOB jako operatorów szkoleń, usług doradczo-wdrożeniowych wspierających MŚP IOB będąc operatorami tj. w obecnej perspektywie „bonów rozwojowych”, są kluczowym elementem w rozdysponowaniu środków dla MŚP. Ponadto jeśli IOB-y posiadałyby możliwość bycia operatorem usług doradczo-wdrożeniowych dla MŚP, ich oferta byłaby kompleksowa. Takie rozwiązanie jest obopólnie korzystne, gdyż zwiększa się sprawczość IOB-ów poprzez efektywne działanie. 2. wzmocnienie współpracy IOB i administracji publicznej w systemach rozwoju przedsiębiorczości w regionie. W ramach działania realizowane mają być projekty poprawiające efektywność i sprawność działania IOB. Dlatego optymalnym jest wykorzystanie ich potencjału przy współpracy z administracją publiczną, a nie samo wzmocnienie administracji publicznej. Wynika to z faktu, iż to zadaniem IOB-ów jest realizacja działań w systemach rozwoju przedsiębiorczości w regionie.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
113.	Gmina Rzgów	66	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.3.4. Modernizacja i zwiększenie konkurencyjności sektora rolnego Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne powołanie jako uzasadnienia dokumentu NAT/724 „Korzyści z podejścia opartego na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność” opracowanego przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny oraz poprzez wskazanie metod zaimplementowanie wypływających z niego wniosków do dokumentu strategii.	Dokument uzasadnia możliwość opisanie rzeczywistego wsparcia dla sektora, także w zakresie usług pozarolniczych dla osób zamieszkujących obszary wiejskie	Uwaga uwzględniona częściowo. W Strategii zostaną uzupełnione zapisy dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.
Cel operacyjny 1.4. Wzmacnianie gospodarczych przewag w sektorze wytwórczym i usługowym					
114.	Gmina Parzęczew	67	Obecny Zapis Cel operacyjny 1.4 Wzmacnianie gospodarczych przewag w sektorze wytwórczym i usługowym Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy złączyć wskazanie jednoznacznie wsparcia tylko na obszary RIS, pod kątem zwrócenia uwagi/dodania kierunku dotyczącego Rozwoju regionalnych podmiotów gospodarczych oraz ich otoczenia mającego wpływ na rozwój całego regionu bez wskazywania tylko niektórych dziedzin, które będą mogły liczyć na większe wsparcie w stosunku do pozostałych dziedzin gospodarczych. Harmonijny rozwój regionu to przede wszystkim wsparcie istniejącego potencjału, który jest charakterystyczny dla danej jednostki.	Należy rozwój regionu kierować jednakowo dla wszystkich dziedzin gospodarki, gdyż wsparcie tylko niektórych dziedzin prowadzić będzie do jeszcze większej dysproporcji pomiędzy gałęziami gospodarki. W konsekwencji wspierane będą tylko projekty preferencyjne ze szkodą dla innych gałęzi gospodarki. Należy stworzyć wszystkim sektorom w regionie oraz wszystkim jednostkom równe szanse w drodze do pozyskiwania środków krajowych i unijnych	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach. Rozwój regionalnych podmiotów gospodarczych nienależących do RIS wskazany jest w kierunkach działań 1.3.1., 1.3.2. oraz 1.4.1.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
115.	Gmina Rzgów	67	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: działanie 1.4.2. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji - konieczne złagodzenie wskazanego jednoznacznie wsparcia tylko na obszary inteligentnych specjalizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Harmonijny rozwój regionu to nie tylko regionalne specjalizacje, a przede wszystkim otoczenie oraz inne obszary które pośrednio tworzą potencjał regionu, jako miejsce przyjemne do życia i pracy.	Niesymetryczny rozwój obszaru skoncentrowany tylko na regionalnych zuboży inne pomijane obszary (gdź konsekwencją zapisów strategii przełoży się na wspierania poprzez punkty preferencyjne dla projektów w tych specjalizacjach ze szkodą dla innych także potrzebnych obszarów).	Uwaga o charakterze opinii. W Strategii wiele działań ma wymiar horyzontalny, kierowany do całego województwa, obejmujący nie tylko wymiar gospodarczy, ale również społeczny i przestrzenny, tak aby zapewnić zrównoważony rozwój regionu. W sferze gospodarczej wsparcie rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji jest tylko jednym z kierunków działań, obok wielu innych proponowanych w tym obszarze. Dodatkowo zakłada się wykorzystanie procesu przedsiębiorczego odkrywania na rzecz wyłaniania nowych inteligentnych specjalizacji regionalnych.
116.	Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	67	Obecny Zapis 1.4.2. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji, m.in. poprzez: • pogłębienie współpracy między sferą nauki, biznesu i administracji publicznej, • (...) • (...) • (...) • (...) Treść uwagi/Propozycja zmiany 1.4.2. Rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji, m.in. poprzez: • pogłębienie współpracy między sferą nauki, biznesu, instytucji wspierających i administracji publicznej, • (...) • (...) • (...) • (...)	Instytucje wspierające to podmioty, które mają największy kontakt z potencjalnymi beneficjentami. Ponadto w pozostałych celach operacyjnych są wskazywane jako te które pośredniczą we współpracy przedsiębiorstw z uczelniami, samorządami. Dlatego też wydaje się być nieodzownym elementem ich udział również w realizacji zadań mających na celu rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS					
117.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	68	Obecny Zapis Prośba o dopisanie treści po akapicie: „Niezwykle ważne będą również działania przyczyniające się do rozwoju kapitału społecznego, m.in. podnoszące świadomość społeczną, w tym ekologiczną, zwiększające poziom zaufania, poczucie tożsamości regionalnej i lokalnej oraz zaangażowanie mieszkańców regionu w działalność społeczną, charytatywną.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Na obszarach wiejskich szczególnie cenne w tym zakresie będzie nawiązanie do dotychczasowych doświadczeń Lokalnych Grup Działania (LGD), które wdrażając program LEADER wspomagają efektywnie narzędziem finansowym wiele oddolnych inicjatyw. Uaktywniając lokalnych mieszkańców, czynią ich świadomym animatorem i uczestnikiem pozytywnych zmian, zgodnie z intencją Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS).	Zgodnie z podstawą prawną zasad funkcjonowania programu Leader, którego podmiotem wykonawczym jest Lokalna Grupa Działania, partnerstwo trójsektorowe, najważniejszym celem działania jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich. • ustawa z 7 marca 2007 r. o rozwoju obszarów wiejskich przy wsparciu EFRROW • ustawa z 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
118.	Urząd Gminy Galewice	68	W celu strategicznym „Obywatelskie społeczeństwo równych szans” proponujemy ujęcie oprócz wymienionych grup, najstarszych mieszkańców województwa tj. seniorów, w zakresie podejmowania działań na rzecz ich aktywizacji oraz dostosowania warunków do działalności klubów i stowarzyszeń.		Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
119.	Lokalna Grupa Działania „PRYM”	68	Obecny Zapis Prośba o dopisanie zapisów wynikających z treści Treść uwagi/Propozycja zmiany Cele sfery społecznej znajdują swój wyraz również w Lokalnych Strategiach Rozwoju (LSR) opracowywanych i wdrażanych przez Lokalne Grupy Działania (LGD). Partycypacyjny charakter LSR jest kluczowy w myśl założeń Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Ma on bowiem być gwarantem rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego, a zatem stanowi o najbardziej długofalowych jej efektach. Można przyjąć założenie, że wobec uzupełniającego charakteru LSR w stosunku do strategicznych, prorozwojowych działań samorządów, to właśnie zaangażowanie mieszkańców oraz wykształcenie nawyku współpracy mieszkańców, indywidualnie bądź przez organizacje społeczne, samorządów i lokalnego biznesu w realizacji działań dla wspólnego dobra stanowią największą, choć niematerialną, korzyść z realizacji LSR.	Dla nowej generacji programów finansowanych z funduszy europejskich, Komisja Europejska zaproponowała, by część Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych przeznaczyć na „Europę bliższą obywatelom”. Osiągnięcia w ramach podejścia LEADER/RLKS pokazały, że Lokalne Grupy Działania są w stanie bronić wartości europejskich ponieważ są lokalną siłą napędową zmian i rozwoju oraz podejmują działania innowacyjne na swoich obszarach. W rezultacie, podejście LEADER/ RLKS jest skutecznym narzędziem służącym wdrożeniu programu działań UE po roku 2020, szczególnie na obszarach wiejskich i miejsko-wiejskich. W dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pn. „Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce” czytamy, że „RLKS powinno wykształcać w społecznościach i lokalnych samorządach umiejętności porozumiewania się, wyrażania swoich opinii, ale także współodpowiedzialności za swój własny rozwój. Ta zdolność byłaby w istocie jednym z najważniejszych długofalowych rezultatów RLKS”.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego					
120.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki		Propozycja dodania nowego zapisu: Należy wzmocnić działania w zakresie przebudowy/rozbudowy oraz budowy instytucji kultury, w tym łączących funkcje np. mediateki.	Dotychczasowe działania skierowane były na już istniejące obiekty, natomiast istnieje konieczność budowy nowych. Podobnie dotyczy to infrastruktury turystycznej o zasięgu co najmniej regionalnym.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
121.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	69	Obecny Zapis Wspieranie trzeciego sektora, promowanie wolontariatu oraz wzrost zaangażowania społecznego stworzy warunki do rozwoju sektora organizacji pozarządowych i wolontariatu. Treść uwagi/Propozycja zmiany Zwraca uwagę rozdzielenie pojęciowe i tematyczne podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych. Zasadniczo, pod względem formy prawnej - są to te same podmioty – fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, spółki z o.o. not for profit.	W Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej (s.8) czytamy: Ekonomia społeczna jest sferą życia społeczno-gospodarczego, która pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji pozarządowych, niedziałających w celu maksymalizacji zysku. Solidarnościowy wymiar ekonomii społecznej (ekonomia solidarna) realizowany jest przez te podmioty ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, które w ramach swojej działalności przyjmują funkcje tworzenia miejsc pracy w celu aktywizacji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. W świetle tego zapisu wśród podmiotów ekonomii społecznej te, które zajmują się reintegracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, są tylko częścią. Zgodnie z wykresem na s. 13 KPRES wydziela je jako podmioty ekonomii solidarności. Pojawia się pytanie o zasadność wprowadzania próby rozdzielania tych podmiotów w Strategii Rozwoju WŁ, skoro podziału tego dokonano już w KPRES i powinien on stanowić wzornik pojęciowy dla innych dokumentów, w których obszar ekonomii społecznej jest jednym z wielu omawianych. Ze Strategii wyłania się obraz pokazujący sektor ekonomii społecznej jako narzędzie realizacji celu strategicznego obywatelskie społeczeństwo równych szans. Należy jednak pamiętać, że sektor ten wymaga jeszcze dużo wsparcia i może być jednym z obszarów koniecznej interwencji, by mógł spełnić pokładane w nim nadzieje.	Uwaga nieuwzględniona. Organizacje pozarządowe zostały określone w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art. 3 ust.2. Natomiast podmioty ekonomii społecznej, za wyjątkiem Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej nie znajdują zdefiniowania w regulacjach ustawowych. Ze względu na brak regulacji ustawowej sektora ekonomii społecznej i solidarności niemożliwe jest traktowanie obydwu wskazanych grup podmiotów jako tożsamy.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
122.	Gmina Rzgów	69	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 2.1.1. Budowa zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Bardzo słuszny kierunek działania, brak jednak opisanie konkretnych działań i aktywności.	Dotychczasowe działania potwierdzone ewaluacjami nie wskazują na sukcesy w tym zakresie, konieczne zdefiniowanie lub opisanie i zastosowanie działań realizowanych w innych regionach, które zakończyły się chociaż połowicznym sukcesem.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
123.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	69	Prośba o uzupełnienie treści: Wspieranie inicjatyw oddolnych, w tym projektów w ramach budżetu obywatelskiego, programu LEADER, wojewódzkiego programu mikrograntów oraz funduszu sołeckiego.	Zgodnie z podstawą prawną zasad funkcjonowania programu Leader, którego podmiotem wykonawczym jest Lokalna Grupa Działania, partnerstwo trójsektorowe, najważniejszym celem działania jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich. • ustawa z 7 marca 2007 r. o rozwoju obszarów wiejskich przy wsparciu EFROW.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
124.	Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS	69	Obecny Zapis 2.1.2. Rozwój sektora organizacji pozarządowych i wolontariatu, m.in. poprzez: kreowanie i umacnianie pozytywnego wizerunku sektora organizacji pozarządowych (NGO), stymulowanie współpracy między organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym i publicznym, rozwój kompetencji kadr organizacji pozarządowych, Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponujemy dodać zapis: • powstawania różnych form wsparcia instytucjonalnego dla sektora obywatelskiego np. centrów wsparcia, inkubatorów organizacji pozarządowych, programów wsparcia finansowego dla powstawania nowych podmiotów społecznych.	Sektor pozarządowy podobnie jak inne sektory, w tym sektor MSP w regionie potrzebuje instytucjonalnych form wsparcia dla rozwoju. Przez ostatnie 20 lat działania województwa łódzkiego nie powstała na terenie regionu żadna forma zinstytucjonalizowanego wsparcia dla sektora obywatelskiego na wzór podobny dla sektora MŚP. Bez zapewnienia wsparcia dla rozwoju instytucjonalnego (centra organizacji pozarządowych, inkubatory, programy dotacji na powstanie organizacji na wzór np. programu powstawania KGW) nie będzie można mówić o silnym sektorze społecznym w regionie. Rozwój sektora społecznego jest konieczny ze względu na inne cele strategii w tym m.in. zapewnienia wysokiej jakości usług. Proponowany zapis jest zgodny z kierunkami rządowymi w zakresie tworzenia rozwiązań dla wsparcia systemowego organizacji pozarządowych np. Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich realizowanego przez Narodowy Instytut Wolności.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną uzupełnione, bez przesądzenia o rodzaju wsparcia finansowego.
125.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	69	Obecny Zapis 2.1.2. Rozwój sektora organizacji pozarządowych i wolontariatu, m.in. poprzez: • kreowanie i umacnianie pozytywnego wizerunku sektora organizacji pozarządowych (NGO), • stymulowanie współpracy między organizacjami pozarządowymi, sektorem prywatnym i publicznym, • rozwój kompetencji kadr organizacji pozarządowych, • promocję i wspieranie rozwoju wolontariatu w organizacjach pozarządowych i instytucjach • publicznych (w tym osób starszych), wspieranie powstawania i rozwoju centrów wolontariatu, • szkolenia wolontariuszy Treść uwagi/Propozycja zmiany Zwraca uwagę rozdzielanie pojęciowe i tematyczne podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych. Zasadniczo, pod względem formy prawnej - są to te same podmioty – fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, spółki z o.o. not for profit.	W Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej (s.8) czytamy: Ekonomia społeczna jest sferą życia społeczno-gospodarczego, która pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji pozarządowych, niedziałających w celu maksymalizacji zysku. Solidarnościowy wymiar ekonomii społecznej (ekonomia solidarna) realizowany jest przez te podmioty ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, które w ramach swojej działalności przyjmują funkcje tworzenia miejsc pracy w celu aktywizacji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. W świetle tego zapisu wśród podmiotów ekonomii społecznej te, które zajmują się reintegracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, są tylko częścią. Zgodnie z wykresem na s. 13 KPRES wydziela je jako podmioty ekonomii solidarnej. Pojawia się pytanie o zasadność wprowadzania próby rozdzielania tych podmiotów w Strategii Rozwoju WŁ, skoro podziału tego dokonano już w KPRES i powinien on stanowić wzornik pojęciowy dla innych dokumentów, w których obszar ekonomii społecznej jest jednym z wielu omawianych. Ze Strategii wyłania się obraz pokazujący sektor ekonomii społecznej jako narzędzie realizacji celu strategicznego obywatelskie społeczeństwo równych szans. Należy jednak pamiętać, że sektor ten wymaga jeszcze dużo wsparcia i może być jednym z obszarów koniecznej interwencji, by mógł spełnić pokładane w nim nadzieje.	Uwaga nieuwzględniona. Organizacje pozarządowe zostały określone w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art. 3 ust.2. Natomiast podmioty ekonomii społecznej za wyjątkiem Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej nie znajdują zdefiniowania w regulacjach ustawowych. Ze względu na brak regulacji ustawowej sektora ekonomii społecznej i solidarnej nie możliwe jest traktowanie obydwu wskazanych grup podmiotów jako tożsamy.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
126.	Lokalna Grupa Działania Kraina Rawki	69	Obecny Zapis Brak zapisu. Prośba o dopisanie treści przedstawionych poniżej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Cele sfery społecznej znajdują swój wyraz również w Lokalnych Strategiach Rozwoju opracowywanych i wdrażanych przez Lokalne Grupy Działania. Partycypacyjny charakter Lokalnych Strategii Rozwoju jest kluczowy w myśl założeń Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS). Ma on bowiem być gwarantem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kapitału społecznego. Lokalne Strategie Rozwoju mają charakter uzupełniający w stosunku do strategicznych, prorozwojowych działań samorządów. Największą zaletą realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju jest ich oddolność. Dzięki zaangażowaniu mieszkańców, lokalnych organizacji społecznych, samorządów, przedsiębiorców i rolników podczas tworzenia i realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju wykształca się nawyk międzysektorowej współpracy dla dobra wspólnego, co stanowi największą, choć niematerialną, korzyść z realizacji LSR.	Dla nowej generacji programów finansowanych z funduszy europejskich, Komisja Europejska zaproponowała, by część Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych przeznaczyć na „Europę bliższą obywatelom”. Osiągnięcia w ramach podejścia LEADER/RLKS pokazały, że Lokalne Grupy Działania są lokalną siłą napędową zmian i rozwoju oraz podejmują działania innowacyjne na swoich obszarach. Podejście LEADER/ RLKS jest skutecznym narzędziem służącym wdrożeniu programu działań UE po roku 2020, szczególnie na obszarach wiejskich i miejsko-wiejskich.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
127.	Miasto Kutno	69	Obecny Zapis 2.1.3. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury, sportu, turystyki i rekreacji, m.in. poprzez: • wzmacnianie potencjału regionalnych instytucji kultury, w tym na rzecz podnoszenia i uatrakcyjnienia bazy kultury. Treść uwagi/Propozycja zmiany 2.1.3. Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury, sportu, turystyki i rekreacji, m.in. poprzez: • wzmacnianie potencjału regionalnych instytucji kultury, w tym na rzecz podnoszenia i uatrakcyjnienia bazy kultury, m.in. poprzez budowę nowych obiektów jak i poprzez przebudowę i rozbudowę istniejących.	Doprecyzowanie zapisów strategii	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
128.	Gmina Opoczno	69	Obecny Zapis Kierunki działań i działania Treść uwagi/Propozycja zmiany Dodać działanie: wzmacnianie potencjału regionalnej bazy turystycznej i sportowej poprzez inwestycje w infrastrukturę.	Do małego uczestnictwa w i rozwoju usług sportu i rekreacji przyczynia się w dużej mierze mała dostępność otwartych obiektów, nieodpłatnych dla mieszkańców. Aktywność ruchowa, sport, rekreacja są niezwykle istotne nie tylko z punktu widzenia budowania społeczeństw równych szans, ale również z punktu realizacji celów związanych z poprawą stanu zdrowia mieszkańców oraz promowania aktywności przez całe życie.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców					
129.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	69	Nie jest jasne, jak cel Poprawa stanu zdrowia mieszkańców ma zostać osiągnięty w otoczeniu odkrywki Żłoczew i Elektrowni Bełchatów.		Uwaga o charakterze opinii. Brak danych potwierdzających znacząco odmienny stan zdrowia ludności zamieszkującej w otoczeniu odkrywek węgla brunatnego.
130.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	69-70	Proponujemy uzupełnić przedstawioną analizę sytuacji zdrowotnej w regionie o dane dotyczące aktywności sportowej jako czynnika i stymulatora dobrej kondycji psychofizycznej społeczności.	W chwili obecnej na podstawie danych statystyki publicznej brak jest możliwości oszacowania stopnia aktywności fizycznej ludności województwa; znajomość tych danych mogłaby wnieść wiele do oceny i planowania polityk publicznych w zakresie zdrowia.	Uwaga uwzględniona. Proponowane analizy mają charakter diagnostyczny i zostaną uzupełnione w części Strategii zawierającej wyzwania rozwojowe.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
131.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	70	Obecny Zapis Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej (m.in. poprzez tworzenie centrów zdrowia psychicznego) przyczyni się do zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej, co wpłynie m.in. na poprawę stanu zdrowia, jak i ograniczenie liczby samobójstw.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Dodać: Wdrożenie badań populacyjnych – badania którym poddana zostanie szeroka próba mieszkańców województwa. Badania monitorować powinny ogólny stan zdrowia populacji w tym z uwzględnieniem zdrowia psychicznego a także z uwzględnieniem danych genetycznych (DNA człowieka, mikrobiom skóry, jamy ustnej, układu wydalniczego). Badania powinny być przeprowadzana w regularnych odstępach czasu np. raz na rok, raz na dwa lata i dotyczyć tej samej grupy uczestników. Pozwoli to zdiagnozować trendy i kierunki zmian w zakresie występowania jednostek chorobowych, a korelacja z danymi genetycznymi pozwoli na lepszą diagnostykę w przyszłości jednocześnie tworząc fundamenty rozwoju nowej jakości usług medycznych – medycyna spersonalizowana.		Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
132.	Gmina Rzgów	70	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 2.2.1. Podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Brak efektów dotychczasowych działań. Na bazie dotychczasowych doświadczeń należy zweryfikować dotychczasowe efekty podobnych działań, (zwiększona zachorowalność i umieralność w ostatnim czasie, ujemny przyrost naturalny), konieczne aktywności w zakresie rzeczywistej pomocy zainteresowanym.	Należy zweryfikować dotychczasowe efekty podobnych działań, gdyż ich skutki nie napawają optymizmem, rozwiązaniem nie jest prowadzenie takich samych działań w nowym okresie.	Uwaga o charakterze opinii.
133.	Urząd Miasta Łodzi	70	Obecny Zapis 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, m.in. poprzez: • rozwój infrastruktury i poprawa dostępu do usług ochrony zdrowia adekwatnie do sytuacji demograficzno-epidemiologicznej, w tym rozwój ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS), koordynowanej opieki zdrowotnej oraz upowszechnienie wykorzystania nowoczesnych technologii i rozwiązań cyfrowych np. teleopieki i telemedycyny, • wspieranie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr medycznych oraz przeciwdziałanie niedoborom personelu medycznego, • upowszechnienie koordynacji opieki zdrowotnej i społecznej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kierunki działań i działania: 2.2.2. Poprawa dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, m.in. poprzez: • (...) • (...) • zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunków działań 2.2.2 oraz 2.2.3.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
134.	Gmina Rzgów	70	Obecny Zapis Kierunki działań i działania 2.2.3. Rozwój usług w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Psychiatria bazuje na osiągnięciach sprzed półwiecza. Konieczna zmiana podejścia i terapii psychiatrycznych zwłaszcza oparcie jej na najnowszych (sprzed 10 – ciu lat) wynikach badań w tym zakresie.	Świat poszedł do przodu – polska psychiatria nie.	Uwaga o charakterze opinii. Zapisy proponowane w Strategii dotyczące rozwoju opieki psychiatrycznej kładą nacisk na upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej, m. in. w ramach centrów zdrowia psychicznego i jest to podejście nowatorskie w stosunku do dotychczas stosowanych rozwiązań. Poprawa dostępu do opieki psychiatrycznej i jej modernizacja m.in. poprzez podniesienie nakładów publicznych na psychiatrię, zwiększenie liczby lekarzy psychiatrów, czy też udostępnienie polskim pacjentom najnowocześniejszych na świecie terapii - zależy od rozstrzygnięć na szczeblu centralnym, a nie regionalnym.
135.	Starostwo Powiatowe w Radomsku	70	Obecny Zapis 2.2.3. Rozwój usług w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej, m.in. poprzez: Treść uwagi/Propozycja zmiany 2.2.3. Rozwój usług w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej oraz rehabilitacji, m.in. poprzez:	Rehabilitacja, w połączeniu z opieką długoterminową, to ważny element ochrony zdrowia – dodanie jej do kierunków działań sprawia, że stają się one komplementarne i wzajemnie się uzupełniają.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunków działań 2.2.2 oraz w Zintegrowanym Przedsięwzięciu Strategicznym nr 4. Dostępność usług zdrowotnych i profilaktyka zdrowotna w każdym wieku.
136.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	70	Obecny Zapis Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Treść uwagi/Propozycja zmiany proponujemy dopisanie następującego punktu działań: Kierunki działań i działania: 2.2.4 Rozwój infrastruktury sportowej, umożliwiającej codzienne wykonywanie aktywności fizycznej w wymiarze masowym, także w ujęciu komunikacyjnym (ścieżki rowerowe, itp).	Oparcie celu w zakresie zdrowia mieszkańców o konkretne działania, polegające na rozbudowie infrastruktury sprzyjającej uprawianiu sportu (zwłaszcza dla celów sportu masowego / amatorskiego) pozwoli na lepsze zaplanowanie polityki publicznej w tym zakresie, w tym także np. z środków RPO WŁ 2021-27. Należy także podkreślić, iż infrastruktura taka ma znaczenie dalece wykraczające poza samą funkcję rekreacyjną; przykładowo w wymiarze komunikacyjnym usprawnienie ciągów pieszo-rowerowych przyczynia się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, zmniejszenia korków itp. Oznacza to, że działania w obszarze infrastruktury sportowo-rekreacyjnej mają istotne znaczenie społeczne i jako takie wymagają osobnego zaadresowania w polityce regionu.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunków działań 2.1.3, 2.2.1, 3.1.1. oraz 3.2.2.
137.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	70	Dodać punkt: 2.2.4 badania populacyjne i budowa bazy wiedzy na temat dobrostanu populacji.		Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego					
138.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	70	Obecny Zapis propozycja dodania nowego zapisu. Treść uwagi/Propozycja zmiany zwiększenie roli długoterminowych domów opieki, i wzmocnienie działań na rzecz budowy, rozbudowy nowych obiektów, wraz z niezbędnym wyposażeniem.	Starzejące się społeczeństwo.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
139.	Gmina Opoczno	70-71	Obecny Zapis Cały dział. Treść uwagi/Propozycja zmiany Dodać do kierunków działań: integracja mniejszości etnicznych i narodowych. wsparcie gospodarki mieszkaniowej dla osób o szczególnych potrzebach.	Działanie jest istotne zwłaszcza w kontekście zwiększającej się systematycznie (co wykazano w strategii) liczby pozwoleń na pobyt czy prace dla cudzoziemców. Większość miast w województwie boryka się z niedostępnością mieszkań socjalnych, chronionych, mieszkań przejściowych dla osób dotkniętych przemocą i/lub trudną sytuacją życiową. Działanie to nie wybrzmiewa w kierunkach działań i działaniach.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach dotyczących integracji mniejszości etnicznych i narodowych (ujętych jako imigranci) w kierunku działań 2.1.4., a dotyczących wsparcia gospodarki mieszkaniowej dla osób o szczególnych potrzebach w kierunku działań 2.3.2.
140.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	71	Obecny Zapis Istotną rolę we wspieraniu integracji społecznej i zawodowej osób ubogich i narażonych na wykluczenie społeczne, w tym na obszarach zdegradowanych i rewitalizowanych, powinny odgrywać podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe. Rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej przyczyni się do wzrostu roli tego sektora w gospodarce i w rozwiązywaniu problemów społecznych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Liczymy na szersze spojrzenie na podmioty ekonomii społecznej w dokumencie strategicznym województwa łódzkiego. PES mogą odgrywać istotną rolę w walce z wykluczeniem społecznym nie tylko poprzez prowadzenie podmiotów reintegracyjnych, ale również przez dbanie o lokalne życie kulturalno-społeczne, prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, czy działania rzeczniczo-monitoringowe w zakresie działania samorządu. Jak wspomnieliśmy, często reintegracja zawodowa nie jest celem samym w sobie, a sposobem realizacji zakładanego celu. Warto, by to szersze ujęcie znalazło się w Strategii Rozwoju Wł.		Uwaga nieuwzględniona. Zapisy Strategii wskazują na szczególną rolę podmiotów ekonomii społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych. Dotyczy to szczególnie działań na obszarach zdegradowanych lub rewitalizowanych, które powinny obejmować wszystkie grupy społeczne zamieszkujące dane obszary, co będzie się przekładało na rozwój różnego typu usług społecznych, świadczonych m. in. przez podmioty ekonomii społecznej.
141.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	71	Obecny Zapis Prośba o dopisanie treści przedstawionych poniżej, po akapicie: „Konieczne będzie także podejmowanie skutecznych działań mających na celu wyjście z bezdomności i uzależnienia osób nimi dotkniętych, co umożliwi reintegrację społeczną tych grup. Specjalnych działań integracyjnych będą wymagać również cudzoziemcy, których coraz więcej mieszka i pracuje w regionie. Rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców regionu służyć powinny też innowacje społeczne, takie jak np. gospodarstwo opiekuńcze czy dom wielopokoleniowy. Istotną rolę we wspieraniu integracji społecznej i zawodowej osób ubogich i narażonych na wykluczenie społeczne, w tym na obszarach zdegradowanych i rewitalizowanych, powinny odgrywać podmioty ekonomii społecznej i organizacje pozarządowe. Rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej przyczyni się do wzrostu roli tego sektora w gospodarce i w rozwiązywaniu problemów społecznych.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Szczególną rolę w przeciwdziałaniu marginalizacji osób z grup defaworyzowanych, ograniczeniu ubóstwa, zwiększeniu włączenia społecznego, promowaniu rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich pełnią Lokalne Grypy Działania, które w procesie wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju obszarów ich funkcjonowania, nadrzędny sposób odnoszą się do wyrównywania szans, poprawy poziomu życia ich mieszkańców (budowy świetlic wiejskich, placów zabaw, obiektów rekreacyjnych) w zgodzie z miejscową tradycją, kulturowym dziedzictwem. W ramach realizowanych budżetów środki kierowane są przede wszystkim do grup najslabszych wymagających wsparcia, w tym kreujących w tych środowiskach rozwój przedsiębiorczości.	Zgodnie z podstawą prawną zasad funkcjonowania programu Leader, którego podmiotem wykonawczym jest Lokalna Grupa Działania, partnerstwo trójsektorowe, najważniejszym celem działania jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich. • ustawa z 7 marca 2007 r. o rozwoju obszarów wiejskich przy wsparciu EFRROW • ustawa z 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
142.	Gmina Rzgów	71	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 2.3.1. Wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne uzupełnienie zapisów i opis działań o wymagania w zakresie samodzielnej pracy, aktywności i działań osób do których skierowane jest wsparcie (przykład program Bolsa familia Brazylia).	Pasywne oczekiwanie na wsparcie bez żadnych wymagań w tym zakresie potęguje bierność i nasila żądania coraz większej pomocy.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany w Strategii zakres działań dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem obejmuje szerokie spektrum różnych form wsparcia związanych m. in. z ograniczeniem wykluczenia cyfrowego, transportowego, energetycznego. Wsparcie w ramach tego celu operacyjnego kierowane jest przede wszystkim do osób, które nie są w stanie pracować (m.in. dzieci, osoby niesamodzielne i niepełnosprawne w znacznym stopniu, osoby w starszym wieku). Transfery pieniężne są w znacznej mierze regulowane przepisami krajowymi.
143.	Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS	72	Obecny Zapis 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej, m.in. poprzez: Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponujemy dodać zapis: Wsparcie doradcze i finansowe dla podmiotów ekonomii społecznej w formie m.in. tworzenia i wsparcia sieci ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, lokalnych inkubatorów ES, programów wsparcia finansowego dla powstawania startupów społecznych, instrumentów finansowych dla rozwoju PES (dotacje, instrumenty zwrotne).	Proponowane działania są analogiczną formą wsparcia sektora ES jak sektora MŚP w regionie. Zaproponowane działania są spójne z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Sektor ES podobnie jak sektor MŚP potrzebuje łatwego dostępu do usług wspierających oraz środków finansowych pozwalających na powstawanie nowych podmiotów (dotacje na utworzenie PES) oraz rozwój usług (dotacje inwestycyjne). Sektor ES patrząc na sektor usług społecznych w krajach europejskich odgrywa ważną rolę z jednej strony w zakresie dostarczania wysokiej jakości usług publicznych a z drugiej w zatrudnianiu osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności, bez wskazania zakresu wsparcia finansowego.
144.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	72	Obecny Zapis 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej, m.in. poprzez: • zwiększenie konkurencyjności rynkowej przedsiębiorstw społecznych, tym m.in. poprzez wspieranie partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i samorządów lokalnych w realizacji usług społecznych oraz nawiązanie współpracy tych podmiotów z biznesem, • rozwój podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej, w tym: Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, • zaangażowanie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej w rozwiązywanie problemów społecznych na obszarach zdegradowanych i rewitalizowanych, wsparcie zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem. Treść uwagi/Propozycja zmiany • Ze Strategii wyłania się obraz pokazujący sektor ekonomii społecznej jako narzędzie realizacji celu strategicznego obywatelskie społeczeństwo równych szans. Należy jednak pamiętać, że sektor ten wymaga jeszcze dużo wsparcia i może być jednym z obszarów koniecznej interwencji, by mógł spełnić pokładane w nim nadzieje.	W Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej (s.8) czytamy: Ekonomia społeczna jest sferą życia społeczno-gospodarczego, która pozostaje na pograniczu sektora przedsiębiorczości oraz sektora organizacji pozarządowych, niedziałających w celu maksymalizacji zysku. Solidarnościowy wymiar ekonomii społecznej (ekonomia solidarna) realizowany jest przez te podmioty ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, które w ramach swojej działalności przyjmują funkcje tworzenia miejsc pracy w celu aktywizacji oraz reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. W świetle tego zapisu wśród podmiotów ekonomii społecznej te, które zajmują się reintegracją społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, są tylko częścią. Zgodnie z wykresem na s. 13 KPRES wydziela je jako podmioty ekonomii solidarnej. Pojawia się pytanie o zasadność wprowadzania próby rozdzielania tych podmiotów w Strategii Rozwoju WŁ, skoro podziału tego dokonano już w KPRES i powinien on stanowić wzornik pojęciowy dla innych dokumentów, w których obszar ekonomii społecznej jest jednym z wielu omawianych. Ze Strategii wyłania się obraz pokazujący sektor ekonomii społecznej jako narzędzie realizacji celu strategicznego obywatelskie społeczeństwo równych szans. Należy jednak pamiętać, że sektor ten wymaga jeszcze dużo wsparcia i może być jednym z obszarów koniecznej interwencji, by mógł spełnić pokładane w nim nadzieje.	Uwaga nieuwzględniona. Zapisy Strategii podkreślają rolę podmiotów ekonomii społecznej jednak ze względu na charakter dokumentu (strategiczny a nie operacyjny) nie wskazują zakresu wsparcia finansowego.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ					
145.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	72	Obecny Zapis „W obliczu nasilających się zmian klimatycznych, niezbędne staje się podjęcie interwencji w zakresie eliminacji emisji zanieczyszczeń powietrza, szczególnie w miastach, poprawy jakości wód oraz przeciwdziałania skutkom suszy i zjawisk ekstremalnych.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Nie jest jasne, jak się ma do tego odkrywka Złoczew i Elektrownia Bełchatów?		Uwaga o charakterze opinii. Decyzje dotyczące uruchomienia odkrywki Złoczew podejmowane są na szczeblu krajowym zgodnie z zapisami zawartymi w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programem dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050. Strategia w kierunkach działań 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. oraz 3.1.4. wprowadza zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiskowych, które będą niwelować negatywne skutki produkcji energii.
146.	Gmina Bolimów	72	Obecny Zapis Niezwykle istotne zagadnienie stanowi także ochrona wartości dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza przemysłowego, wielokulturowego i filmowego oraz walorów przyrodniczych, przy jednoczesnym zachowaniu harmonii w krajobrazie. Treść uwagi/Propozycja zmiany Tworzenie nowych miejsc kulturowo-historycznych w celu ocalenia od zapomnienia i ku przestrodze: „Park Kulturowy – Pole Bitwy nad Rawką 1914-1915, w hołdzie ofiarom wojny”, mając na uwadze tereny gdzie po raz pierwszy użyto gazów bojowych.	Proponowane uwagi przyczynią się do zwiększenia promocji województwa łódzkiego.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
147.	Gmina Bolimów	72	Obecny Zapis W ramach zwiększenia jego dostępności, kluczowe będą działania polegające na dopełnieniu układu drogowego, włączeniu województwa w system szybkich połączeń kolejowych, czy rozwoju oferty Portu Lotniczego w Łodzi. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kształtowanie powiązań w ramach współpracy układu bipolarnego Łódź –Warszawa. Planowana budowa Centralnego Portu Komunikacyjnego między Łodzią a Warszawą stwarza wielką szansę rozwoju dla województwa łódzkiego, w szczególności wykorzystując rozwój sieci TEN-T poprzez budowę nowych węzłów drogowych autostrady A-2 na terenie województwa łódzkiego, szczególnie na obszarach położonych w pobliżu planowanego CPK.	Proponowane uwagi przyczynią się do rozwoju województwa łódzkiego, które może w przyszłości stać się „oknem na świat” w skali kraju, np. poprzez tworzenie centów logistycznych.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności, bez wyszczególnienia budowy nowych węzłów autostradowych.
148.	Urząd Miasta Łodzi	72	Obecny Zapis W ramach zwiększenia jego dostępności, kluczowe będą działania polegające na dopełnieniu układu drogowego, włączeniu województwa w system szybkich połączeń kolejowych, czy rozwoju oferty Portu Lotniczego w Łodzi. Treść uwagi/Propozycja zmiany W ramach zwiększenia jego dostępności, kluczowe będą działania polegające na dopełnieniu układu drogowego (np. budowa trasy S14 wraz z węzłami), włączeniu województwa w system szybkich połączeń kolejowych, czy rozwoju oferty Portu Lotniczego w Łodzi.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem doprecyzowania działań.	Uwaga nieuwzględniona Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów.
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska					
149.	Starostwo Powiatowe w Radomsku	73	Obecny Zapis Rozwój infrastruktury rowerowej (z systemami rowerów publicznych). Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuję dodać zapis: zwłaszcza w małych i średnich miastach stacje rowerów publicznych powinny być lokowane w pobliżu stacji kolejowych lub dworców autobusowych.	Dodanie zapisu sugerowałoby tworzenie komplementarnych, alternatywnych systemów transportu (połączenie systemu rowerów miejskich i publicznej komunikacji zbiorowej).	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
150.	Urząd Gminy Galewice	73	W celu operacyjnym 3.1. proponujemy zwiększenie nacisku na budowę zbiorników retencyjnych i traktowanie takich inwestycji priorytetowo, co niewątpliwie zabezpieczy region w wodę i co za tym idzie ograniczy pustynnienie obszarów, które może nastąpić także w przypadku budowy kopalni Złoczew.		Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
151.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywk NIE”	73	a. „Do poprawy jakości powietrza przyczyni się...” Niezbędny element, o którym nie wspomina strategia, to wprowadzenie zakazu palenia węglem brunatnym i kamiennym połączone z systemem dopłat. b. „Do poprawy jakości wód konieczna będzie...” Niezbędny element, o którym nie wspomina strategia, to eliminacja źródeł punktowych o największym negatywnym wpływie na wody powierzchniowe i podziemne, w tym zwłaszcza kopalni odkrywkowych węgla brunatnego takich jak odkrywka Złoczew.		Uwaga nieuwzględniona. Ad. a. Dokument ma charakter kierunkowy, nie formułuje zapisów w postaci nakazów i zakazów. W Strategii wskazano kierunki działań zmierzające do ograniczenia emisji powierzchniowej, a system dopłat jest realizowany w ramach programów branżowych. Ad. b. W odniesieniu do jakości wód powierzchniowych działalność odkrywkowych kopalni węgla nie jest istotnym źródłem zanieczyszczeń.
152.	Urząd Miasta Łodzi	73	Obecny Zapis Problemem wymagającym pilnego rozwiązania jest zagospodarowanie wód opadowych, szczególnie na terenach miejskich. Treść uwagi/Propozycja zmiany Problemem wymagającym pilnego rozwiązania jest zagospodarowanie wód opadowych, szczególnie na terenach miejskich, m.in. poprzez budowę i rozwój systemów odwodnienia ze szczególnym uwzględnieniem retencji powtórnego wykorzystania wód.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
153.	Gmina Rzgów	73	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.1. Poprawa jakości powietrza. Treść uwagi/Propozycja zmiany Ułatwienia w programach kierowanych na działania wymiany źródeł ciepła na działania termomodernizacyjne.	Skomplikowanie programów wsparcia utrudni osiągnięcie celu.	Uwaga nieuwzględniona. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym, nie definiuje programów wsparcia.
154.	Urząd Miasta Łodzi	73	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.1. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: - ograniczenie emisji ze źródeł o charakterze liniowym, w tym m.in.: rozwój infrastruktury rowerowej (z systemami rowerów publicznych); realizacja rozwiązań organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu zrównoważonego transportu; promocja ekomobilności i rozwój nowoczesnych form przemieszczania się; budowa systemów zasilania pojazdów zero emisyjnych, Treść uwagi/Propozycja zmiany Kierunki działań i działania: 3.1.1. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: - ograniczenie emisji ze źródeł o charakterze liniowym, w tym m.in.: rozwój infrastruktury rowerowej (z systemami rowerów publicznych); realizacja rozwiązań organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu zrównoważonego transportu; promocja ekomobilności i rozwój nowoczesnych form przemieszczania się; budowa systemów zasilania pojazdów zero emisyjnych, kształtowanie i rozwój zrównoważonego transportu miejskiego, celem przejęcia części ruchu samochodowego na rzecz tramwajowego lub innego publicznego elektromobilnego, przebudowę i rozwój infrastruktury tramwajowej, modernizację infrastruktury drogowej, co wpłynie na poprawę jej przepustowości i zredukowanie wielkości emisji,	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunków działań 3.3.4. oraz 3.3.1.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
155.	Gmina Stryków	73	Obecny Zapis 3.1.1. Poprawa jakości powietrza utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień wzdłuż arterii komunikacyjnych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczna jest zmiana dotycząca wprowadzenia zadrzewień i zakrzewień wzdłuż arterii komunikacyjnych oraz na wolnych przestrzeniach (parki, skwery itp.).	W celu poprawy jakości powietrza sadzenie drzew tylko wzdłuż arterii komunikacyjnych może być niewystarczające. Powinno uzupełnić się zapis o możliwość zadrzewień w innych miejscach niż tylko wzdłuż dróg, np. tworzenia parków, skwerów itp.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
156.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	73	Obecny Zapis propozycja dodania nowego zapisu. Treść uwagi/Propozycja zmiany Wprowadzenie możliwości realizacji systemów pojazdów niskoemisyjnych.	Proponuje się wprowadzenie takiego zapisu, ponieważ zdarzają się sytuacje, gdy analizy korzyści i kosztów (AKK) wskazują na nieefektywność systemu pojazdów zeroemisyjnych.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
157.	Gmina Stryków	73	Obecny Zapis 3.1.2. Poprawa jakości wód rozbudowa kanalizacji w aglomeracjach w KPOŚK w celu osiągnięcia pełnej obsługi tą siecią mieszkańców. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczna jest zmiana dotycząca obniżenia wskaźnika efektywności ekonomicznej kanalizacji (koncentracji).	W przypadku gmin miejsko – wiejskich w granicach aglomeracyjnych zabudowa jest rozproszona i nie ma możliwości spełnienia wskaźnika koncentracji 120 osób na 1 km sieci kanalizacji. Brak obniżenia wskaźnika efektywności ekonomicznej dla nowo - budowanej kanalizacji nie pozwoli na osiągnięcie celu działania i wybudowania nowej infrastruktury.	Uwaga uwzględniona. Ograniczenie dotyczące wskaźnika efektywności ekonomicznej kanalizacji w kierunku działań 3.1.2. nie będzie wskazywane na poziomie Strategii.
158.	Gmina Rzgów	73	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.2. Poprawa jakości wód – budowa kanalizacji przy zachowaniu efektywności ekonomicznej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczna zmiana i drastyczne obniżenie starego wskaźnika efektywności ekonomicznej kanalizacji, gdyż był on liczony około 20 lat temu na podstawie starych danych, od tego czasu zmieniły się warunki społeczno – gospodarcze, w tym dochody i zamożność społeczeństwa.	Brak drastycznego obniżenia wskaźnika efektywności ekonomicznej dla nowo - budowanej kanalizacji nie pozwoli na osiągnięcie celu działania. obszary które spełniają wskaźnik zostały już skanalizowane, infrastruktura na obszarach które drastycznie zawyżonego wskaźnika nie spełniają nie mogą starać się o dofinansowanie , infrastruktura nie może zostać wybudowana – co uniemożliwi osiągnięcie celu działania.	Uwaga uwzględniona. Ograniczenie dotyczące wskaźnika efektywności ekonomicznej kanalizacji w kierunku działań 3.1.2. nie będzie wskazywane na poziomie Strategii.
159.	Gmina Parzęczew	73	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.2. Poprawa jakości wód, min. poprzez: • rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, w tym m.in.: rozbudowa i modernizacja ujęć wody pitnej i urządzeń do jej uzdatniania oraz sieci wodociągowej; budowa i rozbudowa kanalizacji na obszarach wiejskich przy spełnieniu warunków ekonomicznej opłacalności; rozbudowa kanalizacji w aglomeracjach w KPOŚK w celu osiągnięcia pełnej obsługi tą siecią mieszkańców. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy wykreślić w KPOŚK.	Należy stworzyć równe szanse dla wszystkich gmin i miast w regionie. Wiele gmin i miast nie znajduje się w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W konsekwencji wspierane będą tylko projekty znajdujące się ww. dokumencie.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis w kierunku działań 3.1.2. zostanie uzupełniony o obszary miejskie poza aglomeracjami. Zapis dotyczący KPOŚK nie zostanie usunięty, ponieważ znalazły się w nim obszary (wielkości od 2000 RLM), których skanalizowanie jest priorytetem wymaganym do spełnienia warunków traktatu akcesyjnego Polski do UE.
160.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	73	Obecny Zapis Propozycja rozbudowania drugiego działania Treść uwagi/Propozycja zmiany Podkreślenie roli i potrzeb Zalewu Sulejowskiego oraz konieczność przywrócenia jego stanu środowiskowego i zapobieganie dalszej jego degradacji.	Diagnoza wskazuje na silną degradację tego zbiornika. Koniecznym jest, aby Zalew Sulejowski był imiennie uwzględnienie w działaniach.	Uwaga uwzględniona częściowo. Uzupełnienie zapisów nastąpi w Zintegrowanym Przedsięwzięciu Strategicznym nr 6.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
161.	Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim	73	Wraz z obecnym okresem finansowania UE kończą się dotacje unijne na budowę kanalizacji sanitarnej. Nie wszystkie sołectwa i miejscowości znalazły się w aglomeracjach, które mogły skorzystać z dotacji. Nad Zalewem Sulejowskim przykładem takiego sołectwa jest Karolinów. Proponujemy w działaniach na rzecz ochrony wód powierzchniowych w tym w szczególności wód Zalewu Sulejowskiego, opracowanie przez WFOŚiGW w Łodzi programu priorytetowego na budowę kanalizacji sanitarnej dla miejscowości poza aglomeracją na które JST zdobyły dofinansowania z UE. Jak nam wiadomo powyżej Sulejowa jest takich miejscowości (sołectw) bardzo dużo. Taki program może być dla całego Wł lub jako program pilotażowy dla zlewni rzeki Pilicy do zapory w Smardzewicach jeżeli istnieją ograniczenia finansowe. Do tej pory Prezes WFOŚiGW był przeciwny ze względu na to że istniały fundusze UE i mogło dojść do podwójnego finansowania. Takiego zagrożenia nie ma w przyszłej perspektywie finansowej UE.		Uwaga uwzględniona częściowo. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym, nie definiuje programów wsparcia. Natomiast w kierunku działań 3.1.2. wskazuje się możliwość budowy i rozbudowy kanalizacji.
162.	Gmina Rzgów	73-74	Obecny Zapis Kierunki działań i działania 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody – programy retencji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne poszerzenie krajowych programów programem regionalnym w tym zakresie, poszerzenie działań na małe spiętrzenia, max 2-4 metry z kanałami obejścia.	Stepowienia regionu wymaga szybkich działań.	Uwaga nieuwzględniona. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym, nie definiuje programów wsparcia.
163.	Gmina Stryków	74	Obecny Zapis 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej ... budowa, rozbudowa i modernizacja systemów melioracyjnych przy wykorzystaniu systemu małej retencji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić zapis o możliwość budowy, modernizacji studni głębinowych.	Ze względu na obniżanie się poziomu wód gruntowych i konieczność nawadniania upraw powinno się uzupełnić zapis o możliwość budowy, modernizacji studni głębinowych.	Uwaga nieuwzględniona. Postulowana budowa i modernizacja studni głębinowych na cele nawodnień upraw może przyczynić się do pogłębienia deficytu wód w regionie. Projekt Strategii przewiduje rozbudowę i modernizację ujęć wody pitnej w kierunku 3.1.2.
164.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	73-74	Kierunek działań: PRZECIWDZIAŁANIE PROCESOWI STEPOWIENIA I ZMNIEJSZANIE DEFICYTU WÓD – poprawa zdolności retencyjnych – powinien zawierać kierunki polegające na wspieraniu i rozpowszechnianiu w inwestycjach samorządowych, jak i indywidualnych rozwiązań w zakresie maksymalizacji zagospodarowania wód opadowych, bez ich odprowadzania oraz wspieranie realizacji lokalnych zbiorników retencyjnych.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.1.3. oraz Zintegrowanym Przedsięwzięciu Strategicznym nr 6.
165.	Urząd Miasta Łodzi	73	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, m.in. poprzez: - poprawa zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększanie naturalnej retencji za pomocą wprowadzania zalesień i zadrzewień; stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód; ochrona obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych; budowa obiektów retencjonujących wodę; zagospodarowanie wód opadowych w miastach w miejscu ich powstawania. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kierunki działań i działania: 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, m.in. poprzez: - poprawa zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększanie naturalnej retencji za pomocą wprowadzania zalesień i zadrzewień; stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód; ochrona obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych; budowa obiektów retencjonujących wodę; zagospodarowanie wód opadowych w miastach w miejscu ich powstawania, budowa i rozwój systemów odwodnienia ze szczególnym uwzględnieniem retencji powtórnego wykorzystania wód.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
166.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi	73	W opinii RDOŚ dodatkowym działaniem, jakie należy podjąć w celu przeciwdziałania skutkom suszy i zmniejszaniu niedoborów wody jest ograniczenie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne. Działanie to należałoby ująć w kierunkach 3.1.3 przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody w projekcie dokumentu.		Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
167.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi	73	W opinii RDOŚ w projekcie dokumentu należałoby wprowadzić zapisy w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych z terenów zabudowy, w tym zabudowy wielkopowierzchniowej polegające na retencjonowaniu i odprowadzaniu ich do gruntu na terenie zabudowy, a ograniczaniu odprowadzania tych wód do kanalizacji. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów zabudowy wielkopowierzchniowej do kanalizacji lub rzek przy zdiagnozowanych problemie suszy i niskiej retencji wód będzie w sposób znaczący wpływać na stan lokalnych zasobów wodnych, a przez to wpłynie negatywnie na potencjał ekologiczny terenów biologicznie czynnych pozostających w zasięgu oddziaływania terenów zabudowy w tym zabudowy wielkopowierzchniowej. W opinii RDOŚ zapis działania 3.1.3 „zagospodarowanie wód opadowych w miastach w miejscu ich powstawania” należałoby rozszerzyć w taki sposób, aby jego treść dotyczyła wszystkich terenów województwa łódzkiego, która są pokryte zabudową w tym zabudową wielkopowierzchniową i winien brzmieć „zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstawania”.		Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
168.	Gmina Parzęczew	73-74	Obecny Zapis Kierunki działań i działania:3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszenie niedoborów wody, m.in.: • (...) budowa obiektów retencjonujących wodę (....) Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić: • budowa i modernizacja zbiorników retencyjnych oraz innych obiektów retencjonujących wodę, w szczególności zbiorników wynikających z ustalonego Planu Zarządzania ryzykiem powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły oraz programów priorytetowych, wynikających z Wojewódzkich Programów Małej Retencji.	Istotne jest ujęcie inwestycji strategicznych dla regionu wynikających z dokumentów krajowych i wojewódzkich służących retencji wód powierzchniowych, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony przeciwpożarowej, podniesieniu walorów krajobrazowych i estetyczny obszar oraz poprawie wód powierzchniowych.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
169.	Starostwo Powiatowe w Łodzi	74	Obecny Zapis działanie 3.1.3 : Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszenia niedoborów wody „zagospodarowanie wód opadowych w miastach ...” Treść uwagi/Propozycja zmiany szeroko rozumiane zagospodarowanie wód opadowych na terenie miast i wsi poprzez upowszechnienie lokalnego retencjonowania wód opadowych z wykorzystaniem d/c sanitarnych i agrarnych.	ograniczenie gospodarki wodami opadowymi jedynie do obszarów miejskich wydaje się nieuzasadnione.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
170.	Urząd Miejski w Wieluniu	74	Obecny Zapis „... modernizacja systemów melioracyjnych przy wykorzystaniu systemu małej retencji...” Treść uwagi/Propozycja zmiany „... modernizacja systemów melioracyjnych przy wykorzystaniu systemu małej retencji, w tym m.in. budowa zbiornika małej retencji w Kurowie...”	Budowa zbiornika ujęta została w Wojewódzkim Programie Małej Retencji, a jego realizacja wpłynie korzystnie na racjonalną gospodarkę zasobami wodnymi.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
171.	Urząd Miasta Sieradza	73-74	Treść uwagi/Propozycja zmiany Odkrywka Żłoczew przyniesie więcej strat niż korzyści – w SRWt 2030 oraz Prognozie wskazuje się nacisk na postępujący proces stepowienia regionu i wskazuje się, że powstanie odkrywki/kopalni w Żłoczewie przyczyni się do pogłębienia tego zjawiska z uwagi na powstanie leja depresyjnego powodującego obniżenie poziomu wód gruntowych. Z drugiej strony odkrywkę/kopalnię Żłoczew wskazuje się jako element zwiększający bezpieczeństwo energetyczne regionu/kraju, a uruchomienie wydobycia węgla brunatnego ze złoża Żłoczew przyjęto jako kierunek rozwoju „strategicznego systemu elektroenergetycznego” (3.4.1). Przyjęte kierunki działań do przeciwdziałania się procesowi stepowienia regionu i deficytu wód nie zawierają rozwiązań problemów mogących wystąpić w tym obszarze na terenie Miasta Sieradza/regionu, a wskazane zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstania (3.1.3) wydaje się, że nie zrekompensuje strat spowodowanych deficytem wód (brak dostępnej informacji o bilansie wód). Powyższy stan rzeczy, tj. powstanie Odkrywki Żłoczew, stepowienie regionu i deficyt wód, ma bardzo istotny wpływ na zauważany w Strategii kierunek rozwoju poprzez sektor rolniczy. Rozwój sektora rolnego i kształtowanie regionu sieradzkiego, jako regionu mającego funkcje „żywielską” dla województwa łódzkiego, może być w kontekście stepowienia regionu nieosiągalne. Wskazane w pkt 3.1.3 Strategii przeciwdziałania procesowi stepowienia i zmniejszenia deficytu wód poprzez proponowane w tym zakresie działania są niewystarczające i nie zrekompensują nieodwracalnych strat w ekosystemie regionu. Powstanie Odkrywki Żłoczew przeczy również zakładanej w Strategii minimalizacji zjawiska suszy oraz poprawy jakości wód powierzchniowych wymienionych w zintegrowanych przedsięwzięciach strategicznych (6), nie pozwoli na osiągnięcie synergii pomiędzy degradacją środowiska a bezpieczeństwem energetycznym i nie dąży do zrównoważonego rozwoju.		Uwaga o charakterze opinii. Nie ma jednoznacznych badań wskazujących, że oddziaływanie potencjalnej odkrywki „Żłoczew” wpłynie na problem deficytu wód bezpośrednio na terenie miasta Sieradza.
172.	Urząd Miejski w Łasku	73-74	Obecny Zapis Poprawa zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększenie naturalnej retencji za pomocą wprowadzenia zalesień i zadrzewień, stosowanie rozwiązań służących spowolnieniu spływu wód: ochrona obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych: budowa obiektów retencjonujących wodę [...] Treść uwagi/Propozycja zmiany Poprawa zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększenie naturalnej retencji za pomocą wprowadzenia zalesień i zadrzewień, stosowanie rozwiązań służących spowolnieniu spływu wód: ochrona obszarów źródłiskowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych: budowa obiektów retencjonujących wodę w tym również wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych [...]	Wprowadzenie niniejszych zapisów ma na celu uspołnienie zapisów strategii w zakresie logicznej kontynuacji przeprowadzonej w Strategii analizy, określonej wizji i postawionych celów oraz uwzględnienie w wizji rozwoju budowy zbiorników retencyjnych, które są jednym z kluczowych elementów adaptacji do zmian klimatu na obszarze województwa łódzkiego. Budowa małych zbiorników wpływa na podniesienie poziomu wód gruntowych, utrzymaniu mokradeł i zatrzymanie odpływu wód z obszarów zagrożonych suszą.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
173.	Urząd Miasta Łodzi	74	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, m.in. poprzez: • rozwój systemów błękitno-zielonej infrastruktury m.in.: utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, wprowadzanie elementów zielonej infrastruktury w miastach. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kierunki działań i działania: 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, m.in. poprzez: • rozwój systemów błękitno-zielonej infrastruktury m.in.: utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, wprowadzanie elementów zielonej infrastruktury w miastach, inwestycje w infrastrukturę lasów, parków, terenów zielonych, zwiększanie potencjału przyrodniczego miast.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
174.	Gmina Parzęczew	74	Obecny Zapis Kierunki działań i działania 3.1.4. Ograniczenie skutków zjawisk ekstremalnych, min. poprzez: • rozwój systemów błękitno-zielonej infrastruktury min. : utrzymanie i zwiększenie powierzchni terenów zieleni, wprowadzenie elementów zielonej infrastruktury w miastach. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: i w gminach.	Rozwój systemów błękitno-zielonej infrastruktury w celu ograniczeniu skutków zjawisk ekstremalnych jest ważne zarówno dla dużych miast ale także dla małych gmin. Wskazanie tylko miast wyklucza gminy z możliwości pozyskiwania środków potrzebnych na ten cel.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany.
Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu					
175.	Gmina Opoczno	74	Obecny Zapis Akapit dotyczący rewitalizacji Treść uwagi/Propozycja zmiany Wykreślić słowo: „kontynuacja” w zdaniu „W odniesieniu do zdegradowanych zasobów dziedzictwa... i rekreacyjnych”.	Ujęcie w SRWŁ 2030 tylko KONTYNUACJI procesów rewitalizacyjnych potencjalnie doprowadzić może do sytuacji w której miasta, które nie rozpoczęły procesu w poprzedniej perspektywie finansowej, będą wykluczone z możliwości ich dofinansowania w następnej.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
176.	Urząd Gminy Galewice	74	W celu operacyjnym 3.2. proponujemy również ująć zadania promujące tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego celem wprowadzenia jednolitych warunków przestrzennych na terenie obszaru gmin.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region, kierunku działań d.
177.	Starostwo Powiatowe w Radomsku	74	Obecny Zapis Na obszarach objętych ochroną prawną szczególne znaczenie będzie mieć m.in. ukierunkowanie ruchu turystycznego wyznakowanymi, zintegrowanymi sieciami tras i szlaków turystycznych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuję dodać zapis: Tworzenie regionalnego systemu obszarów chronionych nie utrudni możliwości powstawania na tym terenie ekologicznych tras i szlaków turystycznych z niezbędną infrastrukturą turystyczną, sportową i rekreacyjną.	Na tym etapie tworzenia dokumentu trudno przewidzieć skutki powstania systemu obszarów chronionych. Ważne, by ich powstanie nie zahamowało lub utrudniało możliwości tworzenia na tych obszarach tras i szlaków turystycznych.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
178.	Gmina Bolimów	74-75	Obecny Zapis 3.2.1. Ochrona wartości dziedzictwa kulturowego, m.in. poprzez: • zachowanie kompletności i integralności zasobu, jako czynnika definiującego krajobraz kulturowy i tożsamość regionalną, ze szczególnym uwzględnieniem historycznych jednostek przestrzennych oraz unikatowych komponentów dziedzictwa m.in. przemysłowego, filmowego, mniejszości narodowych, drewnianego, • wykorzystanie potencjału dziedzictwa do celów użytkowych (w tym komercyjnych) i promocyjnych (rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie obiektów zagrożonych i nieużytkowanych m.in. na funkcje kulturalne, turystyczne i rekreacyjne, zapewnienie należytego stanu zachowania zwłaszcza unikatowych komponentów), z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, • zwiększenie skali i skuteczności ochrony zasobów kulturowych, w tym wspieranie projektów rewitalizacji zabytków, rozszerzenie możliwości finansowania, wspieranie alternatywnych form finansowania dziedzictwa kulturowego np. crowdfunding. Treść uwagi/Propozycja zmiany Zwiększenie wsparcia dla zachowania lokalnych twórców ludowych zajmujących się garncarstwem, kowalstwem artystycznym, haftem czy wycinankami regionalnymi.	Proponowane uwagi przyczynią się do zwiększenia promocji województwa łódzkiego.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 2.1.4.
179.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	75	Uzupełnić cel 3.2. o kierunek działań zmierzający do przeciwdziałania suburbanizacji, jako element ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych.		Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
180.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	75	Kierunek działań: OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KRAJOBRAZOWYCH - uzupełnić cel o działania, polegające na wspieraniu rozwoju przestrzennego ukształtowanych ośrodków osadniczych, przy jednoczesnym ograniczaniu zabudowy na terenach dotychczas nieużytkowanych lub użytkowanych w ramach rolniczej przestrzeni produkcyjnej.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Celu horyzontalnego: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region, kierunku działań d.
181.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	75	Obecny Zapis pkt. 3) ochrona walorów odbędzie się "poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych na potrzeby turystyki zrównoważonej". Treść uwagi/Propozycja zmiany Rozwój turystyki (nawet zrównoważony) nie jest bezpośrednim sposobem ochrony walorów. W najlepszym przypadku rozwój turystyki może być neutralny dla ochrony walorów. Należy więc usunąć pkt. 3 w rozdziale 3.2.2.		Uwaga nieuwzględniona. W Strategii przyjęto definicję ochrony wskazaną w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r.o ochronie przyrody art. 2. pkt.1. „Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody”. W tym rozumieniu zrównoważone użytkowanie to również rozwijanie turystyki zrównoważonej, na terenach na których istnieje bądź może wystąpić presja turystyczna.
182.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	75	Treść uwagi/Propozycja zmiany Do punktu 3.2.2 dodać podpunkt: stworzenie kompleksowego systemu Biomonitoringu w celu kontroli rodzimych i inwazyjnych gatunków.		Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej					
183.	Centralny Port Komunikacyjny	75	Obecny Zapis Kolejnym kluczowym elementem dla realizacji celu będzie włączenie regionu w system szybkich połączeń kolejowych. Zostanie to osiągnięte dzięki inwestycjom w rozbudowę układu kolejowego i infrastruktury punktowej oraz realizację systemu Kolei Dużych Prędkości (KDP) i tzw. „szprych” stanowiących dojazd do Centralnego Portu Komunikacyjnego. Spowoduje to zwiększenie udziału kolei w przewozach pasażerskich dzięki stworzeniu realnej konkurencji dla indywidualnego transportu samochodowego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kolejnym kluczowym elementem dla realizacji celu będzie włączenie regionu w system szybkich połączeń kolejowych. Zostanie to osiągnięte dzięki inwestycjom w rozbudowę układu kolejowego i infrastruktury punktowej oraz realizację systemu tzw. ciągów stanowiących dojazd do Centralnego Portu Komunikacyjnego, w tym Kolei Dużych Prędkości (KDP). Spowoduje to zwiększenie udziału kolei w przewozach pasażerskich dzięki stworzeniu realnej konkurencji dla indywidualnego transportu samochodowego zarówno w podróży krajowych jak i regionalnych. Zgodnie bowiem z Koncepcją CPK poza pociągami KDP po nowych liniach kolejowych możliwe będzie prowadzenie ruchu pociąg RegioExpress. Pozwoli to na wykreowanie nowych szybkich połączeń regionalnych Łodzi z takimi miastami jak: Wieruszów, Sieradz, Łowicz i Skierniewice. Tym samym ww. ośrodki miejskie, dzięki projektowi CPK i planowanym liniom kolejowym uzyskają znaczny wzrost dostępności transportowej, a co za tym idzie konkurencyjności w skali województwa i kraju.	Istotnym założeniem komponentu kolejowego CPK jest poprawa dostępności do konkurencyjnego transportu kolejowego. Jednym z głównych założeń jest m.in. wprowadzenie możliwości uruchamiania pociągów różnych kategorii, tak aby nowe linie kolejowe nie miały charakteru eksterytorialnych korytarzy transportowych, lecz przyczyniały się do poprawy spójności regionalnej i ponadregionalnej. W związku z tym istotnym jest wskazanie ww. możliwości i perspektyw jakie niesie ze sobą program kolejowy CPK.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
184.	Centralny Port Komunikacyjny	75	Obecny Zapis W obliczu rosnącego popytu na pasażerskie przewozy lotnicze kluczowe będzie podjęcie działań dla zwiększenia dostępności lotniczej regionu. Nastąpi to poprzez rozwój siatki połączeń lotniczych, dzięki pozyskaniu nowych przewoźników i otwarciu nowych kierunków połączeń lotniczych, oraz skuteczną promocję oferty Portu Lotniczego Łódź. W dłuższej perspektywie rozwój transportu lotniczego w regionie pozwoli na zdyskontowanie funkcjonowania hubu lotniczego w Centralnym Porcie Komunikacyjnym. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kwestie związane z rolą portu lotniczego Łódź w krajowej sieci lotnisk powinny zostać określone w ramach opracowywanej polityki rządowej.		Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis dotyczący roli Portu Lotniczego Łódź w systemie lotnisk krajowych zostanie uzupełniony. Założenia rozwojowe lotniska łódzkiego oparto na wskazanych w koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej, przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 7 listopada 2017 r., gdzie m.in. zapisano informacje odnośnie rozwoju regionalnych portów lotniczych.
185.	Centralny Port Komunikacyjny	75	Obecny Zapis (przypis nr 121) Szprychy – elementy systemu transportowego, opartego na układzie piasta – szprychy (Hub&Spoke) w formie promienistych linii transportowych, przebiegających od głównego węzła transportowego (hub-u) do miejsc docelowej destynacji. Układ piasta – szprychy będzie tworzył Centralny Port Komunikacyjny. Treść uwagi/Propozycja zmiany Ciągi – elementy kolejowego systemu transportowego, opartego na układzie piasta – szprychy (Hub&Spoke), przebiegające promieniście do miejsc docelowych od głównego węzła transportowego (hubu), którym będzie Centralny Port Komunikacyjny.	Ujednolicenie terminologii.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane.
186.	Starostwo Powiatowe w Radomsku	76	Obecny Zapis budowy obwodnic (w miejscowościach najbardziej obciążonych ruchem tranzytowym). Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuję dodać zapis: oraz na trasach alternatywnych dla przebiegu autostrady A1.	Budowa autostrady A1 i ewentualne wprowadzenie opłat za przejazd nowo wybudowanym odcinkiem grozi zakorkowaniem miejscowości leżących na trasach alternatywnych (zwłaszcza DK91).	Uwaga nieuwzględniona. W zapisach kierunku działań 3.3.1. wskazuje się budowę obwodnic nie ograniczając typów tras.
187.	Urząd Miasta Łodzi	76	Obecny Zapis Przyjmuje się, że zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwoju usług logistycznych m.in. poprzez rozwój terminali intermodalnych i stworzenie odpowiednich warunków inwestycyjnych przyczyni się do wzrostu gospodarczego i konkurencyjności regionu, przedsiębiorczości i zatrudnienia, umacniając wysoką pozycję regionu w branży logistycznej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Przyjmuje się, że zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwoju usług logistycznych m.in. poprzez rozwój terminali intermodalnych, rozbudowę linii kolejowych prowadzących do terminali i stworzenie odpowiednich warunków inwestycyjnych. Przyczyni się to do wzrostu gospodarczego i konkurencyjności regionu, przedsiębiorczości i zatrudnienia, umacniając wysoką pozycję regionu w branży logistycznej.	Wniosek o rozszerzenie zapisu. Istotną barierą w rozwoju funkcji logistycznych jest ograniczona przepustowość linii kolejowych prowadzących do terminali.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
188.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	76	Obecny Zapis Propozycja rozbudowania drugiego działania w 3.3.1. Treść uwagi/Propozycja zmiany konieczność budowy obwodnicy Tomaszowa Mazowieckiego jako jednego z miast najbardziej obciążonych ruchem tranzytowym.	Tomaszów Mazowiecki jest wyjątkowo obciążony ruchem tranzytowym, ze względu na położenie w zagłębiu ceramiczno-budowlanym oraz dróg dla transportu ciężarowego.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie szczegółowych zapisów.
189.	Gmina Opoczno	75-76	Dodanie zapisu w pkt 3.3.1 w szczególności linii kolejowych uwzględnionych jako uzupełniające w KDP, ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz dodanie działania: Poprawa infrastruktury pomocniczej dla komunikacji kolejowej poprzez inwestycje w węzły przesiadkowe dla ruchu pasażerskiego.	Zadania te są istotne z punktu widzenia zwiększania udziału transportu kolejowego w komunikacji zbiorowej, integracji terytorialnej obszarów peryferyjnych województwa.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.3.4.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
190.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	76	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się dodanie punktu „- realizacja spójnej sieci tras rowerowych wpisującej się w system tras krajowych i regionalnych, z wykorzystaniem wydzielonej infrastruktury rowerowej (drogi dla rowerów, pasy rowerowe) oraz dróg o niewielkim natężeniu ruchu i ruchu uspokojonym”.	W dokumencie brakuje informacji o działaniach, które przyczyniłyby się do realizacji sieci tras rowerowych o znaczeniu międzywojewódzkim, zgodnie ze stanowiskiem 7/2019 Konwentu Marszałków Województw RP z dnia 7 czerwca 2019 roku w sprawie systemu numeracji i zasad oznakowania krajowych i regionalnych tras rowerowych.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione.
191.	Urząd Miasta Łodzi	76	Obecny Zapis 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej regionu, m.in. poprzez: • dopełnienie strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami, w tym m.in. wspieranie: budowy i przebudowy autostrad i dróg ekspresowych; budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów, szczególnie w rejonie Łodzi. Treść uwagi/Propozycja zmiany 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej regionu, m.in. poprzez: • dopełnienie strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami, w tym m.in. wspieranie: budowy i przebudowy autostrad i dróg ekspresowych, w tym S-14; budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów, szczególnie w rejonie Łodzi.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem doprecyzowania działania.	Uwaga nieuwzględniona Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów.
192.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	76	Kierunek działań: zwiększenie dostępności drogowej – w zadaniu dopełnienie strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami, winien wspierać w równym stopniu Łódź, jak i ośrodki regionalne w zakresie budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów. Pominięta została konieczność realizacji bezpośrednich połączeń drogowych ośrodków regionalnych.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii. W zakresie realizacji sprawnych powiązań z węzłami zapisy projektu Strategii zakładają wspieranie tego typu przedsięwzięć na obszarze całego województwa. Realizacja bezpośrednich połączeń drogowych ośrodków regionalnych może się odbywać w ramach kierunku działań 3.3.1.
193.	Gmina Parzęczew	76	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.3.1. Zwiększenie dostępności drogowej regionu, min. poprzez: • dopełnienie strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami, w tym m.in. wspieranie: budowy i przebudowy autostrad i dróg ekspresowych; budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów, szczególnie w rejonie Łodzi • rozwój i poprawę parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w tym m.in. wspieranie: budowy, przebudowy i rozbudowy dróg i obiektów mostowych (...) Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: • rozwiązanie problemów komunikacyjnych poprzez wprowadzenie nowych sieci dróg łączących gminy ościennie z miastem Łódź pozwalających na dopełnienie strategicznego układu drogowego wraz z realizacją sprawnych powiązań z węzłami oraz skomunikowanie z projektowanymi obwodnicami, w tym m.in. wspieranie: budowy i przebudowy autostrad i dróg ekspresowych; budowy nowych i dostosowania do odpowiednich standardów istniejących odcinków dróg dojazdowych do węzłów, szczególnie poprawa dostępności do stolicy regionu części peryferyjnych, w tym wsi; • rozwój i poprawę parametrów technicznych dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w tym m.in. wspieranie: budowy, przebudowy i rozbudowy wszystkich kategorii dróg oraz budowy, przebudowy i rozbudowy obiektów mostowych (...)	Bariera komunikacyjna wynikająca ze złego stanu dróg, w tym dróg gminnych i powiatowych oraz brak odpowiedniego skomunikowania mniejszych miejscowości ze stolicą regionu oraz drogami szybkiego ruchu, w tym np. z obwodnicą S14 stanowi istotną barierę rozwojową. Zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 jednym z wyzwań dla polityki regionalnej jest zapewnienie odpowiedniej dostępności transportowej w wymiarze między i wewnątrzregionalnym (poprawa dostępności do głównych ośrodków z peryferyjnych części regionu, rozbudowa sieci dróg regionalnych i lokalnych). Dlatego też należy położyć duży nacisk na wsparcie inwestycji drogowych, (w tym budowa, przebudowa, modernizacja) dających szansę na poprawę warunków życia poszczególnych obszarów jak oraz szansę rozwojową dla całego regionu.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
194.	Urząd Miasta Sieradza	76	Treść uwagi/Propozycja zmiany Zwiększenie dostępności transportowej (Cel operacyjny 3.3) – w Strategii środek ciężenia transportu jest nastawiony wyłącznie na zwiększenie dostępności transportowej północno-wschodniej części województwa łódzkiego z województwem mazowieckim. W mojej ocenie należałoby również uwzględnić poprawę dostępności transportowej zachodniej części województwa łódzkiego ze wschodnią granicą województwa wielkopolskiego poprzez wpisanie działań mających na celu budowę drogi ekspresowej S12 połączonej z istniejącą drogą ekspresową S8 na bazie drogi krajowej DK 12 na odcinku od Węzła Sieradz-Południe (S8) do Kalisza.		Uwaga nieuwzględniona. Postulowana droga nie znajduje odzwierciedlenia w dokumentach na poziomie europejskim i krajowym, nie jest również uwzględniona w strategicznych dokumentach województwa wielkopolskiego.
195.	Wójt gminy Inowłódz		Obecny Zapis Brak zapisu Treść uwagi/Propozycja zmiany Wniosek o uwzględnienie w Strategii obwodnicy Inowłódz, w ciągu drogi krajowej nr 48.	W związku z narastającym natężeniem ruchu drogowego na drodze krajowej nr 48 i związanymi z tym uciążliwościami w formie hałasu, zanieczyszczenia powietrza i powstawania wstrząsów, które powodują pęknięcie ścian przydrożnych domów oraz obiektów historycznych 1000 letniego Inowłódz, od 10 lat czynimy starania występując do GDDKiA z prośbą o umieszczenie w ogólnopolskim programie budowy dróg krajowych zadania pt. „Budowa obwodnicy m. Inowłódz w ciągu drogi krajowej nr 48”. Prace projektowe budowy obwodnicy Inowłódz były prowadzone już w latach 2008 – 2010 i miały na celu wyjście naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców i poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, na tym odcinku drogi krajowej. Budowa obwodnicy osiągnęła już poziom konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy. 22 kwietnia 2009 roku odbyło się zebranie wiejskie z udziałem 114 mieszkańców, przy udziale przedstawicieli GDDKiA, projektantów, samorządu gminnego, przedsiębiorców i organizacji społecznych. Liczba uczestników zebrania świadczy jakim zainteresowaniem i poparciem cieszyła się koncepcja wyprowadzenia ruchu samochodowego poza Inowłódz. Należy podkreślić, że konsultacje te nie napotkały na sprzeciw mieszkańców co do samego sensu wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza Inowłódz. Na podstawie Raportu z tych konsultacji, posiadanych informacji prasowych i protokołu z w/w zebrania sołeckiego, możemy stwierdzić, że rozpatrywane wówczas różne warianty przebiegu obwodnicy, napotykały na sprzeciw mieszkańców, albowiem nie wyprowadzały one ruchu tranzytowego poza Inowłódz lecz dochodziły do centrum miejscowości, obok Szkoły Podstawowej i Gimnazjum. Przewidywały przekroczenie norm hałasu, przebiegały przez tereny rekreacyjne, wpływały negatywnie na walory krajobrazu i zabytków kultury, przecinały istniejący trakt turystyczny, stanowiska archeologiczne. Można więc stwierdzić z całą stanowczością, że mieszkańcy i samorząd Gminy Inowłódz nie byli przeciwni budowie obwodnicy w ogóle, lecz sprzeciwiali się przedstawionym wariantom jej przebiegu zakłócającym ład przestrzenny oraz walory przyrodnicze i historyczne miejscowości.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie szczegółowych zapisów.
196.	Urząd Miasta Łodzi	76	Obecny Zapis 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych, m.in. poprzez: • (...), • rozbudowę układu kolejowego, w tym m.in. wspieranie: poprawy parametrów technicznych istniejących linii kolejowych (np. elektryfikacji linii), w szczególności tzw. „szprych” doprowadzających do Centralnego Portu Komunikacyjnego; budowy nowych linii kolejowych; modernizacji i budowy infrastruktury punktowej (np. stacji i przystanków kolejowych oraz przejazdów drogowo-kolejowych); wdrażania inteligentnych systemów transportowych (w tym ERTMS123). Treść uwagi/Propozycja zmiany 3.3.2. Włączenie w system szybkich połączeń kolejowych, m.in. poprzez: • (...), • rozbudowę układu kolejowego, w tym m.in. wspieranie: poprawy parametrów technicznych istniejących linii kolejowych (np. elektryfikacji linii), w szczególności tzw. „szprych” doprowadzających do Centralnego Portu Komunikacyjnego; budowy nowych linii kolejowych; modernizacji i budowy infrastruktury punktowej (np. stacji i przystanków kolejowych oraz wiaduktów drogowo-kolejowych); wdrażania inteligentnych systemów transportowych (w tym ERTMS123).	Wniosek o zmianę zapisu, z uwagi na to, że podstawowym działaniem przynoszącym poprawę bezpieczeństwa i niezawodności kolei jest eliminowanie przejazdów drogowo – kolejowych na rzecz wiaduktów i to powinien być podstawowy kierunek inwestycji w przypadku przekroczeń linii kolejowych przez drogi czy ciągi piesze.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
197.	Centralny Port Komunikacyjny	76	Obecny Zapis 3.3.2. rozbudowę układu kolejowego, w tym m.in. wspieranie: poprawy parametrów technicznych istniejących linii kolejowych (np. elektryfikacji linii), w szczególności tzw. „szprych” doprowadzających do Centralnego Portu Komunikacyjnego; budowy nowych linii kolejowych; modernizacji i budowy infrastruktury punktowej (np. stacji i przystanków kolejowych oraz przejazdów drogowo-kolejowych); wdrażania inteligentnych systemów transportowych. Treść uwagi/Propozycja zmiany rozbudowę układu kolejowego, w tym m.in. wspieranie: modernizacji węzłów kolejowych, w tym Łódzkiego Węzła Kolejowego; poprawy parametrów technicznych istniejących linii kolejowych (np. elektryfikacji linii) i budowy nowych linii kolejowych, w szczególności ciągów doprowadzających do Centralnego Portu Komunikacyjnego; modernizacji i budowy infrastruktury punktowej (np. stacji i przystanków kolejowych oraz przejazdów drogowo-kolejowych); wdrażania inteligentnych systemów transportowych.	Z punktu widzenia projektu CPK i jego komponentu kolejowego istotnym zagadnieniem jest wspieranie modernizacji węzłów kolejowych, poprzez które następować będzie powiązanie linii KDP z istniejącym układem linii kolejowych. W celu wykorzystania w pełni efektów kolejowych inwestycji towarzyszących CPK, w tym możliwości uruchamiania nowych połączeń InterRegio i RegioExpress, wskazane jest również położenie nacisku na miejsca zbiegu i łączenia się wielu linii kolejowych. Modernizacja węzłów kolejowych, w szczególności Łódzkiego Węzła Kolejowego będzie istotna zarówno z punktu widzenia potrzeb ruchu pasażerskiego jak i towarowego.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
198.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	76	Poza systemem Kolei Dużych Prędkości w Strategii nie powinno zabraknąć wsparcia dla lokalnych połączeń w skali ośrodków regionalnych jako alternatywy komunikacyjnej dla połączeń samochodowych.		Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.3.2.i 3.3.4.
199.	"Łódzka Kolej Aglomeracyjna" sp. z o.o.	76	w ramach działania 3.3.2 proponuję uzupełnić zapisy nie tylko o rozbudowę linii do CPK i kolei dużych prędkości ale także zapis: „Poprawa przepustowości linii kolejowych w kierunku północnym województwa łódzkiego poprzez dobudowę drugiego toru na linii kolejowej nr 15 na odcinku Zgierz – Łowicz oraz linii kolejowej nr 16 na odcinku Zgierz – Kutno celem eliminacji tzw. „wąskich gardeł” na sieci kolejowej” oraz zapis ogólny: „Utworzenie systemu parkingów w systemie P&R oraz K&R podczas przebudowy wybranych stacji i przystanków kolejowych na terenie województwa łódzkiego”.	Ujęcie powyższych zapisów pozwoli doprecyzować cele strategiczne w obszarze transportu kolejowego, które pozwoli szerzej spojrzeć na problemy sieci kolejowej i realizacji przewozów na tej właśnie sieci realizowanych także przez Łódzką Kolej Aglomeracyjną	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
200.	Urząd Miasta Łodzi	76	Obecny Zapis 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej regionu, m.in. poprzez: • rozwój siatki połączeń lotniczych, w tym m.in. wspieranie: pozyskiwania nowych przewoźników, otwierania nowych kierunków połączeń lotniczych, • promocja oferty PL Łódź. Treść uwagi/Propozycja zmiany 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej regionu, m.in. poprzez: • rozwój siatki połączeń lotniczych, w tym m.in. wspieranie: pozyskiwania nowych przewoźników, otwierania nowych kierunków połączeń lotniczych, • promocja oferty PL Łódź, • włączenie w działania na rzecz rozwoju PL Łódź interesariuszy samorządowych i krajowych, co może być kluczowe dla rozszerzenia działalności.	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie szczegółowych zapisów.
201.	Gmina Rzgów	76	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.3.3. Zwiększenie dostępności lotniczej regionu. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne przedstawienie działań które spowodują że port lotniczy będzie rentowny.	Uzasadnienie Przeciwdziałanie marnotrawstwu środków publicznych.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.3.3. Wskazane w nim działania uznaje się za kluczowe dla poprawy rentowności lotniska.
202.	Centralny Port Komunikacyjny	76	Obecny Zapis Dodanie nowego punktu w działaniu 3.3.3. Treść uwagi/Propozycja zmiany realizację portu lotniczego i węzła transportowego CPK stanowiącego główne lotnisko dla obszaru aglomeracji łódzkiej i warszawskiej, który będzie kompleksowo skomunikowany z głównymi miastami województwa poprzez sieć linii kolejowych (w tym KDP) i dróg szybkiego ruchu.	Z uwagi na wcześniejsze zapisy Strategii wskazane jest uzupełnienie treści dokumentu w obszarze dostępności lotniczej o kwestie wpływu projektu CPK na obszar województwa łódzkiego, w szczególności aglomeracji łódzkiej.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
203.	Urząd Miasta Łodzi	76-77	Obecny Zapis 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, m.in. poprzez: - poprawę jakości infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, infrastruktury uwzględniającej potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych, w tym m.in. wspieranie: doposażenia i realizacji zintegrowanych węzłów przesiadkowych (wraz z systemami Park&Ride i Bike&Ride124); modernizacji dworców autobusowych i kolejowych; budowy i przebudowy infrastruktury tramwajowej (w tym o charakterze aglomeracyjnym); tworzenia infrastruktury dla uprzywilejowania komunikacji miejskiej; wdrażania inteligentnych systemów transportowych (w tym sterowania ruchem), - rozwój nowoczesnego parku taborowego, w tym m.in. wspieranie: zakupu proekologicznego taboru autobusowego, tramwajowego i kolejowego, uwzględniającego potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych, - wzmocnienie systemu połączeń publicznym transportem zbiorowym, w tym m.in. wspieranie: rozwoju siatki połączeń i zwiększania częstotliwości kursowania; koordynacji rozkładów jazdy. Treść uwagi/Propozycja zmiany 3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, m.in. poprzez: (...) (...) (...) - Integracja sieci komunikacyjnych miasta Łodzi z układem kolejowym, w tym kolejową linią średnicową poprzez tworzenie dogodnych powiązań przestrzennych i komunikacyjnych	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną skorygowane na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
204.	Centralny Port Komunikacyjny	76	Obecny Zapis Dodanie nowego punktu w działaniu 3.3.4. Treść uwagi/Propozycja zmiany rozwijanie sieci kolejowych linii komunikacyjnych w przewozach aglomeracyjnych i regionalnych (projekt ŁKA), również przy wykorzystaniu nowych linii kolejowych planowanych w ramach projektu CPK, w tym podnoszenie częstotliwości kursowania i prowadzenie nowych elementów oferty przewozowej np. pociągi kategorii RegioExpress.	Wskazane jest podkreślenie w dokumencie Strategii znaczenia już realizowanych przez samorząd województwa działań w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego z wykorzystaniem kolei (projekt ŁKA), konieczności kontynuowania tych zmian, w tym przy wykorzystaniu inwestycji kolejowych w ramach projektu CPK.	Uwaga uwzględniona częściowo. Postulat nie zostanie wydzielony jako oddzielne działanie, jednak może być realizowany w ramach kierunku działań 3.3.4.
205.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	76	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, m.in. poprzez: - poprawę jakości infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, infrastruktury uwzględniającej potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych, w tym m.in. wspieranie: doposażenia i realizacji zintegrowanych węzłów przesiadkowych (wraz z systemami Park&Ride i Bike&Ride); modernizacji dworców autobusowych i kolejowych; budowy i przebudowy infrastruktury tramwajowej (w tym o charakterze aglomeracyjnym); tworzenia infrastruktury i rozwiązań organizacyjnych dla uprzywilejowania komunikacji miejskiej; wdrażania inteligentnych systemów transportowych (w tym sterowania ruchem),...”	Usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej nie musi wymagać nowej infrastruktury, możliwe jest wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych, np. wydzielanie istniejących pasów ruchu czy jezdni dla komunikacji zbiorowej.	Uwaga uwzględniona Zapis zostanie skorygowany.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
206.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	77	Obecny Zapis brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się przyjąć następujące brzmienie: „3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, m.in. poprzez: - wzmocnienie systemu połączeń publicznym transportem zbiorowym, w tym m.in. wspieranie: rozwoju siatki połączeń i zwiększania częstotliwości kursowania; koordynacji rozkładów jazdy; integracji systemów biletowych i taryf.”.	W celu poprawy atrakcyjności i spójności systemu komunikacji zbiorowej, wskazane jest podjęcie działań służących integracji nie tylko rozkładów, lecz również możliwości zakupu biletów, tak by możliwy był zakup jednego biletu na połączenie z przesiadką, w miarę możliwości w niższej cenie niż zakup dwóch osobnych biletów. Wskazana jest przy tym integracja również w skali ponadwojewódzkiej.	Uwaga uwzględniona Zapis zostanie skorygowany.
207.	Gmina Parzęczew	77	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.3.4. Stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym, min. poprzez: • wzmocnienie systemu połączeń publicznym transportem zbiorowym, w tym min. wspieranie: rozwoju siatki połączeń i zwiększania częstotliwości kursowania; koordynacji rozkładów jazdy Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: • pomiędzy stolicą regionu - miastem Łódź a miastami i gminami w regionie.	Brak transportu publicznego to jeden z poważniejszych problemów lokalnej społeczności, szczególnie społeczności zamieszkującej tereny wiejskie. Marginalizacja społeczności wiejskiej w tym obszarze jest bardzo duża, gdyż obecnie dostęp do transportu publicznego jest ograniczony. Mieszkańcy wsi, a w szczególności osoby starsze, często z uwagi na brak funkcjonującego transportu publicznego nie są w stanie dotrzeć do innych wsi, czy znajdującego się w pobliżu miasta, w których mieszą się instytucje świadczące podstawowe usługi społeczne np. do lekarza czy urzędu. Stanowi to istotną barierę komunikacyjną. W takiej sytuacji rozwój systemów transportu publicznego na terenie wiejskim stanowi ważny obszar rozwoju, który powinien być ujęty w przedmiotowym dokumencie. Ponadto zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 „słabo rozwinięta infrastruktura transportowa na obszarach wiejskich stanowi obecnie w przypadku Polski jedno z najważniejszych ograniczeń ich rozwoju”.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie zbyt szczegółowych zapisów.
208.	Urząd Miasta Łodzi	77	Obecny Zapis 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych, m.in. poprzez: • rozwój terminali intermodalnych, w tym m.in. wspieranie: rozbudowy istniejących terminali intermodalnych; budowy nowych obiektów; doposażenia (np. w systemy informatyczne usprawniające funkcjonowanie terminali); rozwoju funkcji cargo w PL Łódź, • kształtowanie warunków inwestycyjnych dla rozwoju logistyki w strefie oddziaływania sieci TEN-T i w strategicznych rejonach rozwoju funkcji logistycznych, w tym m.in. wspieranie: przygotowania terenów inwestycyjnych; budowy i rozbudowy parków magazynowych. Treść uwagi/Propozycja zmiany 3.3.5. Zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych, m.in. poprzez: • rozwój terminali intermodalnych, w tym m.in. wspieranie: rozbudowy istniejących terminali intermodalnych; budowy nowych obiektów; doposażenia (np. w systemy informatyczne usprawniające funkcjonowanie terminali); rozwoju funkcji cargo w PL Łódź, • kształtowanie warunków inwestycyjnych dla rozwoju logistyki w strefie oddziaływania sieci TEN-T i w strategicznych rejonach rozwoju funkcji logistycznych, w tym m.in. wspieranie: przygotowania terenów inwestycyjnych; budowy i rozbudowy parków magazynowych, • modernizację, w tym rozbudowę do dwutorowych linii prowadzących do terminali kontenerowych.	Wniosek o dodanie zapisu, celem uzupełnienia o zapisy dotyczące poprawy stanu i charakterystyki linii kolejowych prowadzących do terminali przeładunkowych. Obecnie ich degradacja i brak wystarczającej przepustowości działają ograniczająco na funkcjonowanie terminali.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.3.2.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
209.	Gmina Parzęczew	77	Obecny Zapis Cel operacyjny 3.3. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: 3.3.6. Rozwój Elektromobilności min. poprzez: • stworzenie warunków dla rozwoju Elektromobilności w regionie, • stworzenie zintegrowanej sieci transportowej przyjaznej dla pojazdów elektrycznych w gminach i miastach • wsparcie działań na rzecz integracji technologicznej i infrastrukturalnej całego regionu dla rozwoju Elektromobilności stworzenie systemów ładowania pojazdów elektrycznych • budowa transportu publicznego w oparciu o pojazdy elektryczne.	Elektromobilności jest nowym kierunkiem rozwojowym dla miast i gmin dbających o jakość powietrza w swoim regionie. Upowszechnienie i stworzenie warunków dla rozwoju Elektromobilności wpłynie nie tylko na rozwój regionu ale także na jakość otaczającego nas powietrza.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.1.1. na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
210.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju		Dotyczy to inwestycji: Rozbudowy lotniska im. Wł. Reymonta Wymieniona w Strategii strategiczna inwestycja, pogorszy ogólny stan województwa, wpłynie negatywnie na środowisko, zuboży mieszkańców.	Istniejące lotnisko im. Wł. Reymonta w Łodzi jest karykaturą lotniska „międzynarodowego”, przynoszącego straty, działającego warunkowo na ograniczonym terenie o powierzchni zaledwie 189 ha. W Strategii przewidziano kolejne środki pieniężne naszym zdaniem na straty. Dotychczas wydano środki na nieudane terminale – stary za mały, nie spełniał standardów już na etapie projektowania, nowy drogi i nadmiernie rozbudowany, według standardów im drożej tym lepiej, jak w przypadku dworca Łódź – Fabryczna. Za utrzymanie przeprojektowanej infrastruktury placą mieszkańcy. Lotnisko na Lublinku jest wygodne dla ograniczonej liczby Łódzian i powinno zostać w tym stanie do czasu zmian w systemie transportowym województwa. Władze Łodzi powinny zadbać o przewoźników tanich, dla których nie będzie się mieszkańcom Łodzi opłacało dojeżdżać do lotniska w Warszawie. Lotnisko im. Wł. Reymonta nie ma żadnego potencjału rozwojowego (ograniczenia wynikające z istniejącej infrastruktury sąsiadującej – pobliskie duże osiedla mieszkalne, brak terenów dla rozbudowy, wysokie kominy na korytarzu ładowania), nie ma zatem uzasadnienia dla „rozbudowy” tego lotniska. Lotnisko cargo – mix dla Łodzi miało powstać przy współużytkowaniu lotniska w Łasku. Decyzjami władz samorządowych oraz wojskowych centralnych, wieloletnie starania o jego powstanie zniweczono.	Uwaga o charakterze opinii. Zapisy dokumentu nie przewidują rozbudowy infrastruktury Portu Lotniczego Łódź im. Wł. Reymonta.
211.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju		Dotyczy to inwestycji: Centralny Port Komunikacyjny „Solidarność” Wymieniona w Strategii strategiczna inwestycja, pogorszy ogólny stan województwa, wpłynie negatywnie na środowisko, zuboży mieszkańców.	Dowiązanie” województwa łódzkiego do projektu CPK w województwie mazowieckim to rezygnacja z szansy rozwoju w oparciu o potencjał lokalizacji, czyli renty położenia na skrzyżowaniu dwóch strategicznych korytarzy europejskiej sieci TEN – T, w tym autostrad A1 z A2, centrów logistycznych w Kutnie, Strykowie i Łodzi Olechów. Przez woj. Łódzkie przebiega Centralna Magistrala Kolejowa (CMK), a w pobliżu planowana jest Via Caraplia. Brakuje szybkiego transportu lotniczego – lotniska typu cargo – mix, z którego towary mogą być transportowane autostradami i koleją we wszystkich kierunkach. Takich warunków dla transportu towarowego nie ma również planowana lokalizacja CPK „Solidarność”, która jest dogodna dla ruchu pasażerskiego Warszawy, wobec braku możliwości rozwojowych lotniska na Okęciu. Istnieje bardzo dobra lokalizacja posiadająca takie warunki na terenie naszego województwa i jest nią istniejące lotnisko treningowe dla helikopterów w Leżnicy Wielkiej w gminie Parzęczew. Lotnisko posiada powierzchnię 750 ha z możliwością jej powiększenia, pas 2,5 km, który może być wydłużony, mogą być dobudowane nowe pasy startowe. Lotnisko istnieje przy A2, w niedalekiej odległości od kolei relacji Łódź (Łódź Olechów) – Kutno. Gmina Parzęczew zabezpieczyła 200 ha na strefę logistyczno – przemysłową. To jest ogromny i strategiczny potencjał rozwojowy Łodzi i województwa, a także Polski. CPK „Solidarność” zmarginalizuje województwo łódzkie do roli tranzytowej, a i tak skomplikowana sieć powiązań	Uwaga o charakterze opinii. Inwestycja polegająca na budowie CPK została określona na szczeblu krajowym i będzie znacznie oddziaływała na system transportowy województwa łódzkiego. Ponadto, CPK przewiduje również funkcję cargo. Lotnisko w Leżnicy Wielkiej jest terenem zamkniętym w rezerwie obrony narodowej, co wyklucza wprowadzenie funkcji cywilnych.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
				drogowo – kolejowych wokół CPK, której obecnie nie ma, będzie zniechęcać potencjalnych partnerów handlowych do korzystania z niej z uwagi na czas przewozu oraz koszty. Przystosowanie lotniska w Łęznicy Wielkiej do roli centralnego portu przemysłowego (Cargo- mix), w połączeniu z korytarzami TEN – T, to perspektywa kilku lat, a CPK kilkunastu lub kilkudziesięciu, przy czym poziom zaangażowanych nakładów inwestycyjnych jest nieporównywalny. Rzeczywisty rozwój województwa w czasie oczekiwania na inwestycję w CPK może być w tym czasie już oparty na zyskach z transportu lotniczego, na przewozach, magazynowaniu i dystrybucji towarów dla firm, samorządów, pracowników, w otoczeniu funkcjonującego portu lotniczego cargo – mix. „.	
Cel operacyjny 3.4. Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego					
212.	Urząd Gminy Galewice	77	W tym celu operacyjnym wnosimy o ujęcie budowy sieci gazowych na terenach obszarów wiejskich, może być to realizowane poprzez budowanie tzw. sieci wyspowych w oparciu o dostawę gazu LNG.		Uwaga mająca swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 3.1.1.
213.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	77	Obecny Zapis Prośba o dopisanie treści w celu operacyjnym 3.4. po tekście: „Przyjmuje się, że modernizację sieci elektroenergetycznych mającą na celu optymalizację zużycia energii i ograniczanie negatywnego wpływu procesów jej produkcji na środowisko, polegać będą na stosowaniu inteligentnych systemów, wykorzystujących nowoczesne oraz innowacyjne systemy i urządzenia do sterowania, regulacji i zabezpieczenia sieci. Przyczynią się do zmniejszenia awaryjności sieci i strat energii na przesyłach, spowodują oszczędności w źródłach wytwarzania energii poprzez możliwość wytwarzania jej mniejszej ilości przy takim samym zapotrzebowaniu. Na bezpieczeństwo energetyczne województwa wpływ będzie miał również rozwój i modernizacja sieci gazociągów przesyłowych i dystrybucyjnych. Zakłada się, że podjęte działania w dziedzinie gazyfikacji koncentrować się będą na podnoszeniu ciśnienia i zwiększaniu średnicy gazociągów, jak również dywersyfikacji kierunków dostaw gazu. Problemem pozostaje nieopłacalność ekonomiczna budowy sieci gazowej na obszarach wiejskich.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Wyjściem zwiększającym bezpieczeństwo energetyczne tej części mieszkańców regionu może być dostępność do programu wykorzystania OZE, w tym fotowoltaiki.	Nie można pozostawić mieszkańców obszarów wiejskich przy stwierdzeniu, iż: „Problemem pozostaje nieopłacalność ekonomiczna budowy sieci gazowej na obszarach wiejskich”. Biorąc pod uwagę problem zanieczyszczenia powietrza, może być to odczytane za powierzchowne potraktowanie tej części społeczności, która nie mając dostatecznej alternatywy, w znaczący sposób będzie zmuszona dalej generować ten problem. A zatem pozostaje redefiniowanie wskaźników opłacalności w tym zakresie w korelacji do wartości czystego środowiska i lepszego zdrowia jego mieszkańców lub danie im szansy poprzez dostępność do przyjaznego programu pomocowego zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne z OZE, w tym przede wszystkim z fotowoltaiki.	Uwaga mająca swoje odzwierciedlenie w zapisach celu operacyjnego 3.4.
214.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	77	Obecny Zapis propozycja dodania nowego zapisu Treść uwagi/Propozycja zmiany wsparcie dla klastrów energii,	Konieczność wzmocnienia roli klastrów energii	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
215.	Gmina Rzgów	77	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.4.1. Rozwój strategicznego systemu elektroenergetycznego Treść uwagi/Propozycja zmiany Brak spójności z zapisami krajowymi gdzie wskazuje się kierowanie się na przechodzenie na odnawialne źródła energii, należy wskazać, że zanieczyszczenia z tak wysokich jak w Bełchatowie kominów spadają w odległości ok. 50km od źródła, czyli akurat w Łodzi.	Zapewnienie spójności kierunków działań przez powołanie dokumentów lub uwzględnienie zapewniających spójność zapisów,	Uwaga o charakterze opinii. Kierunki działań 3.4.3. oraz 3.4.1, zapewniają spójność z polityką krajową zawartą w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programie dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
216.	Urząd Miasta Sieradza	77	Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego (Cel operacyjny 3.4). Brak informacji o geotermii jako potencjale strategicznym województwa – istotną rolę w nowej SRWŁ 2030 pełnić będzie kierunek zwiększający wykorzystanie OZE (3.4.3), ale jego główne założenia skupione są na wspieraniu produkcji energii elektrycznej poprzez budowę turbin wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych, nie ma natomiast informacji o geotermii – taki kierunek nie pojawia się w ogóle, a wydaje się, że (po przeprowadzeniu odwiertów badawczych) może być jednym z potencjałów endogenicznych (zasobów naturalnych) mogących wpłynąć na osiągnięcie celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym zachowaniu środowiska naturalnego. W SRWŁ 2030 brak również informacji o możliwościach tworzenia i rozwoju klastrów energii (zgodnie z ustawą OZE) mogących stanowić lokalne i regionalne systemy zabezpieczenia energetycznego i jednocześnie alternatywę dla bezpieczeństwa energetycznego regionu (3.4.1 i 3.4.3).		Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną skorygowane w brzmieniu oddającym sens uwagi.
217.	Gmina Stryków	77	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.4.3. Zwiększenie wykorzystania OZE Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne jest zabezpieczenie środków na większą wysokość dofinansowania do instalacji paneli fotowoltaicznych.	Przy aktualnych kosztach i sprawności paneli realny zwrot z kapitału bez wysokiej dotacji wynosi kilkanaście lat i jest nieopłacalny	Uwaga nieuwzględniona. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania inwestycji.
218.	Gmina Rzgów	77	Obecny Zapis Kierunki działań i działania 3.4.3. Zwiększenie wykorzystania OZE Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne zwiększenie środków na działania i badania podwyższające efektywność pozyskiwania energii z OZE	Przy aktualnej sprawności paneli realny zwrot z kapitału bez wysokiej intensywności dotacji wynosi kilkanaście lat	Uwaga nieuwzględniona. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania inwestycji.
219.	Starostwo Powiatowe w Łodzi	77	Obecny Zapis działanie 3.4.3: Zwiększenie wykorzystania OZE Treść uwagi/Propozycja zmiany brak zapisu o działaniach w kierunku prac badawczych i wdrożeniowych nakierowanych na zwiększenie efektywności wykorzystania OZE dla poprawy rentowności pozyskiwania energii odnawialnej	przy obecnej efektywności źródeł OZE zwrot nakładów jest zbyt długi, a zachętą do zastosowania OZE musi być dotacja państwowa	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione w brzmieniu oddającym sens uwagi.
220.	Urząd Miasta Piotrkowa Trybunalskiego	77	Kierunek działań: Zwiększenie wykorzystania OZE, winien również zawierać wsparcie dla rozwoju indywidualnych systemów OZE, bezpośrednio w miejscu jej wykorzystywania;		Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione w brzmieniu oddającym sens uwagi..
221.	Gmina Parzęczew	78	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać 3.4.5. Wsparcie dla lokalnych inicjatyw klastrowych min. poprzez: • rozwój wspólnego zarządzania energią, przesyłem, magazynowaniem oraz dystrybucją energii, • realizację inwestycji wpływających na obniżenie zapotrzebowania na energię na terenie klastra lub wpływających na poprawę infrastruktury podnoszącej poziom życia mieszkańców i zapewniającej bezpieczeństwo i ekologię transportu w regionie.	Należy wykorzystać współpracę i potencjał gmin i miast tworzących klastry w zakresie poprawy efektywności energetycznej i funkcjonowania podmiotów i infrastruktury znajdujących się na terenie klastra energetycznego. Wsparcie inicjatyw klastrowych pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu poprzez bilansowanie produkcji i zużycia energii w obrębie klastra, obniżeniu emisji gazów cieplarnianych oraz optymalizacji kosztów ponoszonych na energię w dowolnej postaci. Nawiązanie ścisłej współpracy umożliwi poprawę konkurencyjności i wpłynie pozytywnie na rozwój gospodarczy gmin, a co za tym idzie mieszkańców i podmiotów gospodarczych, zarówno bezpośrednio ujętych w zakresie funkcjonowania klastra jak i rozwój całego regionu.. Dzięki podjęciu decyzji o wspólnym realizowaniu projektów inwestycyjnych, możliwe będzie uzyskanie lepszych rezultatów podejmowanych działań poprzez współfinansowanie planowanych inwestycji, realizacja projektów w większej skali, zmniejszenie jednostkowych kosztów inwestycyjnych poprzez efekt skali projektów, a także ubieganie się o dodatkowe finansowanie w ramach konkursów krajowych i unijnych, które dostępne są jedynie dla członków klastrów energetycznych.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
222.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju		Dotyczy to inwestycji: Odkrywka węgla brunatnego „Złoczew” Wymieniona w Strategii strategiczna inwestycja, pogorszy ogólny stan województwa, wpłynie negatywnie na środowisko, zuboży mieszkańców. 1. Restrukturyzacja górnictwa węgla brunatnego w zakresie reorientacji zawodowej górników, np. w kierunku rewitalizacji obszarów zdegradowanych górniczo, produkcji urządzeń OZE, obsługi, konserwacji, montażu tych urządzeń, przywracania funkcji rolniczych i/lub turystycznych terenów zdegradowanych (mając na uwadze częściową toksyczność deponowanych przez Elektrownię węgla brunatnego odpadów, np. zawierających rtęć). Na takie działania i zadania jest finansowanie z Programów UE – Dekarb, czy Coal Regions in Transition. 2. Restrukturyzacja Elektrowni węgla brunatnego oparta np. na zamianie paliw węglowodorowych na geotermię, lub OZE. Alternatywnymi paliwami w okresie przejściowym (zmiany strategicznych kierunków sposobu pozyskiwania energii), a następnie docelowym dla utrzymania mocy wytwarzania energii dla Elektrowni Bełchatów mogą być, wykorzystane oddzielnie lub hybrydowo: • Węgiel kamienny • Gaz (np. między innymi ze złóż w Złoczewie) • Ropa naftowa • Odpady komunalne i przemysłowe w jedynej bezpiecznej środowiskowo technologii reaktorów molekularnych lub plazmowych • Zasoby hydrotermalne i petrotermalne z głębokich odwiertów (3,5 ÷ 5 km) Przykładem niewykorzystanego zasobu petrotermicznego jest „zadolowany” przez obecne władze Gminy Zgierz projekt „Rogóźno”, którego realizację podjęły poprzednie władze gminy, którego potencjał potwierdzony przez naukowców, powstrzymał odkrywkę węgla brunatnego w 2007r. planowaną przez Kopalnię Adamów. Pod pokładami węgla brunatnego zalega wysad solny, w którym jest skumulowana energia wielokrotnie przekraczająca potrzeby województwa łódzkiego. W obszarze odkrywki „Złoczew” znajduje się jeden odwiert złoża gazowego, gotowy do eksploatacji, a odwiertów tych powinno być więcej, bowiem region od Złoczewa w kierunku północno – zachodnim, jest wysoce gazonośny. Strategia powinna objąć badania B+R badania przemysłowe i projekty wdrożeniowe związane z ustaleniem, wyborem, wykorzystaniem zasobów energetycznych województwa dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, w systemach scentralizowanych i indywidualnych, przyjaznych ludziom i środowisku, wykorzystujących istniejącą infrastrukturę, potencjał położenia województwa i potencjał zasobów ludzkich. Takiego celu wobec bezkrytycznego założenia powstania odkrywki „Złoczew” – nie ma.	1. Odkrywka węgla brunatnego „Złoczew” Utrzymanie archaicznej technologii spalania uboższego paliwa, które trzeba wydobyć, przewieźć kilkadziesiąt kilometrów (koszty, emisja spalin komunikacyjnych); • Podtrzymanie nieefektywnego systemu energetycznego, którego końcowa efektywność - wydobywanie, transport, przetwarzanie w energię, potrzeby własne elektrowni, dystrybucja sieciowa, straty na przesyle, koszty administracji, wynosi ok. „0” (zero) • Koszty związane z wykluczeniem i z degradacją terenów rolniczych na skutek lokowania odkładu, pyłów, popiołów, które nie są szacowane na etapie podejmowania decyzji inwestycyjnej. • Koszty związane z negatywnym wpływem leja depresyjnego na rolnictwo i leśnictwo o powierzchni ok. 1000 km², a w tym przypadku nakładających się lejów Złoczewa i Szczercowa, o nieprzewidywalnych skutkach w czasie eksploatacji i po (wzajemne mieszanie i zanieczyszczanie wód wglebnych i powierzchniowych). Koszty te nie są szacowane na etapie decyzji. • Koszty leczenia i wynikające ze zgonów na skutek emisji do powietrza spalin z elektrowni węgla brunatnego, szacowanych na min. 5 tysięcy osób na rok, tj. 5 mld zł/rok, nie są brane pod uwagę na etapie decyzji. • Koszty wysiedleń, czyli likwidacji tysięcy gospodarstw rolnych i rodzin, często wielopokoleniowych. • Koszty zapewnienia dostępu do wody w Złoczewie, Wieluniu i prawdopodobnie wielu innych gmin ościennych (przykłady są w gminach sąsiadujących z odkrywką Szczerców). W Strategii inwestycja „Złoczew” jest wymieniona jako główny element zabezpieczenia województwa łódzkiego w energię. To strategiczne ujęcie faworyzujące monopolistyczny podmiot gospodarczy, spowoduje następujące skutki: • Zwiększy się poziom depolacji, na skutek zgonów, chorób, ucieczki z terenów ulegających degradacji, zniszczenie zabudowy mieszkaniowej na terenie i wokół odkrywki. • Powstaną dodatkowe opłaty do cen energii, wynikające z kar za emisję CO₂ (spalin), co będzie miało wpływ bezpośredni na zwiększanie się ubóstwa energetycznego, a pośrednio na dalszą degradację społeczeństwa polskiego. • Ograniczony strategicznie zostanie rozwój energetyki odnawialnych źródeł energii, w tym przede wszystkim z największego potencjału energetycznego Polski i województwa łódzkiego – geotermii. Powołane powyżej argumenty ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, negują „strategiczną” inwestycję - odkrywkę „Złoczew”, jako przedsięwzięcie, nie tylko wysoce szkodliwe dla rozwoju województwa łódzkiego, ale przede wszystkim, jako całkowicie niezgodne z głoszonymi przez rząd zasadami zrównoważonego rozwoju.	Uwaga nieuwzględniona Dokument nie przesądza rodzaju technologii użytej w celu zachowania produkcji energii w rejonie Bełchatowa. Decyzja w tym zakresie zostanie podjęta na szczeblu krajowym. Zgodnie z projektem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r., w 2020 r. opracowany zostanie Plan restrukturyzacji rejonów górniczych węgla kamiennego i brunatnego z wykorzystaniem środków UE.
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami					
223.	Związek Międzygminny BZURA	78	Wnioskujemy o uwzględnienie Centrum Cykularności Bzura (CCB) – etap pierwszy Budowa Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Piaskach Bankowych w zapisach Strategii Województwa Łódzkiego. CCB jest oparte o założenia Gospodarki o Obiegu Zamkniętym.	Związek Międzygminny „BZURA” jest właścicielem gruntów o powierzchni 23 ha, które w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bielany przeznaczone są pod gospodarkę odpadami. ZM BZURA wspólnie z 19 gminami tworzy Samorządowe Centrum Cykularności a jego pierwszym etapem jest Budowa nowoczesnej instalacji do przetwarzania odpadów. Poprzez Samorządowe Centrum Gospodarki Cykularnej (Centrum Cykularności Bzura CCB) wdrożone zostanie kompleksowe zarządzanie procesem zagospodarowania odpadów. ZM Bzura zakłada możliwość przestąpienia nowych gmin do CCB oraz rozszerzenie współpracy o nowe firmy działające w branży recyklingu. W otoczeniu CCB powstaną różne zakłady zajmujące się recyklingiem. Dodatkowo Związek proponuje realizację pionierskiego w skali kraju i Europy projektu uwzględniającego szeroko rozumianą edukację i komunikację społeczną – Centrum edukacji „Kraina Obiegów Zabawą Zamkniętą” („Kraina OZZ”).	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów. Szczegółowe rozstrzygnięcia w zakresie wskazania instalacji do zagospodarowania odpadów znajdują się w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
224.	Gmina Parzęczew	78	Obecny Zapis Kierunki działań i działania: 3.5.1. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: • budowa Centrum Cykularności Bzura (CCB) – etap pierwszy Budowa Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Piaskach Bankowych.	Związek Międzygminny „BZURA” jest właścicielem gruntów o powierzchni 23 ha, które w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bielany przeznaczone są pod gospodarkę odpadami. ZM BZURA wspólnie z 19 gminami tworzy Samorządowe Centrum Cykularności a jego pierwszym etapem jest Budowa nowoczesnej instalacji do przetwarzania odpadów. Poprzez Samorządowe Centrum Gospodarki Cykularnej (Centrum Cykularności Bzura CCB) wdrożone zostanie kompleksowe zarządzanie procesem zagospodarowania odpadów. ZM Bzura zakłada możliwość przestąpienia nowych gmin do CCB oraz rozszerzenie współpracy o nowe firmy działające w branży recyklingu. W otoczeniu CCB powstaną różne zakłady zajmujące się recyklingiem. Dodatkowo Związek proponuje realizację pionierskiego w skali kraju i Europy projektu uwzględniającego szeroko rozumianą edukację i komunikację społeczną – Centrum edukacji „Kraina Obiegów Zabawą Zamkniętych” („Kraina OZZ”). CCB jest oparte o założenia Gospodarki o obiegu Zamkniętym. Budowa nowoczesnej instalacji niewątpliwie przyczyni się do poprawy zarówno stanu środowiska jak i całego systemu gospodarki odpadami w regionie. Dlatego właśnie budowa tak strategicznego zakładu powinna zostać ujęta w Strategii.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzenie zbyt szczegółowych zapisów. Szczegółowe rozstrzygnięcia w zakresie wskazania instalacji do zagospodarowania odpadów znajdują się w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego.
225.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	78	Obecny Zapis Prośba o uzupełnienie treści 3.5.3: Treść uwagi/Propozycja zmiany • program rekompensat dla mieszkańców uczestniczących w skutecznym usuwania azbestu, • budowa, rozbudowa składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest.	Zmiana zapisu powinna zwiększać skuteczność „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na l. 2009-2032”, mobilizować do aktywnego włączenia mieszkańców do programu, rekompensując im w części koszty wymiany azbestu na in., przyjazne dla środowiska materiały.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
226.	Urząd Miejski w Wieluniu	78	Obecny Zapis Brak, prośba o uwzględnienie. Treść uwagi/Propozycja zmiany Upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gmin województwa łódzkiego.	Budowanie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) ma zwiększyć innowacyjność przedsiębiorców województwa łódzkiego oraz podnieść ich konkurencyjność.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach kierunku działań 1.3.1. i 3.5.1 oraz w działaniach w ramach Zintegrowanego Przedsięwzięcia Strategicznego nr 8.
227.	Urząd Miejski w Wieluniu	78	Obecny Zapis Brak, prośba o uwzględnienie. Treść uwagi/Propozycja zmiany Zwiększenie i wspieranie budowy dodatkowych składowisk odpadów.	Zwiększenie konkurencyjności mniejszych składowisk oraz mniejsze koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów dla mieszkańców. Zmniejszenie monopolu dużych firm.	Uwaga uwzględniona częściowo. Postulat może być realizowany w ramach kierunku działań 3.5.1. Rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, ale jedynie w przypadku, gdy składowisko będzie służyło składowaniu pozostałości z przetwarzania odpadów. Przyjęte założenia, zgodne z polityką UE i krajową, zmierzają do redukcji ilości odpadów składowanych (10% odpadów zebranych zmieszanych w 2030 r.), a tym samym liczby składowisk. Szczegółowe rozstrzygnięcia w zakresie składowisk znajdują się w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych					
228.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju		Dotyczy to inwestycji: Sieci instalacji 5G. Wymieniona w Strategii strategiczna inwestycja, pogorszy ogólny stan województwa, wpłynie negatywnie na środowisko, zuboży mieszkańców.	Promowanie technologii 5G w dokumencie strategicznym województwa to: 1. Wspieranie zagranicznych monopolów zajmujących się cyfryzacją, telekomunikacją, systemami informatycznym, produkcją urządzeń informatycznych. 2. Świadome rozszerzanie depopulacji społeczeństwa polskiego, w tym mieszkańców woj. łódzkiego, bowiem negatywny wpływ technologii 5G na zdrowie człowieka został naukowo potwierdzony i udowodniony (może też stanowić śmiertelność broń strategiczną do użycia przez obce Polsce siły). 3. Świadome rozszerzanie zagrożenia dla organizmów żywych i całych ekosystemów, w tym owadów zapylających, co jest przedmiotem badań naukowych. Zatem Zarząd województwa łódzkiego wpisuje się aktywnie w centralny program depopulacji i utrwalania ubóstwa, po 1989r., co dobitnie dokumentują przywołane w Strategii liczby GUS.	Uwaga nieuwzględniona Sieć 5G stanowi skok cywilizacyjny w zakresie rozwoju usług informatycznych jest trendem światowym uwzględnianym w dokumentach szczebla europejskiego i krajowego. Ponadto, Łódź objęta jest pilotażem do wprowadzenia sieci 5G.
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANY REGION					
229.	Bełchatowski-Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny Sp. z o.o.	79	Obecny Zapis Kluczowego znaczenia nabiera współpraca wszystkich interesariuszy strategii, w tym w szczególności na linii samorząd województwa – samorządy lokalne, sprzyjając realizacji zintegrowanych projektów. Treść uwagi/Propozycja zmiany Kluczowego znaczenia nabiera współpraca wszystkich interesariuszy strategii, w tym w szczególności na linii samorząd województwa – samorządy lokalne, instytucje wspierające sprzyjając realizacji zintegrowanych projektów.	Instytucje wspierające to podmioty, które mają największy kontakt z potencjalnymi beneficjentami. Ponadto w pozostałych celach operacyjnych są wskazywane jako te które pośredniczą we współpracy przedsiębiorstw z uczelniami, samorządami. Dlatego też wydaje się być nieodzownym elementem ich udział również w realizacji zadań mających na celu rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii. Instytucje wspierające mieszczą się w kategorii interesariuszy strategii, nie uczestniczą jednak w zarządzaniu regionem w sposób bezpośredni, jak JST. Wyszczególnienie dotyczy współpracy na styku samorządów lokalnych i regionalnego w zakresie wieloszczeblowego zarządzania regionem.
230.	Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS	79-80	Obecny Zapis a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli, m.in. poprzez: • wspieranie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, wspieranie warsztatowego systemu wypracowywania wspólnych dla zespołów gmin i powiatów projektów i mechanizmów ich realizacji, • upowszechnienie wsparcia eksperckiego, rozwijanie systemowej współpracy ze środowiskiem naukowym i wymianę dobrych praktyk dla jednostek samorządu terytorialnego, • podnoszenie kompetencji w zakresie stosowania ustawy prawo zamówień publicznych, w szczególności w zakresie zamówień odpowiedzialnych społecznie i „zielonych zamówień”, • podnoszenie kompetencji w zakresie planowania zintegrowanego, przestrzennego i strategicznego. Treść uwagi/Propozycja zmiany a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli, m.in. poprzez: • wspieranie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej, wspieranie warsztatowego systemu wypracowywania wspólnych dla zespołów gmin i powiatów projektów i mechanizmów ich realizacji, • upowszechnienie wsparcia eksperckiego, rozwijanie systemowej współpracy ze środowiskiem naukowym, biznesowym i społecznym i wymianę dobrych praktyk dla jednostek samorządu terytorialnego, • podnoszenie kompetencji w zakresie stosowania ustawy prawo zamówień publicznych, w szczególności w zakresie zamówień odpowiedzialnych społecznie i „zielonych zamówień”, • podnoszenie kompetencji w zakresie planowania zintegrowanego, przestrzennego i strategicznego. • podnoszenie kompetencji w zakresie stosowania ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym.	Pierwsza propozycja rozszerza katalog partnerów, z którymi mogłaby być rozwijana współpraca partnerska i rozwój dobrych praktyk. Zawężenie tematu tylko do środowiska akademickiego wydaje się nie uzasadnione patrząc na wyzwania stojące przed regionem. Druga propozycja dotyczy włączenia jako kluczowego kierunku rozwoju kompetencji JST w zakresie wykorzystania PPP w rozwoju lokalnym. Jak wskazują rządowe badania to współpraca w ramach tej formuły będzie kluczowym kierunkiem dla rozwoju lokalnych inwestycji przy obecnej sytuacji finansów samorządów terytorialnych.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
231.	Urząd Miasta Łodzi	80	Obecny Zapis d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, m.in. poprzez: - wdrażanie rozwiązań zapewniających spójność dokumentów planistycznych i strategicznych na różnych szczeblach planowania i programowania m.in. w procesie konsultowania dokumentów, - wspieranie gmin w procesach planowania przestrzennego i uświadamianie zagrożeń związanych z brakiem prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, - wsparcie procesów zwiększających wzrost atrakcyjności przestrzeni miast, w tym w szczególności rewitalizacji, tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych i terenów zielonych, - wspieranie działań i inwestycji przyczyniających się do zagęszczania i uzupełniania zabudowy na obszarach o dobrej obsłudze komunikacyjnej i wyposażonych w sieci infrastruktury technicznej, w szczególności kanalizacyjnej, - wsparcie działań i inwestycji podnoszących jakość i dbałość o ład przestrzenny, - wsparcie zarządzania miastem, w tym wdrażanie systemów sterowania efektywnością energetyczną, - promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, zakładającego ochronę terenów otwartych, rolniczych i leśnych przed zabudową, - zapewnienie dostępności do podstawowych i ponadlokalnych usług publicznych w szczególności na obszarach peryferyjnych regionu. Treść uwagi/Propozycja zmiany d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, m.in. poprzez: (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) (...) - zmniejszanie różnicowań wewnątrz miasta oraz poprawa warunków i jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych - stworzenie możliwości rozwojowych dla mieszkańców, w tym poprawa jakości życia mieszkańców, warunków bytowych, inwestycje w budynkach wykorzystywanych na cele mieszkaniowe, modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych (komunalnych), - wsparcie procesów zwiększających wzrost atrakcyjności poza centrami miast, w tym w szczególności rewitalizacji, tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych, zagospodarowanie przestrzeni, tworzenie terenów zielonych, m.in. w formie parków kieszonkowych oraz warunków do realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych, budowa, przebudowa, modernizacja układu dróg wewnętrznych.	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności. Ponadto zapisy Strategii zostaną uzupełnione o dodatkowe Zintegrowane Przedsięwzięcie Strategiczne, obejmujące tę problematykę.
232.	Gmina Parzęczew	80	Obecny Zapis d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego, min. poprzez: wsparcie procesów zwiększających wzrost atrakcyjności przestrzeni miast, w tym w szczególności rewitalizacji, tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych i terenów zielonych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: i gmin.	Wyróżnienie tylko samych miast wyklucza gminy w tym procesie. Proces rewitalizacji stanowi istotne narzędzie poprawy warunków życia, rozwoju gospodarczego i jakości środowiska na obszarach kryzysowych. Pozwala na realizację zintegrowanych i kompleksowych działań służących przeciwdziałaniom procesom degradacji w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całego regionu oraz zmniejszenie różnicowania niezbędne jest podjęcie działań rewitalizacyjnych na wszystkich obszarach zdegradowanych w regionie, które wymagają wprowadzenia procesu rewitalizacji.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
233.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	80	Obecny Zapis Brak zapisu Treść uwagi/Propozycja zmiany Wzmocnienie roli i promocja partnerstw samorządowych poprzez zwiększony dostęp do środków pochodzących z budżetu UE i innych źródeł finansowania.	znacząco zwiększona punktacja lub dedykowane środki kierowane bezpośrednio do partnerstw.	Uwaga mająca już swoje odzwierciedlenie w zapisach Strategii , w celu horyzontalnym Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region, kierunek działań c. Ponadto Strategia nie jest dokumentem operacyjnym i nie odnosi się do kwestii finansowania.
234.	Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki	80	Obecny Zapis propozycja dodania nowego zapisu Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się wprowadzenie dodatkowego zapisu odnoszącego się do ochrony zwierząt	Zauważa się coraz większy problem bezdomności zwierząt oraz pogarszający się stan schronisk.	Uwaga nieuwzględniona. Problem zbyt szczegółowy niewynikający ze strategicznych wyzwań rozwojowych województwa łódzkiego.
ZINTEGROWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE					
235.	Fundacja Innowacji dla Sportu VERDE	od str. 81	Obecny Zapis (brak zapisu) Treść uwagi/Propozycja zmiany uzupełnienie Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych o punkt „Region Aktywny Fizycznie”	W zależności od poziomu profesjonalizmu uprawianego sportu, może on spełniać różnorakie niezwykle pożyteczne funkcje społeczne, wśród których można wymienić najważniejsze: prozdrowotną, budującą pozytywne cechy charakteru, funkcję socjalizacyjną, funkcję wychowawczą oraz integracyjną. Sport i rekreacja fizyczna z uwagi na swój integracyjny oraz angażujący charakter stanowią doskonałą platformę do budowania kapitału społecznego w regionie. Z kolei poziom kapitału społecznego oraz satysfakcji życiowej mieszkańców ma bezpośredni wpływ na jakość i poziom życia, będące jednymi z celów SRWŁ 2030. Z uwagi na fakt, iż jakość życia jest jedną z najważniejszych determinant atrakcyjności regionu w kontekście wyboru miejsca zamieszkania obywateli, Fundacja VERDE stoi na stanowisku, iż władze samorządowe powinny czynić starania, aby wspierać rozwój infrastruktury sportowej oraz wszelkich inicjatyw związanych ze sportem. Dlatego też proponujemy wyszczególnienie obszaru sportu, witalności i rekreacji jako osobnego obszaru polityki horyzontalnej regionu, co nada interwencji odpowiednią wagę na tle innych wyzwań społecznych, gospodarczych i przestrzennych.	Uwaga uwzględniona. Zapisy Strategii zostaną uzupełnione w brzmieniu oddającym sens uwagi, w tym poprzez uzupełnienie o dodatkowe Zintegrowane Przedsięwzięcie Strategiczne, obejmujące tę problematykę.
236.	Urząd Miasta Łodzi	81	Obecny Zapis Oprócz działań bezpośrednio wpływających na wykorzystanie innowacji w procesie wzmocnienia konkurencyjności gospodarki regionu niezbędne są również projekty koncentrujące się na kształtowaniu przedsiębiorczych i proaktywnych postaw, stymulowaniu do podejmowania aktywności gospodarczej, oraz wspieraniu mechanizmów kooperacji i współpracy pomiędzy różnorodnymi podmiotami. Niezwykle istotne jest stworzenie mechanizmów dostępu do kapitału finansowego, w tym m.in. bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Oprócz działań bezpośrednio wpływających na wykorzystanie innowacji w procesie wzmocnienia konkurencyjności gospodarki regionu niezbędne są również projekty koncentrujące się na wspieraniu przedsiębiorczości i jej rozwoju, kształtowaniu przedsiębiorczych i proaktywnych postaw, stymulowaniu do podejmowania aktywności gospodarczej, oraz wspieraniu mechanizmów kooperacji i współpracy pomiędzy różnorodnymi podmiotami. Niezwykle istotne jest stworzenie mechanizmów dostępu do kapitału finansowego, w tym m.in. bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej.	Wniosek o dodanie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
237.	Gmina Stryków	82	Obecny Zapis W ramach przedsięwzięcia planuje się zwiększenie aktywności (kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, turystycznej i społecznej) mieszkańców województwa.... Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne jest dodanie zapisu, że aktywność odbywać się będzie także poprzez inwestycję w rozwój tej infrastruktury (budowę, modernizację).	W wielu gmina infrastruktura turystyczna i sportowa jest słabo rozwinięta i potrzebne są środki na jej rozwój i poprawę.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione
238.	Urząd Miejski w Łasku	83	Obecny Zapis Działania: Realizacja przedsięwzięcia będzie koncentrować się na wdrożeniu rozwiązań zmierzających do racjonalizacji gospodarowania zasobami wodnymi, poprzez m.in. realizację działań na rzecz zwiększania retencji na obszarach zlewni (w tym na terenach zurbanizowanych) oraz powtórnego wykorzystania wody. Treść uwagi/Propozycja zmiany Działania: Realizacja przedsięwzięcia będzie koncentrować się na wdrożeniu rozwiązań zmierzających do racjonalizacji gospodarowania zasobami wodnymi, poprzez m.in. realizację działań na rzecz zwiększania retencji na obszarach zlewni (w tym na terenach zurbanizowanych), powtórnego wykorzystania wody oraz budowa obiektów retencjonujących wodę w tym również wielofunkcyjnych zbiorników retencyjnych.	Wprowadzenie niniejszych zapisów ma na celu uspołnienie zapisów strategii w zakresie logicznej kontynuacji przeprowadzonej w Strategii analizy, określonej wizji i postawionych celów oraz uwzględnienie w wizji rozwoju budowy zbiorników retencyjnych, które są jednym z kluczowych elementów adaptacji do zmian klimatu na obszarze województwa łódzkiego. Budowa małych zbiorników wpływa na podniesienie poziomu wód gruntowych, utrzymaniu mokradeł i zatrzymanie odpływu wód z obszarów zagrożonych suszą.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
239.	Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim	83-84	Obecny Zapis: Działania: Realizacja przedsięwzięcia... ponadto zakłada się podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia wód... Propozycja zmiany: Dopisać - wdrażanie dobrych praktyk rolniczych do produkcji rolnych oraz tworzenie stref buforowych roślinności wzdłuż cieków wodnych oraz zbiorników wodnych, tworzenie ekotonów ze szczególnym uwzględnieniem dorzecza rzeki Pilicy wraz z Zalewem Sulejowskim do wysokości Tomaszowa Mazowieckiego.	Należy stosować konsekwentnie zapisy które wynikają z diagnozy.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
240.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	84	Obecny Zapis brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Proponuje się przyjąć następujące brzmienie zdania pierwszego w akapicie drugim: „Prowadzone będą również działania zmierzające do ograniczenia emisji liniowej poprzez inwestowanie w tabor niskoemisyjny, w rozwój węzłów przesiadkowych integrujących różne rodzaje środków transportu, poprawę warunków ruchu niezmotoryzowanych, ograniczenie udziału ruchu samochodowego w podziale zadań przewozowych oraz systemu elektromobilności.”.	Ograniczenie emisji liniowej wymaga działań służących zwiększeniu udziału ruchu niezmotoryzowanego (pieszego i rowerowego) w podziale zadań przewozowych kosztem ruchu samochodowego. W tym celu powinny być m.in. realizowane spójne trasy rowerowe spełniające standardy jakości i funkcjonalności.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi.
241.	Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim	84	Obecny Zapis: Efekt... Propozycja zmiany: Efekt – teraz uwagi: należy dopisać zwiększenie czystości wód dorzecza Pilicy i Zalewu Sulejowskiego spowoduje przywrócenie walorów turystycznych oraz doprowadzi do poprawy stanu zdrowia mieszkańców oraz przyjezdnych.	Obecne zakwity sinic w Zalewie Sulejowskim odstraszać do korzystania z wód mieszkańców oraz turystów a osoby czynnie korzystające z wód Zalewu Sulejowskiego narażają się na bezpośredni wpływ cyjanotoksyny szczególnie żeglarze i motorowodniacy, w postaci wchłanianego aerozolu. Miasto Tomaszów Mazowiecki korzysta z wody pitnej pochodzącej z ujęcia powierzchniowego z rzeki Pilicy. Ostatnie badania wskazują, że w uzdatnionej wodzie przeznaczonej do picia znajduje się 0,076 mikrograma na litr mikrocytyny LR (badanie z września 2019). Długotrwałe spożywanie tej wody powoduje w Tomaszowie Mazowieckim wzrost zachorowań na choroby układu pokarmowego a w szczególności wzrost zachorowalności na raka jelita grubego, nerek oraz pęcherza moczowego.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony.
242.	Urząd Miasta Łodzi	84	Obecny Zapis Ponadto działania zaplanowane w ramach przedsięwzięcia będą polegały na wsparciu inwestycji w zakresie termomodernizacji budynków wraz z wymianą nieefektywnych źródeł ciepła. Treść uwagi/Propozycja zmiany Ponadto działania zaplanowane w ramach przedsięwzięcia będą polegały na wsparciu inwestycji w zakresie termomodernizacji budynków wraz z wymianą lub modernizacją nieefektywnych źródeł ciepła.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga nieuwzględniona. Działania podejmowane w ramach przedsięwzięcia będą polegały na wymianie nieefektywnych – węglowych źródeł ciepła. Zakłada się, że jedynie wymiana pozwoli na osiągnięcie pełnej efektywności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
243.	Urząd Miasta Łodzi	84	Obecny Zapis Prowadzone będą również działania zmierzające do ograniczenia emisji liniowej poprzez inwestowanie w tabor niskoemisyjny, w rozwój węzłów przesiadkowych integrujących różne rodzaje środków transportu oraz systemy elektromobilności. Ponadto rozbudowane zostaną strefy zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych w miastach oraz systemy monitorowania poziomu zanieczyszczenia powietrza. Treść uwagi/Propozycja zmiany Prowadzone będą również działania zmierzające do ograniczenia emisji liniowej poprzez inwestowanie w sprawny i efektywny system transportowy, w tym tabor niskoemisyjny, w rozwój węzłów przesiadkowych integrujących różne rodzaje środków transportu oraz systemy elektromobilności. Ponadto rozbudowane zostaną strefy zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych w miastach oraz systemy monitorowania poziomu zanieczyszczenia powietrza.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona Zapis zostanie skorygowany.
244.	Urząd Miasta Łodzi	84	Obecny Zapis Planowane są projekty mające na celu eliminację zagrożenia skażenia środowiska poprzez rekultywację zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich składowisk odpadów). Treść uwagi/Propozycja zmiany Planowane są projekty dotyczące modernizacji sortowni i stacji przeładunkowych odpadów komunalnych oraz projekty mające na celu eliminację zagrożenia skażenia środowiska poprzez rekultywację zamkniętych składowisk odpadów komunalnych i likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich składowisk odpadów).	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
CELE SRWŁ 2030 W UKŁADZIE MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE					
245.	Urząd Miasta Łodzi	86	Obecny Zapis Istotną grupą działań będą te związane z kompleksową rewitalizacją obszarów zdegradowanych zarówno w centrum miasta jak i poza nim, w tym promowanie i wdrażanie modelowych rozwiązań rewitalizacyjnych. Treść uwagi/Propozycja zmiany Istotną grupą działań będą te związane z kompleksową rewitalizacją obszarów zdegradowanych zarówno w centrum miasta jak i poza nim, wsparciem procesów zwiększających wzrost atrakcyjności poza centrami miast celem zmniejszania zróżnicowań wewnątrz miasta oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, w tym promowanie i wdrażanie modelowych rozwiązań rewitalizacyjnych.	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem uwzględnienia wszystkich niezbędnych działań.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowane zapisy są zbyt szczegółowe.
246.	Urząd Miasta Łodzi	86	Obecny Zapis W sferze przestrzennej wspierane będą działania związane m.in. z poprawą jakości powietrza i ograniczaniem skutków zjawisk ekstremalnych, w tym zwiększaniem potencjału przyrodniczego miast, retencji i powtórnego wykorzystania wód, ograniczaniem emisji powierzchniowej, budową i rozwojem sprawnego i efektywnego systemu transportowego, integracją sieci komunikacyjnych z układem kolejowym, w tym kolejową linią średnicową oraz rozwojem siatki połączeń lotniczych. Treść uwagi/Propozycja zmiany W sferze przestrzennej wspierane będą działania związane m.in. z poprawą jakości powietrza i ograniczaniem skutków zjawisk ekstremalnych, w tym zwiększaniem potencjału przyrodniczego miast, retencji i powtórnego wykorzystania wód, ograniczaniem emisji powierzchniowej. Realizowana będzie budowa i rozwój sprawnego i efektywnego systemu transportowego poprzez rozbudowę sieci kolejowej wraz z infrastrukturą punktową, integracją sieci komunikacyjnych z układem kolejowym, w tym kolejową linią średnicową, modernizację sieci i taboru transportu tramwajowego i autobusowego, dokończenie obwodnicowego układu drogowego (budowa S-14) wraz z niezbędnymi węzłami, modernizację i udrożnienie sieci drogowej oraz rozwój siatki połączeń lotniczych.	Wniosek o uzupełnienie zapisu zgodnie z wcześniej wskazanymi kierunkami działań.	Uwaga uwzględniona Zapisy zostaną uzupełnione na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
247.	Gmina Wodzierady	87	Obecny Zapis Przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Niwelowanie skutków suburbanizacji.	Jak pisze Katarzyna Kajdanek autorka 2 publikacji na temat suburbanizacji, tego procesu nie da się powstrzymać należy pracować nad niwelowaniem antagonizmów między społecznością miejską i wiejską.	Uwaga uwzględniona częściowo. Suburbanizacji należy aktywnie przeciwdziałać i taki zapis zostanie utrzymany i uzupełniony o niwelowanie skutków suburbanizacji.
248.	Gmina Parzęczew	87	Obecny Zapis Miasta/Obszary wiejskie. Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy dodać: Ważnym kierunkiem działań dla małych miast i gmin jest utrzymanie i wsparcie Lokalnych Grup Działania, które poprzez swoje działania wpływają w sposób bezpośredni na rozwój regionu i jego społeczności. Mając na względzie dobro lokalnych społeczności konieczne jest dalsze zapewnienie odpowiednich warunków do efektywnego pozyskiwania i wykorzystania środków unijnych przez LGD, w tym wprowadzenie formuły wielofunduszowości.	Stworzenie warunków do wypracowania nowych mechanizmów wykorzystania środków finansowych, w tym wprowadzenie formuły wielofunduszowości pozwoli szersze wykorzystanie instrumentu RLKS w przyszłej perspektywie finansowej, co przełoży się na dalszy zrównoważony rozwój lokalny jak i całego regionu.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis zostanie skorygowany w brzmieniu oddającym sens uwagi bez odniesienia się do kwestii finansowych.
249.	Stowarzyszenie Dolina Pilicy	87	Obecny Zapis Prośba o dopisanie treści po akapicie: „Na obszarach wiejskich o przeważającej funkcji rolniczej przewiduje się działania związane z modernizacją i restrukturyzacją gospodarstw rolnych, zwiększeniem opłacalności produkcji rolniczej, wzmocnieniem procesów integracji poziomej i pionowej na rynku rolnym, wsparciem budowy lokalnych rynków rolno-spożywczych i targowisk, wspieraniem tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz promowaniem żywności wysokiej jakości: ekologicznej, tradycyjnej, regionalnej, prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej w tym dostosowaniem struktury upraw i agrotechniki do zmian klimatycznych, poprawą zdolności retencyjnych, w tym m.in. zwiększaniem naturalnej retencji, ochroną obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, w tym śródpolnych stawów, oczek wodnych, budową obiektów retencionujących wodę, zachowaniem trwałych użytków zielonych, wspieraniem produkcji energii ze źródeł odnawialnych.” Treść uwagi/Propozycja zmiany Jednocześnie utrzymanie kulturowej odrębności tych obszarów, zachowanie lokalnych tradycji, rękodzieła, pielęgnowanie historycznego dziedzictwa może być szansą rozwoju, znalezienia miejsca dla lokalnych produktów, lokalnej marki, wykreowania warunków dla rozwoju turystyki.	Lokalne Grupy Działania są zaangażowane poprzez wdrażanie LSR, również w zakresie realizacji planu komunikacji społecznej w działania promujące lokalne tradycje, rękodzieło, lokalnych twórców. Realizuje także projekty związane z budową Lokalnej Marki, co jest nieodzownie związane z kreowaniem podstaw rozwoju turystyki.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony na odpowiednim do charakteru dokumentu poziomie ogólności.
250.	Lokalna Grupa Działania „PRYM”	87	Obecny Zapis Prośba o dopisanie zapisów wynikających z treści przedstawionych poniżej. Treść uwagi/Propozycja zmiany W rozwoju obszarów wiejskich regionu łódzkiego ważne będzie wdrażanie koncepcji inteligentnych wiosek (Smart Village). Idea inteligentnych wiosek ma na celu zapewnienie mieszkańcom jak najlepszej przestrzeni do życia i wyrównać poziom życia z miastami. Cały postęp technologiczny ma szansę stworzyć tu nowe możliwości dla lokalnych przedsiębiorców, w tym z branży turystycznej, poprawić świadczone usługi i dostęp do nich oraz wzmocnić społeczeństwo obywatelskie. Niewątpliwie ułatwiony kontakt z urzędami przez Internet czy opcja na zaproponowanie własnej inicjatywy obywatelskiej mogłyby przynieść sporo korzyści.	Smart Villages koncentruje się mocno na innowacjach społecznych. To jedna z głównych różnic między inteligentnymi wioskami, a miastami i wynika to już bezpośrednio z różnej specyfiki tych regionów. Dodając do tego różnice w strukturze firmy, usług oraz społeczności, trudno się temu dziwić. Dlaczego jednak taka idea, jak Smart Villages, musiała się pojawić? Odkryto, że już czas na poprawę jakości życia na terenach wiejskich, aby zmniejszyć trend depopulacyjny, poprawić konkurencyjność takich obszarów oraz wzmocnić ich żywotność. Szczególnie obiecująco zapowiada się wykorzystanie Internetu Rzeczy. Za sprawą zbierania oraz późniejszej analizy danych rolnicy mogą sporo lepiej planować cały proces uprawy oraz zbioru plonów. Do tego dochodzi optymalizacja po stronie odbiorców ich towarów. Nie sposób zapomnieć również o możliwości wypracowania bardziej efektywnego sposobu uprawy, który byłby uzyskany z użyciem algorytmów uczenia maszynowego. Internet Rzeczy pomógłby mieszkańcom nawet w kontakcie z lekarzem. Wstępne wyniki badań mogłyby zostać opracowane i wysłane bez konieczności jazdy do oddległej placówki medycznej, a takie rzeczy mają spory wpływ na poprawę oceny	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie uzupełniony w brzmieniu oddającym sens uwagi.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
				jakości życia. Z uwagi na mniejszą liczbę oświetlenia oraz dostępnych jednostek policji, systemy IT mogłyby pomóc w zapewnieniu wyższego poziomu bezpieczeństwa na terenach wiejskich. Zautomatyzowany monitoring, alarmujący służby w przypadku wykrycia złamania prawa, pomógłby w wielu sytuacjach. Przydatne będzie również zapewnienie nowoczesnych rozwiązań do szkół. Dzięki temu uczniowie będą od razu ich uczeni i łatwiej będzie im zrozumieć ich działanie oraz, być może, pójść z tym związaną ścieżką zawodową. Na koniec w zasadzie pozostaje wspomnieć o budynkach z dokładnymi analizami zużycia prądu, gazu czy wody oraz doposażaniu ich w systemy do produkcji odnawialnej energii. Aktualnie Smart Village to dynamicznie rozwijający się sektor rynku. Widać w nim ogromny potencjał oraz realne korzyści dla każdej ze stron, w zasadzie trudno wskazać zagrożenia czy wady. Docelowo inteligentna wioska przełoży się na wyższy standard życia za sprawą wyrównania poziomu z miastami, ułatwionym dostępem do lekarzy, wyższym poziomem edukacji, optymalizacją procesów oraz wspieraniem przedsiębiorczości. Świetnie to pokazuje, jak ogromny potencjał drzemie w społeczności.	
251.	Gmina Rzgów	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu- ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne wskazanie i uwzględnienie funkcjonowania i dotychczasowej aktywności Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny.	Brak zapisów ważnego dla rozwoju obszaru organu jest poważnym niedopatrzeniem.	Uwaga nieuwzględniona. Różnice między jednostkami położonymi w otoczeniu Łodzi i innych miast powiatowych zostały dostrzeżone między innymi w warstwie diagnostycznej oraz w terytorializacji celów strategii. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie uszczegółowionych zapisów, dotyczących wspierania konkretnych stowarzyszeń.
252.	Gmina Stryków	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu- ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne wskazanie i uwzględnienie funkcjonowania Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny.	Należy uzupełnić zapisy również o specyficzny i strategiczny dla województwa łódzkiego obszar, jakim jest Łódzki Obszar Metropolitalny.	Uwaga nieuwzględniona. Różnice między jednostkami położonymi w otoczeniu Łodzi i innych miast powiatowych zostały dostrzeżone między innymi w warstwie diagnostycznej oraz w terytorializacji celów strategii. Charakter dokumentu nie pozwala na wprowadzanie uszczegółowionych zapisów, dotyczących wspierania konkretnych stowarzyszeń.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
253.	Urząd Miasta Łodzi	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu- ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Wspieranie będą również działania związane z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej. Treść uwagi/Propozycja zmiany Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego i położone w otoczeniu innych znaczących miast regionu - ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Wspieranie będą również działania związane z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej.		Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zapis ogranicza działania do aglomeracji łódzkiej, podczas gdy powinny być one skierowane do wszystkich obszarów wiejskich znajdujących się w zasięgu oddziaływania dużych i średnich miast regionu.
254.	Gmina Parzęczew	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu- ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne wskazanie i uwzględnienie funkcjonowania i dotychczasowej aktywności Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny.	Konieczne jest rozszerzenie zapisów dot. dalszego wspieranie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurowania z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zapis ogranicza działania do aglomeracji łódzkiej, podczas gdy powinny być one skierowane do wszystkich obszarów wiejskich znajdujących się w zasięgu oddziaływania dużych i średnich miast regionu.
255.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu- ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany	Należy uzupełnić zapisy również o specyficzny i strategiczny dla województwa łódzkiego obszar, jakim jest Łódzki Obszar Metropolitalny. Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego. Należy zauważyć, iż poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. Jednocześnie Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar, gdzie w znacznej mierze jest i będzie wypracowywany dochód, który w części, wraz z know-how i potencjałem instytucjonalnym oraz akademickim dużego ośrodka, może zostać wykorzystany dla rozwoju obszarów	Uwaga nieuwzględniona. Zapis dotyczy całego województwa a nie jedynie jego centralnej części.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

l.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w bezpośrednim otoczeniu Łodzi, czyli w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym i położone w otoczeniu innych znaczących miast regionu - ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji.	zmarginalizowanych, stanowiąc warunek konieczny zintegrowanego, równomiernego rozwoju całego województwa. Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurowania z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Ponadto jako działania po 2020 r., SOR przewiduje, iż szczególna uwaga poświęcona zostanie łącznie trzem obszarom oddziaływania tj. największym aglomeracjom, miastom średnim tracącym funkcje społeczne i gospodarcze oraz obszarom zagrożonym trwałą marginalizacją, jako instrumenty wskazując m.in.: • wprowadzenie w życie, w oparciu o doświadczenia związane z funkcjonowaniem ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim, rozwiązań prawnych dla funkcjonowania związków metropolitalnych; • wykorzystywanie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem Projektu ZIT PLUS do integracji i współpracy sąsiadujących samorządów w miejskich obszarach funkcjonalnych; • wspieranie miast w wymianie taboru transportu miejskiego na ekologiczny i niskoemisyjny (np. autobusy elektryczne we wszystkich miastach wojewódzkich), a jako projekty strategiczne wskazując wprost Zintegrowane Inwestycje Terytorialne PLUS – przewidywane jako optymalizacja realizacji ZIT w Polsce. Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego cały odrębny tom poświęcono Łódzkiemu Obszarowi Metropolitalnemu. Biorąc powyższe pod uwagę należy uzupełnić zapisy SRWŁ we wskazanym zakresie w celu zachowania spójności dokumentu ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi.	
256.	Gmina Lutomiersk	87	Obecny Zapis Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w otoczeniu Łodzi i innych znaczących miast regionu - ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania ośrodków powiatowych, w tym Łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji. Treść uwagi/Propozycja zmiany Inne potrzeby i możliwości cechują jednostki położone w bezpośrednim otoczeniu Łodzi, czyli w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym i położone w otoczeniu innych znaczących miast regionu - ośrodków powiatowych. Jednym z najważniejszych czynników	Wnosi się o uzupełnienie zapisów w kontekście Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Jak wskazano w SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Nie oznacza to jednak, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego. Należy zauważyć, iż poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający, zwłaszcza w kontekście zintegrowanych inwestycji terytorialnych w zakresie transportu publicznego.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis dotyczy całego województwa a nie jedynie jego centralnej części.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			umożliwiających uruchomienie nowych potencjałów rozwojowych dla tych terenów jest współpraca z jednostkami sąsiednimi. Dla obszarów wiejskich pozostających w strefie oddziaływania Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, ośrodków powiatowych, w tym łodzi zakłada się wzmacnianie współpracy samorządów w zakresie rozwoju niskoemisyjnego transportu publicznego, współpracę w zakresie planowania i budowy sieci komplementarnych usług publicznych w różnych gminach oraz współpracę gmin w zakresie poprawy sytuacji przestrzennej w tym w szczególności przeciwdziałanie suburbanizacji.		
257.	Gmina Ksawerów	87	Obecny Zapis W TYM W SZCZEGÓLNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIE SUBURBANIZACJI. Treść uwagi/Propozycja zmiany WYKREŚLENIE ZAPISU.	Specyficzny teren niektórych gmin wiejskich (Gmina Ksawerów) jest zagospodarowywany przez budownictwo mieszkaniowe, usługowe, a nawet przemysłowe zgodnie z przyjętymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego; rozumiejąc definicyjne zastrzeżenia w stosunku do suburbanizacji opisane zjawiskami niekorzystnymi dla miasta, podnosimy, iż Gmina Ksawerów stwarza warunki dla nowych mieszkańców pod względem infrastruktury technicznej (w-k, drogi) jak i społecznej (szkoła, przedszkola, ośrodek zdrowia, dom kultury, komunikacja publiczna); podobnie we współpracy z ŁSSE stworzone zostały warunki dla rozwoju przemysłu i usług; proponowany zapis dyskryminuje takie prężne gminy jak Gmina Ksawerów, nie proponując żadnej rekompensaty w postaci innych kierunków rozwoju, umożliwiających generowanie dochodów gminy.	Uwaga nieuwzględniona. Specyfika gminy Ksawerów i przyjęty przez jej władzę model rozwoju nie przesądza o braku słuszności tego zapisu SRWŁ 2030. Suburbanizacja co do zasady zawsze oznacza wyższe koszty społeczne (kongestia, koszt infrastruktury, antropopresja, zanieczyszczenie środowiska) stąd konieczność aktywnego przeciwdziałania temu zjawisku.
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)					
258.	Urząd Miasta Łodzi	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. • Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Na terenie województwa wyróżniono trzy obszary strategicznej interwencji, dwa w ramach typów obszarów strategicznej interwencji wskazanych z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz istniejący Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM): • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. • Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. • Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM). Tworzy go Łódź i powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, pabianicki oraz zgierski W skład ŁOM wchodzi 26 gmin. Są to (w kolejności alfabetycznej): Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, miasto Głowno, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz. Poza Łodzią, w skład ŁOM wchodzi 11 miast. Największe z nich to Pabianice (68 tys. mieszkańców) oraz Zgierz (57 tys. mieszkańców), a w następnej kolejności Aleksandrów Łódzki i Ozorków (oba nieznacznie powyżej 20 tys. mieszkańców). Uzupełnienie sieci osadniczej stanowią gminy wiejskie.	Wniosek o dodanie zapisów celem zachowania spójności zapisów SRWŁ 2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi. Ponadto według zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony realizując politykę terytorialno - funkcjonalną mogą wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, jako odpowiedź na problemy rozwojowe.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
259.	Gmina Parzęczew	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić zapisy o wskazanie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego jako trzeciego obszaru strategicznej interwencji.	Łódzki Obszar Metropolitalny, który funkcjonuje od 2014 roku, jest ważnym ośrodkiem rozwojowym na terenie województwa. Należy ustanowić Łódzki Obszar Metropolitalny OSI. Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego, ponieważ poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. Całkowite pominięcie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wsparcia dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w znaczącym stopniu przyczyni się do zmniejszenia możliwości rozwoju pozostałych obszarów województwa. Ma to szczególne znaczenie dla mniejszych i mniej zamożnych gmin. Wskazanie ŁOM jako OSI jest zatem niezbędne dla zapewnienia zintegrowanego, równomiernego rozwoju województwa łódzkiego. Bez systemowego wsparcia dla miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego zmniejszony zostanie potencjał i możliwość rozwoju całego województwa.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
260.	Urząd Gminy Brzeziny	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. • Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośnice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowice, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Warto wskazać na istotny i ważny obszar strategiczny województwa łódzkiego, jakim jest ŁOM, który, jak wspomniano powyżej zrzesza wiele miast i gmin.	Należy ustanowić Łódzki Obszar Metropolitalny Obszarem strategicznej interwencji z uwagi na ciągłą konieczność wspierania ŁOMu w tworzeniu wspólnoty samorządowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb gmin wiejskich, stanowiących jeden z wielu elementów ŁOM.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
261.	Gmina Stryków	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. • Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośnice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowice, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne jest uwzględnienie jako obszaru strategicznej interwencji Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego	Należy ustanowić Łódzki Obszar Metropolitalny OSI. Pominięcie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wsparcia dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w znaczącym stopniu przyczyni się do zmniejszenia możliwości rozwoju pozostałych obszarów województwa.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
262.	Gmina Lutomiersk	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola.	Wnosi się o ustanowienie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego jako Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI). Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego, ponieważ poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłynny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Na terenie województwa wyróżniono trzy obszary strategicznej interwencji, dwa wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM): - Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. - Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłynny, Żychlin, Żytno. - Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM). W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi 28 gmin z 5 powiatów: powiatu grodzkiego łodzi oraz 4 powiatów ziemskich: brzezińskiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego i zgierskiego. Są to gminy: Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, miasto Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyn, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz.	niewystarczający. Całkowite pominięcie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wsparcia dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w znaczącym stopniu przyczyni się do zmniejszenia możliwości rozwoju pozostałych obszarów województwa.	
263.	Gmina Rzgów	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłynny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Konieczne uwzględnienie jako obszaru strategicznej interwencji Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego	Brak uwzględnienie w Strategii rozwoju regionu jego stolicy jako obszaru strategicznej interwencji stanowi innowację na skalę światową.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
264.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: - Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. - Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłynny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Na terenie województwa wyróżniono trzy obszary strategicznej interwencji, dwa wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM): - Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola.	Należy ustanowić Łódzki Obszar Metropolitalny OSI. Jak wskazuje SRWŁ 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego, ponieważ poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. Całkowite pominięcie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wsparcia dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w znaczącym stopniu przyczyni się do zmniejszenia możliwości rozwoju pozostałych obszarów województwa. Stolica wraz z jej obszarem funkcjonalnym jest bowiem kołem napędowym rozwoju i wzmocnienia konkurencyjności gospodarki całego województwa: to tu w znacznej mierze jest i będzie wypracowywany dochód, który w części, wraz z know-how i potencjałem instytucjonalnym oraz akademickim dużego ośrodka, może zostać wykorzystany dla rozwoju obszarów zmarginalizowanych, stanowiąc warunek konieczny zintegrowanego, równomiernego rozwoju całego województwa.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanietta, Nowe Ostrowy, Sadkowie, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. - Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM). W skład Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego wchodzi 28 gmin będących częściami 5 powiatów: powiatu grodzkiego Łodzi oraz 4 powiatów ziemskich: brzezińskiego, łódzkiego wschodniego, pabianickiego i zgierskiego. Są to Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Brójce, Dłutów, Dmosin, Dobroń, miasto Brzeziny, gmina Brzeziny, gmina miasta Głowno, gmina Głowno, Jeżów, Koluszki, Konstantynów Łódzki, Ksawerów, Lutomiersk, Łódź, Nowosolna, miasto Ozorków, gmina Ozorków, miasto Pabianice, gmina Pabianice, Parzęczew, Rogów, Rzgów, Stryków, Tuszyń, miasto Zgierz oraz gmina Zgierz.	Ponadto zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, regiony realizując politykę terytorialno-funkcjonalną mogą wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, jako odpowiedź na występujące problemy rozwojowe. Powyższe potwierdza Aneks D do sprawozdania krajowego Komisji Europejskiej dla Polski, który stanowi zbiór priorytetów inwestycyjnych dla Polski na kolejną perspektywę finansową. W dokumencie przy Celu Polityki 5 Europa bliżej obywateli – zintegrowany i zrównoważony rozwój wszystkich typów terytoriów, KE wskazała: "Nieskoordynowane planowanie strategiczne i niewystarczająco rozwinięte zintegrowane podejście do działań na różnych szczeblach administracji publicznej generują dodatkowe koszty i utrudniają niwelowanie różnic rozwojowych na poziomach regionalnym i subregionalnym. Niniejsze potrzeby inwestycyjne określono w celu wspierania zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich oraz wzmocnienia zdolności administracyjnych władz lokalnych poprzez zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność i inne specyficzne narzędzia, w szczególności aby: •wzmocnić rolę obszarów metropolitalnych jako siły napędowej wzrostu, innowacji i wydajności;" Ponadto jak wskazuje SOR (3.2. Pełniejsze wykorzystanie potencjału największych polskich aglomeracji) w zakresie planów po 2020 r.: „Zainicjowane w okresie programowania 2014-2020 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), pomimo pewnych trudności wdrożeniowych, stanowią bezprecedensowe przedsięwzięcie na rzecz realnego wsparcia aglomeracji i wzmocnienia powiązań funkcjonalnych. Biorąc pod uwagę konieczność dalszej koncentracji geograficznej i przedmiotowej podejmowanych działań w ramach polityki spójności oraz względną zamożność polskich metropolii, polityka miejska wobec obszarów metropolitalnych koncentrować się będzie na: - wspomaganiu współpracy i koordynacji działań prorozwojowych w obszarach funkcjonalnych aglomeracji, w skład których wchodzi zarówno administracyjne obszary miejskie, jak i wiejskie, - wsparciu realizacji przy udziale partnerów publicznych i prywatnych, miejskich strategii niskoemisyjnych oraz strategii ZIT, które mają podstawowe znaczenie dla celów określonych w SOR w zakresie reindustrializacji, elektromobilności, ochrony środowiska i tworzenia warunków dla przyciągania zaawansowanych produktowo inwestycji (zeroemisyjny transport publiczny, efektywność energetyczna, współpraca nauki z przedsiębiorstwami, itp.), - racjonalnej urbanizacji w obszarach metropolitalnych miast, czego warunkiem jest wprowadzenie odpowiednich mechanizmów prawnych oraz pogłębienie współpracy pomiędzy samorządami w obrębie obszaru funkcjonalnego, w zakresie wspólnego planowania inwestycji, rozbudowy i modernizacji sieci transportowych, planowania przestrzennego, w tym polityki w zakresie wykorzystania terenów pod różne formy zabudowy, działalności gospodarczej i ochrony terenów, dostępu do usług (szkoły, przedszkola, transport publiczny, itp.), - powtórnemu wykorzystaniu terenów zdegradowanych (brownfields), co ma szczególne znaczenie na terenach miast, w których występują (lub występowały) przemysły tradycyjne takie jak wydobywanie węgla, hutnictwo, przemysł chemiczny itp., - wsparciu tworzenia powiązań sieciowych w skali krajowej i międzynarodowej oraz powiązań funkcjonalnych między miastami posiadającymi komplementarne zasoby lub komplementarną strukturę społeczną i gospodarczą, np. Warszawa-Łódź, Kraków-Konurbacja Górnośląska, Trójmiasto. Duże znaczenie będzie miało przygotowywanie w formule kontraktu terytorialnego, specjalnych programów dla aglomeracji borykających się ze	

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

l.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
				szczególnie znaczącymi problemami strukturalnymi (na dzisiaj dotyczy to Śląska, Łodzi i Szczecina)." Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurowania z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Ponadto jako Działania po 2020 r., SOR przewiduje, iż szczególna uwaga poświęcona zostanie łącznie trzem obszarom oddziaływania tj. największym aglomeracjom, miastom średnim tracącym funkcje społeczne i gospodarcze oraz obszarom zagrożonym trwałą marginalizacją, jako instrumenty wskazując m.in.: • wprowadzenie w życie, w oparciu o doświadczenia związane z funkcjonowaniem ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim, rozwiązań prawnych dla funkcjonowania związków metropolitalnych; • wykorzystywanie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem Projektu ZIT PLUS do integracji i współpracy sąsiadujących samorządów w miejskich obszarach funkcjonalnych; • wspieranie miast w wymianie taboru transportu miejskiego na ekologiczny i niskoemisyjny (np. autobusy elektryczne we wszystkich miastach wojewódzkich), • a jako projekty strategiczne wskazując wprost Zintegrowane Inwestycje Terytorialne PLUS – przewidywane jako optymalizacja realizacji ZIT w Polsce. Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego cały odrębny tom poświęcono Łódzkiemu Obszarowi Metropolitalnemu. Biorąc powyższe pod uwagę należy uzupełnić zapisy SRWŁ we wskazanym zakresie w celu zachowania spójności dokumentu ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi.	
265.	Zgierskie Stowarzyszenie Romów, Stowarzyszenie Hospicjum im. Jana Pawła II w Zgierzu	88	Obecny Zapis Na terenie województwa wyróżniono dwa typy obszarów strategicznej interwencji wskazane z poziomu kraju, zgodnie ze Strategią na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: • Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (7 miast): Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Kutno, Ozorków, Radomsko, Wieluń, Zduńska Wola. • Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowice, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Proszę o rozważenie aktualizacji zaproponowanej delimitacji miast i gmin wyróżnionych jako typy Obszarów Strategicznej Interwencji.	DELIMITACJA MIAST ŚREDNICH TRACĄCYCH FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE opracowana dla potrzeb Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (opr.: Przemysław Śleszyński Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN) jest nieaktualna. Badania prowadzone były z uwzględnieniem danych do 2014 r. Obecnie sytuacja zmieniła się w niektórych gminach diametralnie (np. Sieradz czy Wieluń). Wspieranie nierównomierne jednostek spowoduje pogłębienie różnic społeczno-gospodarczych co jest niekompatybilne z polityką spójności (wspierania słabiej rozwiniętych i konwergencji).	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane OSI poziomu krajowego zostały zdelimitowane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Do czasu aktualizacji tych dokumentów i zmian w wyznaczonych OSI krajowych brak jest jakichkolwiek podstaw do zmian w tym zakresie.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
266.	Urząd Miasta Łodzi	88	Obecny Zapis Główne problemy tych obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskają obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależał bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSRR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzenie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony poniżej zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Główne problemy pierwszych dwóch obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskają obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Trzeci wyróżniony obszar, Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM) to region o bardzo złożonej strukturze społeczno-gospodarczej i przestrzennej. W jego obrębie istnieją obok siebie miasta o różnej wielkości, zurbanizowane obszary wiejskie oraz typowe tereny rolnicze. Każdy z nich wyróżnia się specyficznymi problemami oraz trendami rozwojowymi, których wspólnym mianownikiem jest ich położenie. Z punktu widzenia poprawności funkcjonowania obszaru metropolitalnego jako całości, najważniejsze problemy związane są m. in. z: poziomem jego integralności, dużymi barierami rozwojowymi, zwłaszcza o charakterze demograficznym i społecznym, ochroną środowiska, dziedzictwa kulturowego, rewitalizacją zdegradowanych terenów, efektywnością energetyczną i promocją gospodarki niskoemisyjnej, społeczeństwem informacyjnym i infrastruktura instytucjonalną, a przede wszystkim z koncentracją negatywnych zjawisk: gospodarczych (niższe niż w innych metropoliach wskaźniki przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, ubóstwo), środowiskowych (problem niskiej emisji- z palenisk indywidualnych oraz ze źródeł transportowych) przestrzenno-funkcjonalnych (jakość przestrzeni publicznych, niewystarczająca infrastruktura społeczna i techniczna, niska jakość niektórych usług społecznych), technicznych (wyeksploatowany stan nieruchomości, zły stan budynków mieszkalnych i niemieskalnych, w tym także budynków o istotnej wartości zabytkowej, zły stan infrastruktury technicznej, zły stan techniczny dróg niższego szczebla). Koncentracja ta ma charakter nawarstwiony i wieloaspektowy. Istotną kwestią na terenie ŁOM pozostaje problem ubóstwa. Przeprowadzone badania potwierdzają	Wniosek o uzupełnienie zapisu celem zachowania spójności zapisów SRWŁ 2030 ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi. Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM) należy wskazać jako OSI w opracowywanej Strategii WŁ. Należy podkreślić, że w kontekście wymiaru terytorialnego największe efekty podejmowanych działań w obecnym okresie odnotowano właśnie w ramach obszarów miejskich, w tym ŁOM, co potwierdzają zapisy przeprowadzonej diagnozy. Jednak poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. W ramach perspektywy finansowej 2014-2020, z RPO WŁ uruchomiono środki na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Ponadto zgodnie z zapisami KSRR konieczne jest wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, które będzie uwzględniało powiązania funkcjonalne ponad granicami administracyjnymi gmin lub powiatów oraz usprawnianie mechanizmów współpracy w celu identyfikacji i wykorzystania potencjałów rozwojowych. Dlatego sąsiadujące ze sobą gminy, tworzące obszar powiązany funkcjonalnie i deklarujące chęć wzajemnej współpracy, powinny w partnerstwie opracować zintegrowaną strategię rozwoju ponadlokalnego i wspólnie zaplanować i realizować przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwój i podniesienie konkurencyjności subregionu. Przy pomocy mechanizmu wdrażania ZIT miasto i obszar powiązany z nim funkcjonalnie mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, co będzie sprzyjać wyjściu poza sztywne granice administracyjne JST i zapewni większe możliwości oddziaływania projektów. Współpraca ta powinna wynikać z potrzeby i dotychczasowego doświadczenia. Ponadto według zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, Regiony realizując politykę terytorialno-funkcjonalną mogą wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, jako odpowiedź na problemy rozwojowe.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			trudna sytuację ekonomiczną wielu rodzin. Wyodrębnione enklawy biedy wyraźnie negatywnie odbijają się na funkcjonowaniu wielu rejonów w ŁOM, szczególnie zaś w samej Łodzi. Problemy demograficzne w Łodzi są jednym z największych w skali kraju. Ponadto obszar Łom jest regionem bardzo intensywnie starzejącym się, dlatego istotne jest skupienie się na potrzebach seniorów. W ciągu ostatnich lat wzrósł współczynnik osób w wieku poprodukcyjnym przypadający na osoby w wieku produkcyjnym, co może mieć również wpływ na zmianę struktury popytu. Problemem nadal jest stan infrastruktury obszaru. Dla wielu budynków ogrzewanie w dalszym ciągu zapewnione jest głównie przez stare piece na paliwo stałe. Skutkiem tego jest m. in. zły stan powietrza związany z jego zapyleniem. Ponadto w budynkach, zarówno komunalnych jak i prywatnych nadal funkcjonują wspólne węzły sanitarne. Taki stan rzeczy automatycznie obniża atrakcyjność lokali. Wyzwanie dla ŁOM nadal stanowi poprawa jego dostępności transportowej i atrakcyjności transportu zbiorowego, jako środka dojazdu. Mimo wielu inwestycji, jakie zostały przeprowadzone w ostatnich latach, ŁOM nadal boryka się z całym szeregiem problemów. W efekcie obszar poddany jest szczególnej presji ze strony indywidualnego ruchu samochodowego, co odbija się na warunkach życia jego mieszkańców i jakości powietrza. Problemem pozostaje również stan techniczny dróg niższego szczebla, które w wybranych relacjach odgrywają istotną rolę w systemie transportowym obszaru metropolitalnego. Dla poprawy systemu transportowego na terenie ŁOM istotne znaczenie ma dokończenie budowy obwodnic miast, budowy dróg ekspresowych oraz integracja układu kolejowego z systemem transportu zbiorowego, co odciąży ruch w miastach i jednocześnie umożliwi zmianę zagospodarowania ich centrów. Wymieniane problemy zniechęcają do osiedlania się. Przedmiotowa kategoria uzyska wsparcie w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależeć bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSRR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony w tabeli zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.		
267.	Gmina Lutomiersk		Obecny Zapis Główne problemy tych obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskają obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależeć bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSRR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych	Wnosi się o uzupełnienie tekstu w zakresie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

l.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony poniżej zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Główne problemy dwóch pierwszych obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskają obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM) charakteryzuje się złożoną strukturą społeczno-gospodarczą i przestrzenną. ŁOM stanowi wewnętrznie mocno zróżnicowany region, obejmujący jednostki terytorialne o odmiennych cechach gospodarczych, demograficznych i przestrzennych. Na terenie ŁOM znajdują się miasta o różnej wielkości, obszary wiejskie oraz tereny typowo rolnicze. Każdy z ww. obszarów charakteryzuje się specyficznymi problemami oraz trendami rozwojowymi, których wspólnym mianownikiem jest ich położenie. Z punktu widzenia poprawności funkcjonowania obszaru metropolitalnego jako całości, najważniejsze problemy związane są m. in. z: poziomem integralności obszaru, dużymi barierami rozwojowymi, zwłaszcza o charakterze demograficznym i społecznym (depopulacja i starzenie się społeczeństwa), ubóstwem, złym stanem zdrowia mieszkańców, społeczeństwem informacyjnym, dostępnością placówek edukacyjnych i opiekuńczych, ochroną środowiska, efektywnością energetyczną i gospodarką niskoemisyjną, gospodarką odpadami, złą jakością wód powierzchniowych, zmianą klimatu, złą jakością powietrza, dziedzictwem kulturowym, degradacją przestrzenną określonych obszarów miast, społeczną i gospodarczą spójnością obszarów zdegradowanych, złym stanem technicznym dróg niższego szczebla, transportem publicznym, integracją transportową, złym stanem infrastruktury transportowej i drogowej. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależeć bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSRR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony w tabeli zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.		

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
268.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	88	Obecny Zapis Główne problemy tych obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów 128. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskują obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależeć bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony poniżej zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego. Treść uwagi/Propozycja zmiany Główne problemy dwóch pierwszych obszarów związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi (spadek liczby ludności i starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, braki w wyposażeniu infrastrukturalnym oraz niska dostępność transportowa i usługowa tych obszarów. Obie wyróżnione kategorie obszarów strategicznej interwencji uzyskują obligatoryjne wsparcie zarówno w ramach krajowych programów operacyjnych jak i regionalnego programu operacyjnego województwa łódzkiego. Natomiast Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM) charakteryzuje się złożoną strukturą społeczno-gospodarczą i przestrzenną. ŁOM stanowi wewnętrznie mocno zróżnicowany region, obejmujący jednostki terytorialne o odmiennych cechach gospodarczych, demograficznych i przestrzennych. Na terenie ŁOM znajdują się miasta o różnej wielkości, obszary wiejskie oraz tereny typowo rolnicze. Każdy z ww. obszarów charakteryzuje się specyficznymi problemami oraz trendami rozwojowymi, których wspólnym mianownikiem jest ich położenie. Z punktu widzenia poprawności funkcjonowania obszaru metropolitalnego jako całości, najważniejsze problemy związane są m. in. z: poziomem integralności obszaru, dużymi barierami rozwojowymi, zwłaszcza o charakterze demograficznym i społecznym (depopulacja i starzenie się społeczeństwa), ubóstwem, złym stanem zdrowia mieszkańców, społeczeństwem informacyjnym, dostępnością placówek edukacyjnych i opiekuńczych, ochroną środowiska, efektywnością energetyczną i gospodarką niskoemisyjną, gospodarką odpadami, złą jakością wód powierzchniowych, zmianą klimatu, złą jakością powietrza, dziedzictwem kulturowym, degradacją przestrzenną określonych obszarów miast, społeczną i gospodarczą spójnością obszarów zdegradowanych, złym stanem technicznym dróg niższego szczebla, transportem publicznym, integracją transportową, złym stanem infrastruktury transportowej i drogowej. Trzecia kategoria obszaru, jaką jest ŁOM, uzyska obligatoryjne wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2021-2027. Rodzaj, zakres i wymiar interwencji będzie zależeć bezpośrednio od specyficznych potrzeb i potencjałów poszczególnych terytoriów. Zgodnie z KSR 2030 zakłada się, że interwencja będzie kierowana m.in. na: likwidowanie barier rozwojowych, poprawę	Należy ustanowić Łódzki Obszar Metropolitalny OSI. Jak wskazuje SRW 2030: „W kontekście wymiaru terytorialnego Strategii 2020 uznano, iż największe efekty podejmowanych działań uzyskano w ramach obszarów miejskich oraz Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.” Jednakże nie oznacza to, iż nie jest konieczne dalsze wspieranie obszaru metropolitalnego województwa łódzkiego, ponieważ poziom współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego na rzecz rozwoju regionalnego wciąż jest niewystarczający. Całkowite pominięcie w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wsparcia dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w znaczącym stopniu przyczyni się do zmniejszenia możliwości rozwoju pozostałych obszarów województwa. Stolica wraz z jej obszarem funkcjonalnym jest bowiem kołem napędowym rozwoju i wzmocnienia konkurencyjności gospodarki całego województwa: to tu w znacznej mierze jest i będzie wypracowywany dochód, który w części, wraz z know-how i potencjałem instytucjonalnym oraz akademickim dużego ośrodka, może zostać wykorzystany dla rozwoju obszarów zmarginalizowanych, stanowiąc warunek konieczny zintegrowanego, równomiernego rozwoju całego województwa. Ponadto zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, regiony realizując politykę terytorialno-funkcjonalną mogą wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, jako odpowiedź na występujące problemy rozwojowe. Powyższe potwierdza Aneks D do sprawozdania krajowego Komisji Europejskiej dla Polski, który stanowi zbiór priorytetów inwestycyjnych dla Polski na kolejną perspektywę finansową. W dokumencie przy Celu Polityki 5 Europa bliżej obywateli – zintegrowany i zrównoważony rozwój wszystkich typów terytoriów, KE wskazała: „Nieskoordynowane planowanie strategiczne i niewystarczające rozwinięte zintegrowane podejście do działań na różnych szczeblach administracji publicznej generują dodatkowe koszty i utrudniają niwelowanie różnic rozwojowych na poziomach regionalnym i subregionalnym. Niniejsze potrzeby inwestycyjne określono w celu wspierania zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich oraz wzmocnienia zdolności administracyjnych władz lokalnych poprzez zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność i inne specyficzne narzędzia, w szczególności aby: •wzmocnić rolę obszarów metropolitalnych jako siły napędowej wzrostu, innowacji i wydajności;” Ponadto jak wskazuje SOR (3.2. Pełniejsze wykorzystanie potencjału największych polskich aglomeracji) w zakresie planów po 2020 r.: „Zainicjowane w okresie programowania 2014-2020 Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), pomimo pewnych trudności wdrożeniowych, stanowią bezprecedensowe przedsięwzięcie na rzecz realnego wsparcia aglomeracji i wzmocnienia powiązań funkcjonalnych. Biorąc pod uwagę konieczność dalszej koncentracji geograficznej i przedmiotowej podejmowanych działań w ramach polityki spójności oraz względną zamożność polskich metropolii, polityka miejska wobec obszarów metropolitalnych koncentrować się będzie na: - wspomaganiu współpracy i koordynacji działań prorozwojowych w obszarach funkcjonalnych aglomeracji, w skład których wchodzi zarówno administracyjne obszary miejskie, jak i wiejskie, - wsparciu realizacji przy udziale partnerów publicznych i prywatnych, miejskich strategii niskoemisyjnych oraz strategii ZIT, które mają podstawowe znaczenie dla celów określonych w SOR w zakresie reindustrializacji, elektromobilności, ochrony środowiska i tworzenia warunków dla przyciągania zaawansowanych produktowo inwestycji (zeroemisyjny transport publiczny, efektywność energetyczna, współpraca nauki z przedsiębiorstwami, itp.), - racjonalnej urbanizacji w obszarach metropolitalnych miast, czego warunkiem jest wprowadzenie odpowiednich mechanizmów prawnych oraz pogłębienie	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

l.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do podstawowych usług. Kluczowa będzie współpraca jednostek samorządu terytorialnego i realizacja pakietu zintegrowanych, powiązanych ze sobą projektów. Planowane wsparcie na poziomie regionalnym będzie komplementarne w stosunku do działań proponowanych na szczeblu krajowym i obejmie różne typy działań, realizowanych w ramach wszystkich celów strategicznych i horyzontalnych. Przedstawiony w tabeli zestaw działań nie jest zbiorem zamkniętym i może zostać poszerzony na etapie programowania interwencji na lata 2021-2027, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego.	współpracy pomiędzy samorządami w obrębie obszaru funkcjonalnego, w zakresie wspólnego planowania inwestycji, rozbudowy i modernizacji sieci transportowych, planowania przestrzennego, w tym polityki w zakresie wykorzystania terenów pod różne formy zabudowy, działalności gospodarczej i ochrony terenów, dostępu do usług (szkoły, przedszkola, transport publiczny, itp.), - powtórnemu wykorzystaniu terenów zdegradowanych (brownfields), co ma szczególne znaczenie na terenach miast, w których występują (lub występowały) przemysły tradycyjne takie jak wydobywanie węgla, hutnictwo, przemysł chemiczny itp., - wsparciu tworzenia powiązań sieciowych w skali krajowej i międzynarodowej oraz powiązań funkcjonalnych między miastami posiadającymi komplementarne zasoby lub komplementarną strukturę społeczną i gospodarczą, np. Warszawa-Łódź, Kraków-Konurbacja Górnośląska, Trójmiasto. Duże znaczenie będzie miało przygotowywanie w formule kontraktu terytorialnego, specjalnych programów dla aglomeracji borykających się ze szczególnie znaczącymi problemami strukturalnymi (na dzisiaj dotyczy to Śląska, Łodzi i Szczecina)." Łódzki Obszar Metropolitalny to obszar o największej w regionie koncentracji procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i kulturowych, który powinien być zdolny do konkurowania z miastami i coraz silniejszymi metropoliami Europy, mając szansę na odgrywanie roli ważnego węzła w systemie komunikacyjnym oraz sieciowej strukturze metropolii krajowych. Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., powinien on pełnić rolę bieguny wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Ponadto jako Działania po 2020 r., SOR przewiduje, iż szczególna uwaga poświęcona zostanie łącznie trzem obszarom oddziaływania tj. największym aglomeracjom, miastom średnim tracącym funkcje społeczne i gospodarcze oraz obszarom zagrożonym trwałą marginalizacją, jako instrumenty wskazując m.in.: • wprowadzenie w życie, w oparciu o doświadczenia związane z funkcjonowaniem ustawy o związku metropolitalnym w województwie śląskim, rozwiązań prawnych dla funkcjonowania związków metropolitalnych; • wykorzystywanie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem Projektu ZIT PLUS do integracji i współpracy sąsiadujących samorządów w miejskich obszarach funkcjonalnych; • wspieranie miast w wymianie taboru transportu miejskiego na ekologiczny i niskoemisyjny (np. autobusy elektryczne we wszystkich miastach wojewódzkich), a jako projekty strategiczne wskazując wprost Zintegrowane Inwestycje Terytorialne PLUS – przewidywane jako optymalizacja realizacji ZIT w Polsce. Ponadto w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego cały odrębny tom poświęcono Łódzkiemu Obszarowi Metropolitalnemu. Biorąc powyższe pod uwagę należy uzupełnić zapisy SRWŁ we wskazanym zakresie w celu zachowania spójności dokumentu ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi.	

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
269.	Gmina Białaczów	88	Obecny Zapis Obszary zagrożone trwałą marginalizacją (14 gmin): Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Nowe Ostrowy, Sadkowice, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno. Treść uwagi/Propozycja zmiany Wnosimy o wprowadzenie zmiany w drugim OSI, polegającej na wpisaniu Gminy Białaczów w zakres Obszaru Strategicznej Interwencji pn. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.	Gmina Białaczów położona jest we wschodniej części woj. Łódzkiego, w powiecie Opoczyńskim, na styku trzech województw, tzn. łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego, Układ drogowy gminy pozbawiony jest dostępu do szeroko rozumianej sieci TNT. Ten fakt zdecydowanie utrudnia i ogranicza wielokierunkowy rozwój naszej gminy. Brak przemysłu i typowo rolniczy charakter gminy potęguje zjawisko marginalizacji tego obszaru, nie tylko w skali powiatu, ale przede wszystkim w skali regionu. Nie możemy zgodzić się na taki zapis w konsultowanym dokumencie gdyż mogłoby w przyszłości potęgować marginalizację tego obszaru, przyczyniając się do wykluczenia społecznego i gospodarczego naszych mieszkańców W związku z powyższym wnosimy o aktualizacją zapisów SRWŁ 2030 w zakresie, o jaki występujemy.	Uwaga nieuwzględniona. Wskazane OSI poziomu krajowego zostały zdelimitowane w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Do czasu aktualizacji tych dokumentów i zmian w wyznaczonych OSI krajowych brak jest jakichkolwiek podstaw do zmian w tym zakresie
270.	Gmina Wodzierady	88	Brak informacji o wsparciu finansowym dla jednostek samorządu terytorialnego na terenie których planuje się budowę kolei o podwyższonej prędkości.	Budowa kolei szybkich prędkości spowoduje utratę walorów krajobrazowych, przyrodniczych i turystycznych na terenach zlokalizowanych w sąsiedztwie w/w kolei. Ponadto w przypadku gm. Wodzierady zmniejszy się również jej atrakcyjność pod względem osadniczym, gdyż planowana kolej podzieli gminę w połowie jej długości na 2 części, gdzie głównym kierunkiem rozwoju gminy jest wzrost osadnictwa spowodowany posiadaniem dla całego jej obszaru planu zagospodarowania przestrzennego. Wsparcie samorządów na terenie których planowana jest kolej dużych prędkości jest tym bardziej uzasadnione gdyż jednym z celów horyzontalnych SRWŁ 2030 jest efektywnie, odpowiedzialnie zarządzany region, którego istotą jest min. wzmacnianie potencjału obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych przy poszanowaniu zasad ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Budowa kolei podwyższonej prędkości jest uzasadniona ponieważ wpłynie na międzynarodową atrakcyjność walorów regionu woj., łódzkiego oraz miasta Łodzi. Trudno jednak upatrywać pozytywnych aspektów budowy kolei na terenach w bezpośrednim sąsiedztwie, tak jak to ma miejsce przy budowie dróg ekspresowych i autostrad, przy których tworzą się obszary funkcjonalne, powstają centra logistyczne i następuje szybki rozwój przedsiębiorczości.	Uwaga nieuwzględniona Inwestycja polegająca na budowie KDP wynika z Koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny, która nie przewiduje wsparcia finansowego dla gmin, w których będzie realizowana infrastruktura kolejowa. W 2020 r. będą prowadzone konsultacje strategiczne z samorządami, dotyczące infrastruktury realizowanej w ramach projektu CPK.
271.	Gmina Opoczno	88-89	Ponowne wyznaczenie OSI w oparciu o: dane regionalne w zakresie obszarów problemowych wskazanych w SRWŁ 2030 z uwzględnieniem wyznaczonych celów SRWŁ 2030. Proponujemy wyznaczenie obszarów strategicznej interwencji w oparciu o potencjały i powiązania terytorialne w obszarze województwa, obiektywne, mierzalne i aktualne parametry rozwoju i przyjęcie np. delimitacji na podstawie stwierdzonego niskiego poziomu wskaźników bazowych monitorowania strategii w stosunku do średniej wojewódzkiej. Ponadto postulujemy opracowanie OSI w podziale na typy jednostek osadniczych w ujęciu np. przyjętym w Monitorze Rozwoju Lokalnego – narzędziu statystyczno – badawczym dającym aktualny pogląd na stopień rozwoju poszczególnych miast w ujęciu porównawczym. Uzasadnienie Przyjęte obszary strategicznej interwencji OSI obarczone są następującymi wadami: 1. Przyjęcie delimitacji miast i obszarów zagrożonych marginalizacją w sposób 1:1 z SOR skutkuje, że podstawą do delimitacji są dane z lat 2004-2014, nie uwzględniające zmian wskaźników na przestrzeni lat 2015-2018 i skutków wdrażania instrumentów z perspektywy 2013-2020 2. Metodologia delimitacji miast w Pakiecie małych i średnich Miast jest oparta na porównaniu wskaźników do średniej krajowej – tym samym wyznaczone OSI nie uwzględniają w najmniejszym stopniu specyfiki i problemów rozwojowych województwa łódzkiego		Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			3. Wskaźniki przyjęte do delimitacji miast małych i średnich tracących funkcje są nieadekwatne do wyzwań i problemów rozwojowych uwzględnionych w SRWŁ 2030. Przykładowo SRWŁ nie wskazuje w żadnym punkcie jako problemu jakiegokolwiek regionu: poziomu dochodów własnych gmin czy poziomu udzielonych noclegów – a takie wskaźniki są m.in. podstawą delimitacji listy małych i średnich miast tracących funkcje. 4. Pakiet małych i średnich miast wskazuje dwie listy miast zagrożonych utratą funkcji i marginalizacją. Autorzy strategii, nie analizując podstaw do przyjętej delimitacji i kontekstu wojewódzkiego wykluczyli pozostałe 11 miast woj. łódzkiego, znajdujących się na liście 255 miast bez poparcia takiej decyzji jakimkolwiek obiektywnymi danymi. 5. Autorzy SRWŁ wskazują, że miasta OSI charakteryzują się brakami w wyposażeniu infrastrukturalnym, niską dostępnością komunikacyjną i usługową, ubóstwem. Brak podstaw do takich twierdzeń, gdyż metodologia delimitacji miast w Pakiecie małych i średnich miast takich parametrów nie badała. Wskazanie pojedynczych miast jako obszarów OSI z punktu wyklucza możliwość tworzenia sieci funkcjonalnych i realizacji inwestycji regionalnych i ponadregionalnych choćby z przyczyn geograficznych – wskazane jako OSI regiony są od siebie znacznie oddalone i ich wyznaczenie nie uwzględnia potrzeb i potencjałów ich otoczenia oraz powiązań funkcjonalnych z „sąsiadami” niebędącymi OSI.		
272.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	89	Apelujemy o ustanowienie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (ŁOM) Obszarem Strategicznej Interwencji.	Zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r., ŁOM powinien pełnić rolę bieguna wzrostu, co wymaga systemowego i programowego kontynuowania stosowania instrumentów stymulujących jego rozwój społeczno-gospodarczy. Wskazanie ŁOM jako Obszaru Strategicznej Interwencji jest niezbędne dla zapewnienia zintegrowanego, równomiernego rozwoju województwa łódzkiego. Bez systemowego wsparcia dla miasta wojewódzkiego i jego obszaru funkcjonalnego, zmniejszony zostanie potencjał i możliwość rozwoju całego województwa, bowiem to w metropoliach decyduje się przyszłość poszczególnych państw i od rozwoju metropolii będzie zależała pomyślność pozostałych obszarów kraju. Bez odpowiedniej interwencji i ukierunkowanych działań, nie będzie żadnej możliwości rozwiązania największego przejawu słabości polskich aglomeracji, zdiagnozowanego w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jakim jest ich niska pozycja konkurencyjna na tle Unii Europejskiej. Niezwykle istotne jest zatem zapewnienie ŁOM wszelkich możliwości rozwojowych, przede wszystkim poprzez ustanowienie go Obszarem Strategicznej Interwencji w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, w tym w szczególności w zakresie adaptacji do zmian klimatu, wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności, rozwiązywania problemu wykluczenia transportowego i niskoemisyjności, zielonych i niebieskich inwestycji oraz wspierania zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
273.	Urząd Miasta Łodzi	89	Ze względu na rodzaj, zakres i wymiar interwencji oraz potrzeby i potencjał konieczne jest, aby Łódzkie Obszar Metropolitalny wskazać, jako Obszar Strategicznej Interwencji w Strategii 2030, zapewniając mu tym samym możliwość wykorzystania wszystkich dostępnych instrumentów polityki regionalnej. Będzie to odpowiedź na zdiagnozowane problemy rozwojowe o charakterze demograficznym i społecznym, a także wyzwania związane z ochroną środowiska, dziedzictwa kulturowego, rewitalizacją zdegradowanych terenów, efektywnością energetyczną i promocją gospodarki niskoemisyjnej, społeczeństwem informacyjnym i infrastrukturą instytucjonalną, a przede wszystkim, z koncentracją negatywnych zjawisk gospodarczych na terenie ŁOM.		Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
274.	Urząd Miasta Łodzi	89	Obecny Zapis Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach krajowych OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ. Treść uwagi/Propozycja zmiany Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach krajowych OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNOGOSPODARCZE/ OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ/ ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY (ŁOM).	Wniosek o uzupełnienie zapisów tabeli o pozostały istniejący obszar strategicznej interwencji Łódzki Obszar Metropolitalny (ŁOM).	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
275.	Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny	89	Obecny Zapis Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach krajowych OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ. Treść uwagi/Propozycja zmiany Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNOGOSPODARCZE/ OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ/ ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY (ŁOM).	j.w. Wniosek o uzupełnienie tabeli w zakresie ŁOM.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
276.	Gmina Lutomiersk	89	Obecny Zapis Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach krajowych OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ. Treść uwagi/Propozycja zmiany Tab. Kluczowe działania przewidziane do realizacji w ramach OSI MIASTA ŚREDNIE TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNOGOSPODARCZE/ OBSZARY ZAGROŻONE TRWAŁĄ MARGINALIZACJĄ/ ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY (ŁOM).	Wnosi się o uzupełnienie tabeli w zakresie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.
277.	Gmina Dłutów		Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany W nawiązaniu do projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wnoszę o wpisanie gminy Dłutów jako obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją, a następnie jako obszar wymagający strategicznej interwencji OSI.	Gmina Dłutów położona jest obecnie w powiecie pabianickim, wcześniej w powiecie łaskim, następnie w województwie piotrkowskim. Jest gminą zajmującą obszar 101 km ² (0,5% powierzchni województwa łódzkiego), która zamieszkują 4632 osoby (0,19% mieszkańców województwa łódzkiego), tj. tylko 46 osób na 1 km ² (średnia wojewódzka 135 osób na 1 km ²). Mała gęstość zaludnienia powoduje zwiększenie kosztów budowy i utrzymania podstawowych usług infrastrukturalnych (np. drogi, szkolnictwo, dowóz dzieci do szkoły, wodociągi). Duże odległości oraz duże tereny leśne powodują również utrudnienia w dostępie do Internetu. Analizę poddano wybrane wskaźniki (powierzchnia gminy w km ² , liczba ludności, gęstość zaludnienia, sieć wodociągowa w km, sieć kanalizacyjna w km, powierzchnia gruntów leśnych, dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca, wydatki budżetowe gminy na 1 mieszkańca, wskaźnik G) – wskaźników pozyskanych z publikacji Urzędu Statystycznego w Łodzi pt. „Województwo łódzkie 2019 – podregiony, powiaty i gminy”. Ponadto wykorzystano wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczenia subwencji wyrównawczej. Analizując powyższe wskaźniki należy stwierdzić, że w gminie Dłutów, podobnie jak w gminach wskazanych w Strategii jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją, również występują zjawiska koncentracji problemów zarówno ekonomicznych, jak i społecznych. Struktura obszarowa, niska liczba ludności oraz niezadowalające poziomy wskaźników ekonomicznych i opisujących dostępność o infrastruktury społecznej powodują, że nawet mimo pozornej bliskości do dużych ośrodków miejskich (Pabianice, Łódź), gmina Dłutów wymaga szczególnej pomocy, głównie finansowej by móc zapewnić zrównoważony rozwój i poprawić jakość życia jej mieszkańców.	Uwaga wymagająca dalszych analiz. Decyzje zostaną podjęte na dalszym etapie prac po przeprowadzeniu dodatkowych analiz i przy uwzględnieniu wyników ewaluacji ex-ante Strategii.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII					
Podmioty realizujące Strategię					
278.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	91	Obecny Zapis „Niezmienne istotne dla rozwoju województwa są także kwestie związane z bezpieczeństwem energetycznym, w kontekście potencjalnego uruchomienia wydobycia węgla brunatnego ze złoża „Złoczew” (str. 91). Treść uwagi/Propozycja zmiany Ten akapit należy wykreślić. Budowa odkrywki „Złoczew” podważa możliwość osiągnięcia innych celów: poprawy jakości zdrowia mieszkańców regionu, poprawy jakości powietrza oraz poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych w województwie łódzkim, a także jej budowa jest niezgodna z celami i wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej.		Uwaga nieuwzględniona. Decyzje dotyczące uruchomienia odkrywki Złoczew podejmowane są na szczeblu krajowym zgodnie z zapisami zawartymi w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programem dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050. Strategia w kierunkach działań 3.1.1. Poprawa jakości powietrza, 3.1.2. Poprawa jakości wód, 3.1.3. Przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, 3.1.4. Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych, wprowadza zapisy dotyczące ochrony zasobów środowiskowych, które będą niwelować negatywne skutki produkcji energii.
Zasady realizacji Strategii					
279.	Gmina Wodzierady	92	W SRWŁ 2030 brak jest szczegółowych informacji na temat zasad dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego. Proponuje się aby w SRWŁ2030 ująć zapisy promujące samorządy, które w przeliczeniu a 1 mieszkańca w poprzednich perspektywach finansowania (2004-2020) skorzystały z najmniejszego dofinansowania ze środków unijnych (PROW i RPO), na przykład poprzez przyznawanie dodatkowych punktów zawartych w zasadach dofinansowania lub / i wyższego poziomu dofinansowania.	Zasady SRWŁ 2030 zintegrowanego planowania, zrównoważonego rozwoju oraz wieloszczeblowego zarządzania i zintegrowanych przedsięwzięć zakładają min podejmowanie skoordynowanych działań i kreowanie inwestycji rozwojowych przez różne podmioty w tym jednostki samorządu terytorialnego, które powinny posiadać przejrzyste zasady dofinansowania. Regiony które w poprzednich perspektywach finansowych skorzystały w najmniejszym zakresie z dofinansowań borykają się z trudnościami we wniesieniu wkładu własnego oraz przygotowaniem dokumentacji projektowej, która często jest bardzo kosztowna, a w przypadku nie otrzymania dofinansowania okazuje się być niepotrzebnym wydatkiem budżetu gminy. Ponadto gminy wiejskie, dla których głównym systemem wsparcia jest PROW, w ramach którego gminy mogą korzystać ze wsparcia, między innymi następujących działań: • budowa lub modernizacja dróg lokalnych, • gospodarka wodno-ściekowa. W obu w/w działaniach punkty przyznawane były min. za większy, niż średnia w kraju stopień bezrobocia, podstawowy dochód podatkowy gminy, czy gęstość zaludnienia. Jednak w/w wskaźniki nie mają nic wspólnego z budową dróg, czy sieci wodociągowych. Gminy z wysokim stopniem bezrobocia oraz niskim wskaźnikiem zaludnienia mają niskie dochody, więc tym bardziej nie jest je stać na wykonywanie drogiej inwestycji, takich jak budowa dróg czy wodociągów z własnych środków finansowych. W gminach z niskim wskaźnikiem zaludnienia są najczęściej długie odcinki dróg, przy których nie ma zwartej zabudowy, a tylko pojedyncze domy, które oczekują na budowę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, czy infrastruktury drogowej. W takiej sytuacji nie sposób sprostać w/w wskaźnikom, a koszty budowy dróg czy wodociągów są dużo większe, gdyż swym zasięgiem obejmują duże obszary. Gmina Wodzierady położona jest w bliskim sąsiedztwie aglomeracji łódzkiej co powoduje że zwiększa się u nas osadnictwo. Jednak mieszkańcy przebywający z miasta na wieś oczekują wodociągów, chodników, oświetlenia. Niestety gmina z własnych środków nie jest w stanie sprostać tym wymaganiom.	Uwaga nieuwzględniona. Oczekiwane przesądzenia nie są przedmiotem strategii rozwoju województwa, będącego dokumentem planowania strategicznego. Uszczegółowienie zasad finansowania projektów następuje na etapie planowania operacyjnego (RPO).

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
280.	Gmina Wodzierady	92	Obecny Zapis Zasada zintegrowanego planowania i zrównoważonego rozwoju. Treść uwagi/Propozycja zmiany Brak informacji o podziale środków finansowych na subregiony, które to w sposób bezpośredni będą realizowały zasady zintegrowanego planowania i zrównoważonego rozwoju.	Zasady zintegrowanego planowania i zrównoważonego rozwoju zakładają realizację polityk rozwoju województwa łódzkiego jednak nie definiują w sposób jednoznaczny ich kierunków w sferze terytorialnej, ma to szczególne znaczenie w związku z zasadą nadrzędności, która stanowi iż Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad pozostałymi dokumentami.	Uwaga nieuwzględniona. Strategia nie jest dokumentem operacyjnym, i nie przesądza o podziale środków finansowych.
System monitorowania i ewaluacji Strategii					
281.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	97	Obecny Zapis Wskaźnik nr 10. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Treść uwagi/Propozycja zmiany Nie jest to wskaźnik adekwatny do kierunku działań 2.1.2. Rozwój sektora organizacji pozarządowych i wolontariatu. W dokumencie na s. 69 opisano przykładowe działania dla tego kierunku i wskaźnik ten w żaden sposób nie monitoruje efektów wskazywanych tam działań. Wskaźnik ten również mało mówi o realizacji tego kierunku działań. Nie jest bowiem istotne jak dużo jest organizacji w przeliczeniu na 10.000 mieszkańców, a jaki wpływ na daną społeczność mają istniejące już organizacje. Dlatego tutaj należałoby wprowadzić wskaźniki odnoszące się do wzmocnienia potencjału sektora (np. liczba pracowników/ przedstawicieli PES, którzy podnieśli swoje kompetencje; liczba wolontariuszy/ centrów wolontariatu; rozpoznawalność NGO). Być może dobrym wskaźnikiem będzie liczba osób korzystających z oferty PES, zarówno bezpłatnej, jak i płatnej? Dobrym wskaźnikiem może być też jakościowa ocena oferty PES czy ich wpływu na daną społeczność.		Uwaga nieuwzględniona. Wskaźniki monitorują stopień osiągnięcia celów operacyjnych. Spośród wskaźników dostępnych w statystyce publicznej, wskaźnik dotyczący liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców jest adekwatny do celu 2.1. Rozwój kapitału społecznego. Wskaźniki monitorowania strategii muszą spełniać kryteria S.M.A.R.T. – zaproponowane wskaźniki nie spełniają łącznie wszystkich kryteriów.
282.	Fundacja Instytut Spraw Obywatelskich prowadząca Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ	97	Obecny Zapis Brak adekwatnego wskaźnika dot. kierunku działania 2.3.3. Rozwój ekonomii społecznej i solidarnej Treść uwagi/Propozycja zmiany Nie ma sensu dokument, który nie mierzy efektów wszystkich swoich zaplanowanych działań. Zakładamy bowiem, że wskaźnik 14. Liczba osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu objętych usługami opiekuńczymi na 1000 osób w wieku 65 lat i więcej nie jest wskaźnikiem dot. rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej. Jak to już zostało wspomniane, nie będziemy rekomendować by wskaźnikiem była tutaj liczba nowopowstałych PES czy, tym bardziej, nowopowstałych podmiotów reintegracyjnych, gdyż nie będzie to nam nic mówić o poziomie rozwoju sektora ekonomii społecznej. Raczej warto zastanowić się nad chociażby badaniem efektywności istniejących już podmiotów reintegracyjnych. Oczywistym wskaźnikiem jest również liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (podmioty ekonomii społecznej uprawnione do uzyskania dotacji na tworzenie miejsc pracy w świetle Wytocznych CT9) – adekwatna do założeń KPRES oraz środków finansowych, jakie będą planowane do przekazania na realizację tego działania.		Uwaga nieuwzględniona Wskaźniki monitorują stopień osiągnięcia celów operacyjnych. Każdy cel operacyjny ma przynajmniej 2 wskaźniki monitorowania, ale nie każdy kierunek działań ma swój wskaźnik. Wskaźnik „Liczba osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu na 1000 osób w wieku 65+” znalazł się na liście wskaźników z uwagi na wagę problemu uwypukloną w diagnozie i skalę niezaspokojonych potrzeb w tym obszarze.
283.	Wydział Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Łódzkiego	97-98	Obecny Zapis Wskaźnik nr 23 "Udział systemu obszarów prawnie chronionych (SOCh) w powierzchni województwa ogółem [%]" – wartość docelowa "więcej niż w roku bazowym". Treść uwagi/Propozycja zmiany Województwo łódzkie zajmuje ostatnie miejsce w kraju biorąc pod uwagę udział powierzchni obszarów chronionych. Na str. 42 Raportu wskazano, że docelowo 29% powierzchni Województwa powinno zostać objęte ochroną. W takiej sytuacji definiowane wartości docelowej jako "więcej niż w roku bazowym" powinno zostać zmienione na wartość realną, która przybliży Region od osiągnięcia zakładanej wartości. Szczególnie pożądane jest ustanowienie nowych obszarów Natura 2000 i rezerwatów przyrody.		Uwaga uwzględniona. Docelowa wartość wskaźnika zostanie skorygowana.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO					
284.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	25	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić powiązania środowiska przyrodniczego z województwem mazowieckim, uwzględniając: Kampinoski Park Narodowy, rezerwat przyrody Rawka oraz obszary chronionego krajobrazu.	W opracowaniu powinny być uwzględnione wszystkie wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody, występujące w obu regionach, tj. park narodowy, rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu. W opracowaniu odniesiono się jedynie do parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
285.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	26	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy uzupełnić tekst w zakresie wspólnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP), uwzględniając trzeciorzędowy zbiornik Subniecka Warszawska – część centralna, (klasyfikowany pod numerem 2151).	Zgodnie z publikacją Informator Państwowego Instytutu Geologicznego Główny Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce" wyd. PIG-PIB Warszawa 2017r., województwo łódzkie współdzieli z województwem mazowieckim w zakresie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, także zbiornik Subniecka Warszawska – część centralna (2151). Obecnie nie ma przepisów prawnych, które wskazywałyby Główny Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce. Rozporządzenie RM z 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych, w których znajduje się wykaz GZWP zostało uchylone z dniem 1.01.2018r. przez nową ustawę Prawo wodne. Jedynym źródłem dotyczącym wód podziemnych w Polsce jest powyższa publikacja Państwowego Instytutu Geologicznego.	Uwaga uwzględniona. Zapisy zostaną uzupełnione.
286.	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie za pośrednictwem Biura Związku Województw RP	36	Obecny Zapis Brak cytowania Treść uwagi/Propozycja zmiany Należy wyjaśnić, np. w przypisie, jakie kryteria zastosowane zostały przy wyborze 113 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), uznanych za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie.	Wg publikacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi (WIOŚ) sieć rzeczna województwa łódzkiego obejmuje 278 JCWP. Wydaje się, że większość z nich może być narażona na zanieczyszczenie związkami azotu. Istotna jest właściwa ich delimitacja, ponieważ zgodnie z art. 104. 1. ustawy Prawo wodne: „w celu zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu opracowuje się i wdraża program działań na obszarze całego państwa”.	Uwaga uwzględniona. Zapis zostanie zweryfikowany.
287.	Urząd Miejski w Łasku	36	Obecny Zapis Rys. 30 Problemy środowiska wynikające z zagrożeń. Na rysunku Gmina Łask nie jest objęta obszarem o wysokim niedoborze wody. Treść uwagi/Propozycja zmiany Rys. 30 Problemy środowiska wynikające z zagrożeń. Objęcie całej Gminy Łask obszarem o wysokim niedoborze wody.	W przeprowadzonych analizach nie wzięto pod uwagę zagrożeń związanych z suszą mającą miejsce w 2019 r. Zgodnie z danymi przedłożonymi przez System Monitoringu Suszy Rolniczej na terenie Gminy Łask z 2019 r. występowało duże zagrożenie suszą przez cały okres wegetacji roślinności. Raporty przedstawiające sytuację w Gminie Łask w 2019 przedstawione są m.in na stronie www. http://www.susza.iung.pulawy.pl/tabele/1003023/	Uwaga uwzględniona częściowo. Obszar, do którego odnosi się uwaga zostanie usunięty ze Strategii. Jednocześnie gm. Łask znalazła się w obszarze ekstremalnie i bardzo zagrożonym suszą rolniczą wg projektu Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy.
288.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	47	Obecny Zapis Rozdz. IV.5. „WYSOKIE ZAGROŻENIE SUSZĄ ORAZ INNE EKSTREMALNE ZJAWISKA POGODOWE I KLIMATYCZNE” Treść uwagi/Propozycja zmiany Brak prognoz co do temperatur, wielkości i rozkładu opadów oraz stanu zasobów wód w dekadzie 2020-2030. Kwestie te zostały zaledwie wspomniane przy okazji trendów z przeszłości. Nie określono zasięgu czasowego i przestrzennego problemów wynikających ze skumulowanego oddziaływania zmian klimatycznych i lejącej depresji wokół odkrywek węgla brunatnego (istniejących oraz przewidywanych).		Uwaga uwzględniona częściowo. Zapisy zostaną uzupełnione na podstawie dostępnych danych bez odniesienia się do problemów wynikających ze skumulowanego oddziaływania zmian klimatycznych i lejącej depresji ze względu na brak kompleksowej informacji.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
289.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	76	Treść uwagi/Propozycja zmiany do rozdz. V.1.2. „Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym” – wymieniono listę rozwiązań przewidzianych w Strategii, ale ich nie przeanalizowano i nie oceniono. Tymczasem zaproponowana lista rozwiązań nie jest wystarczająca i należy ocenić ją negatywnie w zakresie, w jakim odnosi się do odkrywkowego wydobycia węgla brunatnego, prowadzenia odwodnień górniczych i minimalizacji ich oddziaływania.		Uwaga uwzględniona częściowo. Prognoza jest dokumentem analizującym w sposób ogólny oddziaływanie zapisów kierunkowych SRWŁ 2030 na środowisko. Wskazane rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym, są jedynie propozycją i otwartym katalogiem. Szczegółowy wpływ poszczególnych inwestycji na środowisko wraz z podaniem konkretnych rozwiązań chroniących środowisko lub kompensujących negatywny wpływ analizowany jest w raporcie oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na etapie procedury wydawania decyzji środowiskowych.
290.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	77	Obecny Zapis V.1.3. a.Str. 77 „Jednym z czynników klimatotwórczych jest stopień zanieczyszczenia powietrza, natomiast poprawa jakości powietrza wpływa pozytywnie na minimalizowanie negatywnych zmian klimatu (tj. m.in. efekt cieplarniany, miejska wyspa ciepła)” – zdanie jest pełne błędów. Stopień zanieczyszczenia powietrza nie jest czynnikiem klimatotwórczym. Zanieczyszczenie powietrza a emisje gazów cieplarnianych to 2 oddzielne zjawiska, które na ogół (lecz nie zawsze) są powiązane ze względu na wspólny czynnik, tj. spalanie paliw kopalnych. Oba problemy wymagają wdrożenia rozwiązań, jednak zaproponowane w Strategii rozwiązania są odpowiedzią tylko na jeden z nich (jakość powietrza) i pomijają problem emisji gazów cieplarnianych. Z kolei miejska wyspa ciepła nie jest w ogóle elementem zmiany klimatu, a co najwyżej mikroklimatu, i wynika głównie z ucieczki energii cieplnej z lokalnych źródeł (budynki, pojazdy) i skrajnej redukcji powierzchni biologicznie czynnej (w tym zadrzewień) w miastach. b. Str. 78 „Potencjalne oddziaływania negatywne” – Brak odniesienia do negatywnych oddziaływań ze strony odkrywek węgla brunatnego. Emisje zanieczyszczeń do powietrza zachodzą nie tylko przy spalaniu, ale również przy wydobyciu i transporcie paliw stałych – w tym węgla brunatnego (niebezpieczne dla zdrowia zapylenie!). c. „Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym” – wymieniono listę rozwiązań przewidzianych w Strategii, ale ich nie przeanalizowano i nie oceniono. Tymczasem zaproponowana lista rozwiązań nie jest wystarczająca i należy ocenić ją negatywnie w zakresie, w jakim odnosi się do odkrywkowego wydobycia węgla brunatnego i minimalizacji jego oddziaływania, ochrony ludności na terenach górniczych przed zanieczyszczeniem powietrza i hałasem. i. Brak rozwiązań dla przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza z wydobycia i transportu węgla brunatnego. Aby ograniczyć zanieczyszczenie powietrza ze źródeł wielkopowierzchniowych, jakimi są kopalnie węgla brunatnego, należy zadbać o właściwe zabezpieczenie wyrobisk i zwałowisk, ekrany ochronne (w postaci pasów zadrzewień, wałów, intensywnego zraszania itp.) oraz przede wszystkim zrezygnować z dalszego wydobycia węgla brunatnego. ii. „Dalsze wdrażanie technologii wpływających na minimalizację emisji z elektrowni konwencjonalnych, w tym m.in. Elektrowni Bełchatów, w celu obniżania ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery” – to rozwiązanie nie odpowiada na problem emisji gazów cieplarnianych. Aby przeciwdziałać niekorzystnym zmianom klimatu, należy ograniczyć emisję CO2 do atmosfery, czyli ograniczyć spalanie paliw kopalnych. Stosowanie technologii odsiarczania spalin i innych filtrów w elektrowniach nie rozwiąże tego problemu.		Uwaga uwzględniona częściowo: Ad lit. a – zapis zostanie skorygowany Ad lit. b – zapis zostanie skorygowany Ad lit. c, i – uwzględniona częściowo. Prognoza jest dokumentem analizującym w sposób ogólny oddziaływanie zapisów kierunkowych SRWŁ 2030 na środowisko. Wskazane rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym, są jedynie propozycją i otwartym katalogiem. Szczegółowy wpływ poszczególnych inwestycji na środowisko wraz z podaniem konkretnych rozwiązań chroniących środowisko lub kompensujących negatywny wpływ analizowany jest w raporcie oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na etapie procedury wydawania decyzji środowiskowych. Ad lit. ii - uwaga nieuwzględniona.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
291.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”		Treść uwagi/Propozycja zmiany a. W rozdziale V.1.6. nie odniesiono się do będącego skutkiem wydobywania węgla brunatnego osuszania ekosystemów, które poprzez ich degradację prowadzi do drastycznego spadku bioróżnorodności w zasięgu odwodnień górniczych. b. „Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym” – wymieniono listę rozwiązań przewidzianych w Strategii, ale ich nie przeanalizowano i nie oceniono. Tymczasem zaproponowana lista rozwiązań nie jest wystarczająca i należy ocenić ją negatywnie w zakresie, w jakim odnosi się do odkrywkowego wydobywania węgla brunatnego, prowadzenia odwodnień górniczych i minimalizacji ich oddziaływania. - Nie przewidziano kompensacji przyrodniczej w zamian za zniszczone (lub planowane do zniszczenia) obszary biologicznie czynne. - Nie przewidziano wymogu nawadniania terenów zielonych w zasięgu leja depresji odkrywek (np. poprzez rowy i studnie chłonne), w celu ochrony przed degradacją siedlisk zależnych od wody (w tym mokradła). - Nie przewidziano rekultywacji gruntów zdegradowanych w celu zastąpienia utraconych na rzecz odkrywek usług ekosystemowych (przywrócenia obszarów zielonych – łąk, zadrzewień itp., siedlisk mokradłowych wraz z ich fauną i florą) Nie przewidziano wymogów co do ochrony gleby organicznej podczas zdejmowania nadkładu, ani co do biologicznej rekultywacji zwałowisk (obecnie mimo ustawowych obowiązków gleba jest przez zakłady górnicze niszczone, a rekultywacja zwałowisk jest znacznie opóźniona w stosunku do ich powstawania).		Uwaga uwzględniona częściowo: Ad. a. Zapisy Prognozy zostaną uzupełnione. Ad. lit. b. Prognoza jest dokumentem analizującym w sposób ogólny oddziaływanie zapisów kierunkowych SRWŁ 2030 na środowisko. Wskazane rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym, są jedynie propozycją i otwartym katalogiem. Szczegółowy wpływ poszczególnych inwestycji na środowisko wraz z podaniem konkretnych rozwiązań chroniących środowisko lub kompensujących negatywny wpływ analizowany jest w raporcie oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na etapie procedury wydawania decyzji środowiskowych. Ponadto rekultywacja jest elementem wskazywanym na etapie koncesji.
292.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”		Treść uwagi/Propozycja zmiany V.1.8. Nie stwierdzono, ani nawet nie poddano analizie, możliwości oddziaływań na obszary Natura 2000 ze strony górnictwa odkrywkowego węgla brunatnego. Należy rozpatrywać negatywne oddziaływania co najmniej na obszary Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007, Grabia PLH100021 i Święte Ługi PLH100036, ze względu na ich położenie w potencjalnym zasięgu skumulowanego leja depresji odkrywek Szczerców i Złoczew.		Uwaga nieuwzględniona Na podstawie dostępnych danych dotyczących zasięgu prognozowanego leja depresji potencjalnej odkrywki złoża Złoczew ustalono w Prognozie, że żaden z istniejących obszarów Natura 2000 nie znajduje się w zasięgu jego bezpośredniego oddziaływania.
293.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”		Treść uwagi/Propozycja zmiany V.1.1.1. b. Nie odnotowano negatywnego oddziaływania na ludzi i dobra materialne ze strony górnictwa odkrywkowego węgla brunatnego. Tymczasem budowa i eksploatacja kopalni odkrywkowych węgla brunatnego wiąże się z szeregiem negatywnych oddziaływań w tym zakresie, którym powinno się przeciwdziałać, a które prowadzą do szerokich protestów społecznych i konfliktów na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Poniżej przedstawiam niektóre z oddziaływań na ludność i dobra materialne: - Wysiedlenia ludności i wywłaszczenia nieruchomości, prowadzące do utraty dotychczasowych warunków życia i pracy, wykluczenia społecznego, ubóstwa, stresu i niepewności (wysiedlenia dotyczą w dużej mierze osób starszych, niesamodzielnych, niezamożnych, niegotowych na zmiany), - Skonfliktowanie i podział lokalnych społeczności, niszczenie tkanki społecznej, wyludnienie i wiele innych negatywnych zjawisk społecznych, - Niszczenie gospodarstw rolnych i przemysłu okołorolnego, lokalnej przedsiębiorczości, wzrost bezrobocia, niszczenie turystyki (utrata walorów turystycznych), - Niszczenie dorobku materialnego i kulturowego lokalnych społeczności, tzw. „ojcowski”, lokalnych zabytków, obiektów sakralnych, cmentarzy, - Szkody górnicze - m.in. uszkodzenia budynków, osuszenie użytków rolnych, osuszenie ujęć wody pitnej. Brak sprawiedliwych odszkodowań i rekompensat, utrudnione dochodzenie swoich praw przez poszkodowanych.		Uwaga nieuwzględniona Prognoza wskazuje negatywny wpływ na zabytki i krajobraz. W odniesieniu do dóbr materialnych pozytywna ocena wynika z faktu, że w tym komponencie oceniono potencjalne przychody podmiotów gospodarczych, instytucji, ludności. Natomiast w odniesieniu do komponentu „ludzie” zostaną przeprowadzone dodatkowe analizy.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
294.	Fundacja „Rozwój TAK – Odkrywki NIE”	108	Obecny Zapis rozdz. IX Str. 108 „Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że nie ma potrzeby określania rozwiązań alternatywnych w stosunku do założeń przyjętych w Strategii, ponieważ ustalenia dokumentu uwzględniają konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju [...] Natomiast w odniesieniu do planowanej eksploatacji złoża węgla brunatnego Złoczew wskazanie rozwiązania alternatywnego w tej perspektywie czasowej nie jest możliwe”. Treść uwagi/Propozycja zmiany a. Stwierdzenie o braku potrzeby sporządzania wariantów alternatywnych jest nieuzasadnione. Dla znacznej części działań wymienionych w Strategii istnieją alternatywy mniej szkodliwe dla środowiska (np. rezygnacja z budowy CPL). Powyższe zapisy jasno wskazują, że w opinii autorów Prognozy budowa i eksploatacja odkrywki Złoczew nie stanowi zrównoważonej działalności człowieka. W związku z powyższym nie jest zasadne przyznanie dla tego projektu derogacji od celów dla wód zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, i w świetle RDW i Prawa Wodnego inwestycja ta nie może być zrealizowana. W związku z powyższym opracowanie wariantu alternatywnego jest niezbędne, ponieważ wariant „bez odkrywki Złoczew” staje się wysoce prawdopodobny.		Uwaga nieuwzględniona. Decyzje dotyczące uruchomienia odkrywki Złoczew podejmowane są na szczeblu krajowym zgodnie z zapisami zawartymi w projekcie Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku oraz Programem dla sektora górnictwa węgla brunatnego w Polsce na lata 2018-2030 z perspektywą 2050. Decyzje w odniesieniu do CPK podejmowane są również na szczeblu krajowym. W związku z tym SRWŁ 2030 nie podaje rozwiązań alternatywnych.
295.	Stowarzyszenie Centrum Zrównoważonego Rozwoju		Treść uwagi/Propozycja zmiany rozdz. IX Centrum Zrównoważonego Rozwoju z obowiązku statutowego stowarzyszenia, które od 2002r. zajmuje się problematyką zrównoważonego rozwoju, wdrażając w praktyce idee i zasady, nie może zgodzić się z zapisami IX rozdziału strategicznej OOS, ponieważ są niezgodne z tymi zasadami i prawem ochrony środowiska krajowym i UE, które powstało właśnie na zasadach zrównoważonego rozwoju. Jeśli projekt Strategii WŁ 2030 został opracowany w oparciu o twierdzenia zawarte w IX rozdziale strategicznej OOS, to jest w konsekwencji wadliwy. W zapisach IX rozdziału czytamy: „Istotą procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko...było wyeliminowanie...potencjalnych konfliktów środowiskowych...przez optymalizację wskazanych rozwiązań...” Z informacji zawartej w zapisie wynika, że: Strategiczna OOS dotycząca „wskazanych rozwiązań”, siłą rzeczy dotyczy wskazanych rozwiązań, a nie wynikających z wyboru rozwiązań z wszystkich rozwiązań alternatywnych. Nie wykonano żadnej próby wyboru rozwiązania najlepszego (optymalnego) z wielu możliwych wariantów – lokalizacyjnych, ekonomicznych (nie wykonano żadnej analizy ekonomicznej), społecznych, środowiskowych, zgodności z zasadą BAT, itp. Jak wskazujemy w naszych uwagach do treści Strategii WŁ 2030 w wysłanym w dniu 7.01.2020r. formularzu, takie warianty istnieją zarówno w zakresie lokalizacji jak i technologii i powinny być wariantowo porównane poprzez analizę kosztów i korzyści społecznych, ekonomicznych i środowiskowych. Nie jest to obowiązek wykonawcy strategicznej OOS. Wskazanie do porównania alternatyw leży po stronie autorów Strategii WŁ 2030, zleceńodawców wykonanej Prognozy strategicznej OOS. Odnosi się wrażenie, że projekt Strategii WŁ 2030 został przygotowany pod konkretne zamówienie – polityczne, korporacyjne, jakie?, a Prognoza strategicznej OOS ma służyć potwierdzeniu słuszności narzuconych „jedynie słusznych” rozwiązań, w tym konkretnych inwestycji i ich lokalizacji.		Uwaga nieuwzględniona. Dokument nie przesądza rodzaju technologii użytej w celu zachowania produkcji energii w rejonie Bełchatowa. Decyzja w tym zakresie zostanie podjęta na szczeblu krajowym. Zgodnie z projektem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r., w 2020 r. opracowany zostanie Plan restrukturyzacji rejonów górniczych węgla kamiennego i brunatnego z wykorzystaniem środków UE. W związku z tym SRWŁ 2030 nie podaje rozwiązań alternatywnych. Prognoza wskazuje negatywny wpływ na zabytki i krajobraz. W odniesieniu do dóbr materialnych pozytywna ocena wynika z faktu, że w tym komponencie oceniono potencjalne przychody podmiotów gospodarczych, instytucji, ludności. Natomiast w odniesieniu do komponentu „ludzie” zostaną przeprowadzone dodatkowe analizy. Szczegółowa analiza m.in. kosztów wartości istniejących gospodarstw powinna być przedmiotem raportu oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na etapie procedury wydawania decyzji środowiskowych. Natomiast Prognoza jest dokumentem analizującym w sposób ogólny oddziaływanie zapisów kierunkowych SRWŁ 2030 na środowisko. W rozdziale IV. 4. Prognozy wskazano złoża solanek, wód leczniczych i termalnych na podstawie Bilansu złóż kopalin w

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

I.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/proponycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			Drastycznym przykładem jest „planowana eksploatacja złoża węgla brunatnego Złoczew”, dla której „wskazanie rozwiązania alternatywnego w tej perspektywie czasowej nie jest możliwe”. Co w praktyce oznacza, że zgodnie z przyjętą Strategią Wt 2030 nie będzie się robiło nic w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego woj. łódzkiego przez 10 lat do czasu wyczerpania obecnych pokładów węgla brunatnego, mając w rezerwie możliwość wykopania kolejnej „kosmicznej” dziury w ziemi na głębokość ok. 300 m., takie zaniechanie nie może być wpisane w Strategię Wt 2030, jako cel strategiczny, bo nim nie jest. W przypadku alternatyw dla Złoczewa jest nie tylko możliwe, ale i konieczne nie tylko „wskazanie” rozwiązań alternatywnych właśnie w tej perspektywie czasowej, ponieważ, jak wynika ze strategicznej OOS, przedsięwzięcie to jest najbardziej ze wszystkich zakładanych w Strategii Wt 2030 szkodliwe i niebezpieczne dla ludzi i środowiska, ponadto nieuzasadnione ekonomicznie i społecznie. Tutaj należy jeszcze odnieść się do braku w OOS negatywnego wpływu projektu Strategii Wt 2030 na ludzi i dobra materialne. Brak jest w OOS wyceny kosztów wartości istniejących gospodarstw rolnych wraz z naniesieniami, które zostaną wysiedlone i zostaną zniszczone bezpowrotnie. Brak jest kosztów zdrowia i życia wielu tysięcy ludzi, którzy te gospodarstwa będą musieli opuścić, i przenieść się, póki co nie wiadomo dokąd, a jednocześnie zapisy Strategii Wt 2030 powodują, że życie na tych ziemiach „w tej perspektywie czasowej” nie da możliwości rolnikom na żadne kredyty, a tereny górnicze, jakimi staną się te obszary wykluczą rolników z możliwości otrzymywania dopłat z UE. Zatem w tym zakresie strategiczna OOS jest co najmniej niedopracowana, jeśli nie wadliwa. Od co najmniej 15 lat trwają dyskusje kolejnych władz, rządów, zarządów, jak zreformować lub zastąpić energetykę węgla brunatnego innymi paliwami, technologiami itp., wszystko to toczy się kosztem mieszkańców terenów zagrożonych kolejnymi odkrywkami. CZR z partnerami naukowymi i praktykami w dziedzinie energetyki wykonało opracowanie „Alternatywy dla węgla brunatnego”, w którym jest 10 głównych alternatywnych rozwiązań, każde możliwe do realizacji, dające bezpieczeństwo energetyczne w dotychczasowej skali, o znacznie mniejszej presji na środowisko i życie ludzi. Jesteśmy gotowi do udostępnienia opracowania, jeśli twórcy Strategii Wt 2030 byłiby takimi alternatywami zainteresowani. Zadziwia również fakt, że w rozdziale IV – Analiza i Ocena Stanu Środowiska pkt 4 – Istniejący stan środowiska (w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem) w opisie „kopaliny”, nie uwzględniono podstawowego zasobu energetycznego województwa łódzkiego, występującego również pod Złoczewem – zasobów geotermalnych i petrotermicznych. Autor strategicznej OOS – Biuro Planowania Przestrzennego Wt, wykonało w 2007r. opracowanie dokumentujące ogromny potencjał tych zasobów na podstawie Atlasu Zasobów Energii Geotermalnej na Niżu Polskim opublikowanym w 1995r. pod redakcją prof. Wojciecha Góreckiego – wydanym przez Komitet Badań Naukowych i AGH w Krakowie. Zatem wiedzę o tej podstawowej alternatywie dla węgla brunatnego jako źródła energii autor strategicznej OOS posiada. Skąd zatem twierdzenie, że dla węgla brunatnego z pokładu Złoczew nie ma alternatyw? Nie została wskazana alternatywa także dla „łódzkiego” CPK „Solidarność”, a odległość ok. 80 km od Łodzi stawia barierę dla zatrudnienia, rozwoju przedsiębiorstw woj. łódzkiego, a tranzyt przez woj. łódzkie to wzrost smogu komunikacyjnego, nic więcej. CPK to inwestycja Warszawy i tylko dla Warszawy, bez żadnego interesu dla Łodzi.		Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2018 r.) oraz wskazano zasięg strefy występowania wód geotermalnych do wykorzystania w ciepłownictwie i balneologii wyznaczoną na podstawie opracowania z 2007 r. Energia OZE stanowi uzupełnienie w zakresie zaspokojenia potrzeb energetycznych, jednakże brakuje wiarygodnych analiz potwierdzających możliwość całkowitej zastępowalności źródłami alternatywnymi produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych. Prognoza dokonała oceny oddziaływania zapisów SRWt 2030, dlatego analizowano tylko te przedsięwzięcia, które zostały jednoznacznie tam wskazane, gdyż wynikają z przesądzeń na szczeblu krajowym. Sieć 5G stanowi skok cywilizacyjny w zakresie rozwoju usług informatycznych jest trendem światowym uwzględnianym w dokumentach szczebla europejskiego i krajowego. Ponadto, Łódź objęta jest pilotażem do wprowadzenia sieci 5G.

Tabela nr 1. Rozpatrzenie uwag zgłaszanych w trakcie konsultacji projektu Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (w dniach 29.11.- 8.01.2020)

l.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie	Rozpatrzenie uwagi
			W strategicznej OOS zauważono, że wieże telefonii komórkowej wpływają negatywnie na wiele elementów środowisk, ale nie odniesiono tej technologii do 5G, co do której istnieją dowody szkodliwego oddziaływania na ludzi i organizmy żywe. M. innymi źródła: JARC (Międzynarodowa Agencja Badań nad Rakim) – konferencja w sejmie – 26.04.2019r. pt. "Sieć 5G w Polsce – szanse i zagrożenia". W związku z sytuacją zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi przez wprowadzenie technologii 5G, kierując się zasadą zachowania ostrożności i prewencji, technologia (wieże, urządzenia) nie powinna być ujęta w Strategii Wł 2030, co powinno być wyszczególnione w strategicznej OOS z uzasadnieniem. Nie wymienia się również alternatyw dla technologii 5G i nie opisuje, jakie korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe niesie za sobą. Czy alternatywa: obecne sieci telekomunikacyjne i telefonia światłowodowa nie są wystarczające? Autorzy rozdziału IX piszą: „Ze względu na duży poziom ogólności i brak terytoryzacji inwestycji...wskazuje się, że rozwiązania alternatywne powinny zostać sprecyzowane na etapie procedury OOS prowadzonej dla poszczególnych projektów.” Nasuwa się pytanie – to po co przeprowadzono strategiczną OOS dla wskazanych przedsięwzięć, jedynie słusznych, bez żadnych alternatyw? Jeśli Strategia Wł 2030 zostanie przyjęta Uchwałą Sejmiku Woj. Łódzkiego, to „jedynie słuszne” rozwiązania, wymienione w projekcie Strategii inwestycje, staną się prawnie przyjęte do realizacji (finansowania), bez żadnych alternatyw. Inwestycje te ponadto mają bardzo wyraźną lokalizację, poza 5G, która dotyczy całego województwa, więc twierdzenie „braku terytoryzacji” nie jest prawdziwe. W stanowisku CZR do zapisów projektu Strategii Wł 2030 zostały przedstawione szerzej argumenty przeciwko „strategicznym” inwestycjom wymienionym w projekcie. Zostały przedstawione także przedsięwzięcia, które zdaniem ekspertów CZR, mieszkańców Łodzi i województwa, powinny być zrealizowane w najbliższym czasie dla poprawy gospodarki, ochrony środowiska i życia mieszkańców. Biorąc pod uwagę drastyczną rozbieżność między negatywnymi skutkami proponowanych w projekcie Strategii Wł 2030 inwestycji, a oczekiwaniami mieszkańców i możliwością wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa, należy stwierdzić, że projekt Strategii Wł 2030 nie spełnia „Konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju” i zdecydowanie nie „programuje procesów przemian społeczno – gospodarczych w sposób gwarantujący możliwość zaspakajania potrzeb społecznych zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń”. Naszym zdaniem jest wprost przeciwnie. Wnosimy o udostępnienie jeśli zostały wykonane lub wykonanie wielokryterialnych, wielowariantowych analiz porównawczych w aspektach gospodarczych, społecznych, środowiskowych, w tym ładu przestrzennego dla chociażby rozwiązań alternatywnych zaproponowanych przez CZR, choć mamy głębokie przekonanie, że wiele organizacji czy osób biorących udział w konsultacjach społecznych projektu Strategia Wł 2030, również przekazało wiedzę o rozwiązaniach alternatywnych możliwych do realizacji.		